

Изпълване на нуждата със задължителния дял от 'Иъм ет-Шеу̣хид

Обобщение на 'ақидата на ехлю-с-сунна ъе-лъ-жема'а
Изложение на основите на ислямската вяра

ПОДГОТВЕНО ОТ:

най-нуждаещият от Аллаховата милост

Мухаммед ибн Йехй̣а ен-Нйнеу̣й

нека Аллах опрости на него, на предците му и на всички вярващи

Транскрипция на буквите

Съгласни [Хурӯф]																							
ж	ҷ	с	ث	т	ت	б	ب	’		ء													
з	ز	р	ر	з	ذ	д	د	ҳ	خ	ҳ	ح												
з	ظ	т	ط	д	ض	с	ص	ш	ش	с	س												
л	ل	к	ك	қ	ق	ф	ف	ғ	غ	‘	ع												
й				ي		ў		و		х		ه		н		ن		м		م			
Кратки гласни [Харакат]																							
у, ю				дамме				и				кесра				а, е				фетҳа			
Дълги гласни [Хурӯф ел-медд]																							
ӯ, ю				ўайӯ				ӣ				йа				а, я				елиф			

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

О, Аллах, наистина Теб молим за помощ, и Теб молим за напътствие, и Теб молим за защита, и вярваме в Теб, и на Теб се уповаваме, и Теб възхваляваме, и към Теб отправяме благодарност, и не проявяваме неблагодарност към Теб, и се разграничаваме и изоставяме престъпващия спрямо Теб. О, Аллах, само на Теб се молим, и само на Теб се покланяме, и към Теб сме отправени, и към твоето подчинение сме забързани. На твоята милост се надяваме, а от мъчението ти се страхуваме. Наистина мъчението ти застига неверниците.

Съдържание

Транскрипция на буквите	2
Съдържание	4
Въведение	13
Първа глава	16
Кратко въведение в науката Теўхид и запознаване с имам ет-Тахәўий	16
Теўхид и как да се сдобием с него	17
Малко светлина по отношение на текста на ет-Тахәўийийе.	17
Запознаване с имам ет-Тахәўий - авторът на текста.	17
Непрекъснатия сенед [на предаване на текста] до имам ет-Тахәўий :	19
Втора глава	20
Необходими познания за изучаване на 'ақйда	20
Предварителни условия за изучаването на 'ақйда	21
Достатъчни ли са добрите намерения?	21
Важността на 'ильм ет-теўхид	24
Трета глава	26
Подготвителни понятия свързани с разбирането на 'ақйда	27
1- Отново към основите.	27
2 – Видовете познание	30
3 – Условия за придобиването на знание	31
4 – Свобода на словото и нравствени отговорности	34
Нарастването на невежеството е непосредствен признак за Съдния ден.	37
Четвърта глава	38
Въведение в ель-'Ақйда ет-Тахәўийийе	38
Ель-'Ақйда ет-Тахәўийийе	39
Теўхид: Монотеизъм – Вира в [Единствения] Бог	41
Теўхид	42
1) Ние казваме за Теўхида на Аллāх – вярвайки в помощта [успеха] от Аллāх – наистина Аллāх е един, без никакъв съучастник.	42
Защо 'ақйда преди всичко?	42
2) Няма нищо като Него.	44
3) Няма нищо, което да Го затрудни.	45
4) И няма друг бог освен Него.	45
5) Вечносъществуващ [Қадим] – без начало, и Вечносъществуващ [Дā'им] – без край.	47
6) Не погива и не изчезва.	48
7) И не става нищо, освен онова, което пожелае.	49
8) Не Го достигат въображенията, нито мислите го проумяват.	49
9) И не прилича на създанията.	49
Антропоморфизъм: Тешбих и Тежсим	50
Антропоморфизмът [тешбих/тежсим] – едно опасно вярване.	50
Антропоморфизмът в съвременните Тора и Библия	50
Коренът на заблудата	50
Прикрити заблуди	53
Истината	53
Златното правило	54
10) Вечножив, Който не умира [не подлежи на смърт].	54
11) Вечносъществуващ, Който не заспива [не подлежи на сън].	55
12) [Той е] Създател, без да има нужда [да създава].	55
13) Снабдяващ [с препитание] без [да ползва] припас.	56
14) Умъртвяващ [творенията] без страх.	56
15) Съживяващ [Възкресяващ] без затруднение.	57
16) Той е Вечносъществуващ с всичките си качества, дори и преди сътворяването, и то [сътворяването] не добави към качествата му нищо, което не е било преди това.	57

17) И както с всичките Си качества е Безначален, не ще престане с всички тях да е Безкраен.	59
18) Не се сдоби с името [качеството] “Създател” едва след създаването на създанието, нито пък се сдоби с името [качеството] “Творец” едва след сътворяването на тварите.	59
19) Той беше [и винаги ще бъде] Господар дори и тогава, когато нямаше над какво да господства, и беше [и винаги ще бъде] Създател дори и тогава, когато нямаше създание.	60
20) И както Той е Съживяващия мъртвите след като ги съживи, така притежава това качество [Съживяващ] и преди съживяването им. По същия начин притежава качеството Създател и преди създаването им.	60
21) Така е защото Той има силата за абсолютно всичко,	60
22) И всяко нещо изпитва [безкрайна] нужда от Него,	61
23) И всяко нещо за Него е лесно,	61
24) Не се нуждае от нищо.	61
25) <i>Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и Той е Всечуващия и Всевиждащия [еш-Шур’а (42): 11].</i>	62
26) Създаде създанието със своето [вечно] знание [и воля].	63
27) И им отреди техните съдби.	63
28) И определи срока на техния живот.	63
29) Нищо не остана скрито за Него преди тяхното създаване,	64
30) И знаеше [безначално и безкрайно] какво ще правят [творенията] още преди да ги създаде.	64
31) Заповяда им да му се подчиняват, и им забрани да му се противят.	64
32) И всяко нещо се случва според съдбата [отредена] от Него и волята Му,	65
33) Неговата воля се изпълнява. Волята на рабите не може да надмогне онова, което е пожелал за тях. И онова, което е пожелал за тях става, а онова, което не е пожелал за тях – не става.	65
34) Напътва когото пожелает, и защитава и предпазва [от вреда] по своята щедрост,	66
35) И въвежда в заблуда когото пожелает, и оставя [някого] безпомощен и в страдание по своята справедливост.	66
36) И всички те са подчинени на неговата воля, колебаейки се между Неговата щедрост и Неговата справедливост.	66
37) Той е превисоко над това, да има противодействащ или равностоен Нему.	67
38) Никой не може да отмени Неговото отсъждане,	67
39) Никой не може да отмени присъдата Му, нито да надделее над повелята Му.	67
40) Повярвахме [напълно] във всичко това, и сме [твърдо] убедени, че всяко нещо идва от Него.	68
Шеста глава	69
Вяра в пророчеството на Пророка Мухаммед ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му	69
41) И че Мухаммед е Неговия най-специален раб, и най-отбран Пророк, и най-обичан Пратеник.	70
42) И той е последният от пророците,	71
43) Той е най-добрият [имам] от богобоязливите, най-достойният [сейид] от пратениците и любимецът [хабиб] на Господаря на световите.	71
44) И всяка претенция за пророчество след него е заблуда [лъжа] и пристрастие [отклонение].	71
45) И той е изпратен до всички джигове и цялото човечество с истината и напътствието и със светлината и сиянието.	72
Седма глава	73
Вяра в Священата Книга – ел-Кур’ан ел-Керим	73
46) И че Кур’анът е слово на Аллах, което дойде от Него, без посредничество на думи [без въпроса “Как?” да има смисъл],	74
47) И го низпосла на своя Пратеник – откровение [ўахй] от Него, а вярващите го потвърдиха за абсолютна истина,	74
48) И [вярващите] бяха твърдо убедени, че той [Кур’анът] наистина е слово на Аллах, и не е създаден, като словата на творенията,	74
49) И който го чуе [Кур’ана] и заяви, че това са думи на човек е станал безверник. И Аллах го порицава и осъжда, и му обещава Ада [Сефар, Жехеннем], тъй като [Той] Всевишният казва: “Ще го горят в Ада!” [ел-Мудассир (74): 26]. А тук Аллах заплашва с Ада [Жехеннем] онзи, който казва: “Това е само хорска реч [ел-Мудассир (74): 25]”,	75
50) Узнахме и се убедихме твърдо, че той [Кур’анът] е слово на Създателя на хората и не прилича на словото на хората.	75
Осма глава	76
Богохуството [безверието] на антропоморфистите [ел-мушебихе и ел-мужессиме] и подбуждане на мюсюлманите	

да отстъпят истинското тълкуване на айетите мутешабихат [единствено] на Адлāх	76
51) И който опише Адлāх с [каквото и да било] качество от човешките качества става безверник,	77
52) Който разбере това [е длъжен да] си взема поука и [да] се въздържа от слова подобни на безверниците, и [да] знае, че Той [ﷻ] и качества Му не са като [тези на] хората.	77
53) И виждането [на Адлāх – ер-ру'йе] е истина, за хората от Женнета, без [виждането] да бъде всеобхватно и без да има начин [за него не важи въпросът "Как?"] , както казва Книгата на нашия Господар: "Лица сияйни в този ден ще има. Към своя Господар ще гледат." [ел-Қийāме (75): 22-23],	78
54) А истинският смисъл и тълкуването им [на горните айети] е такова каквото Адлāх пожелае и [Адлāх] знае. И всяко нещо по тази тема, което е достигнало до нас в достоверните хадиси от Пратеника на Адлāх, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], е така, както е казал, а значението му такова, каквото е вложил.	78
Класификация на қур'аничните айети	79
Каква е разликата между преките [мухкemat] и символичните [мутешабихат] знамения [айети]	79
55) Ние не навлизаме в това [този вид символични айети], опитвайки се да го разтълкуваме според собствените си становища, нито пък увличайки се по собствените си фантазии,	85
56) Защото наистина никой не е отдаден [напълно] в своята вяра [вярата на никой не е в безопасност], докато той не се отдаде [не довери себе си] изцяло на Адлāх – Всемогщия и Превеликия, и [не се отдаде] на Неговия Пратеник, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], и не остави знанието за неясните неща за онзи, който знае.	85
57) И ничий ислям не е утвърден, освен ако не се основава на отдаване и подчинение,[]	85
58) А който желае да узнае онова, което му е [строго] забранено, и разумът му не са задоволява с [цялостно] отдаване [на значението на Адлāх], желанието му го възпрепятства от [постигане на] искрено единобожие [Теу'хид], и от чисто знание, и от здрава вяра. И той се колебае между неверието и вярата, и потвърждаването [истината] и отричането [лъжата], и приемането и отхвърлянето – несигурен и объркан, отклонил се и съмняващ се. Нито вярващ – потвърдил истината, нито отричащ – приел лъжата.	86
59) И вярата в ер-ру'йе [виждането на Адлāх] за хората от Дома на мира [обитателите на Женнета], на онзи, който си го представя според своето въображение или го тълкува според своето разбиране не е валидна,	86
60) Защото тълкуването на ер-ру'йе [виждането на Адлāх] и тълкуването на всяко значение, което се отнася до божественото се състои в изоставяне на самото тълкуване и пълно отдаване [на смисъла на Адлāх]. И на това се основава религията на мюсюлманите.	86
Обобщение на вярата на хората на истината	88
61) И онзи, който не се предпазва от отричане [на качества на Адлāх] и уподобяване [на Адлāх с неговите творения] се е заблудил и не е постигнал [истинско] пречистване [на вярата в Адлāх от всякакви несвършени качества],	88
Полезни съвети как да установим проникване на антропоморфистите	90
62) Защото наистина нашият Господар – Величествен и Всевишен – има характеристиките на неповторимостта и притежава качества на несравнимостта. И никое творение няма общо с Него.	90
63) За Него няма нито граници, нито предели. Нито има съставни части, органи и крайници. Нито пък шестте посоки го обхващат, като другите създания.	92
Клопката на въпроса "Как?"	96
Заключение	97
Девета глава	99
Ел-Исра' и ел-Миа'раж	99
64) Ел-ми'раж [издигането в небесата] е истина. И Пророкът, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], бе пренесен през нощта, и бе въздигнат с тялото си в будно състояние към небето, а после към там, където Адлāх пожела, от извисените места.	100
65) И Адлāх го почете с каквото пожела и му разкри каквото му разкри. "Сърцето му не го излъга за онова, което видя. [ен-Нежм (53): 11]" И Адлāх го благослови и приветства на този свят и на отвъдния.	100
Десета глава	104
Вяра в Басейна [ел-Ха'уд], Застъпничеството [еш-Шеф'а] и Обетът [ел-Миц'ак]	104
66) И [басейна, езерото] ел-Ха'уд, с който Адлāх го почете, за да утоли [жаждата на] своята общност е истина.	105
67) И [застъпничеството] еш-Шеф'а, която запази за тях [своите последователи] е истина, както е предадено в известията [достоверните хадиси].	105
68) И [обетът] ел-Миц'ак, който Всевишният Адлāх взе от Адем и неговото потомство е истина.	105

Десета глава	107
Вяра в предопределението и съдбата	107
69) И Аллāх знаеше във вечността [преди съществуването на времето] броя на онези, които ще влязат в Жънната, и броя на онези, които ще влязат в Жехеннем – точно. И този брой нито се увеличава, нито намаля.	108
70) И същото важи за действията им, Аллāх знаеше какви действия ще извършат [т.е. извършването на действията съвпада напълно с вечното знание на Аллāх]. И всеки е улеснен за онова, за което е създаден.	108
71) И делата са според завършещите им [Делата с които завършва човешкият живот определят съдбата му]. Щастливците са щастливи по Аллāхово предопределение и нещастниците са нещастни по Аллāхово предопределение.	108
72) И същността на съдбата е тайна на Всевишния Аллāх в Неговите творения, която не е разкрита нито на приближените ангели [мелāйикета], нито на изпратените пророци.	108
73) И задълбочаването и размишляването върху това [същността на съдбата и предопределението] са причина за безпомощността [изоставянето от Аллāх], и подлагане на лишение [от Аллāх], и [достигане до] степента на произвол. Затова се пази по всички начини от такова размишление, и разсъждение, и нашепване [в сърцето на такива мисли].	108
74) Защото Всевишният Аллāх прикри от своите творения знанието за съдбата, и им забрани да се стремят към него така, както казва Всевишният Аллāх в своята Книга [по смисъл]: “Не Той ще бъде питан какво върши, а те ще бъдат питани. [ел-Енбийā: 23]” И който попита: Защо това бе сторено [от Аллāх]? – той е отхвърлил отсъждането на Книгата [на Аллāх], а който отхвърли отсъждането на Книгата, той става безверник.	108
75) Това е всичко, от което се нуждаят притежателите на просветени сърца от приближените [праведни, еўлийā] раби на Аллāх, и това е степента на утвърдените в знанието.	109
76) Защото знанието е два вида: знание, което е достъпно за творенията и знание, което е недостъпно за творенията. И отричането на достъпното знание е безверие, и претендирането за недостъпното знание също е безверие. И вярата се утвърждава единствено чрез приемане на достъпното знание и изоставяне на домогванията към недостъпното знание.	109
77) И вярваме в ел-Леўх [Свещените Скрижали] и ел-Қалем [Писалката] и във всичко отбелязано в тях.	109
78) И дори всичките творения да се съберат заедно за да превърнат в неосъществено нещо, което Всевишният Аллāх е отредил да се осъществи – не ще могат да го сторят. И дори да се съберат всичките заедно за да осъществят нещо, което Всевишният Аллāх не е предписал да се осъществи – не ще могат да го сторят.	110
79) Ел-Қалем [Писалката] изсъхна, [записа] всичко, което ще се появи до Съдния ден. Онова, което е предписано да пропусне раба – няма как да го постигне и онова, което е предписано да постигне раба – няма как да го пропусне.	110
80) И раба трябва да знае, че вечното знание на Аллāх предхожда всяко нещо, което ще се случи с творенията.	110
81) И че [Аллāх] отсъди това чрез съвършено и окончателно отсъждане. И никой [от творенията Му на небесага Му и земите Му] не е способен да му се противопостави [на отсъждането] или да го подправи, нито да го изтрие или да го промени, нито да отнеме от него или да добави към него.	110
82) И това е от фундаментите на вярата и основите на познанието, и на признаването на единобожието на Всевишния Аллāх и господството му. Така, както Всевишният е казал в своята Книга [по смисъл]: “И е сътворил всяко нещо и е отредил за него точна мярка. [ел-Фурқāн (25): 2]” И е казал Всевишният [по смисъл]: “И повелята на Аллāх е предопределена съдба. [ел-Еҳзāб (33): 38]”	110
83) Горко на онзи, който стане оспорващ съдбата от Аллāх, и подложи болното си сърце на размишление върху нея [съдбата]. Опитал се е да достигне чрез своите илюзии до скритите тайни на недостижимото неведомо и заради онова, което казва се е превърнал в клеветник и грешник.	110
Дванадесета глава	111
Вяра в ел-‘Арш и ел-Курсī	111
84) И ел-‘Арш и ел-Курсī са истина.	112
85) И Той не се нуждае от ел-‘Арш или каквото и да било друго, и Той обхваща със знанието си всяко нещо и го превъзхожда.	113
Тринадесета глава	114
Вяра в ангелите [мелāйикета], пророците [енбийā] и небесните книги [қутуб]	114
86) И казваме вярващи, потвърждаващи и отдадени: Наистина Аллāх взе Ибрāхїм за приятел и Аллāх говори на Мусā.	115
87) И вярваме в ангелите [мелāйикетата], и пророците [енбийā] и низпосланите книги върху пратениците. И засвидетелстваме, че та са върху явната истина.	115

Четиринадесета глава	116
Забраната за навлизане в спор относно Аллāх, за спор относно религията на Аллāх и Неговия Кур'ан с невежество	116
88) И наричаме хората от нашето кибле [посока и вяра] мюсюлмани [отдадени, муслимун] и мюмини [вярващи, му'минун], дотогава докато признават онова, с което Пророкът, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], е дошъл и потвърждават всичко, което е казал и е известил.	117
89) И ние не навлизаме в [говорене без знание за] Аллāх, и не оспорваме [без знание въпросите от] религията на Аллāх, и не спорим [и не тълкуваме без знание] за Кур'ана.	117
90) И засвидетелстваме, че той [Кур'анът] е словото на Господаря на световите, което бе низпослано чрез Доверения дух [ер-Рӯх ел-Емйн, Жибрийл ﷺ], и който научи повелителя на световите – Мухаммеда, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], на него [на Кур'ана]. И той [Кур'анът] е словото на Всевишния Аллāх, и нищо от словата на творенията не е равно с него. Нито пък казваме, че то [словото на Аллāх – Кур'ана] е сътворено.	117
91) И ние не заставаме против жемā'ата [мнозинството] на мюсюлманите [когато са върху истината].	117
92) И не смятаме за безверник никой от хората на кибле, заради грях, [който е извършил], освен ако не го счита [този грях] за позволен.	117
93) И не казваме, че греха придружен от вяра не вреди на неговия извършител.	117
94) И очакваме, че [Аллāх] ще опрости на добродетелните вярващи и ще ги въведе в Рая [Женнета] по своята милост, но не гарантираме за тях и не засвидетелстваме Рая [Женнета] за тях. И молим за опрощението на грешниците и се страхуваме за тях, но не ги отчайваме [не губим надежда за тях].	118
95) И сигурността и отчаянието водят до напускане на общността на Исляма, и пътя на истината за хората на киблето е между тях двете.	118
96) И раба не напуска вярата освен чрез отричане на онова, което го е въвело в нея.	118
Петнадесета глава	119
Вярата и вярващите	119
97) И вярата е изричане с езика и потвърждение със сърцето.	120
98) И всяко нещо, което е достойно предадено от Пратеника на Аллāх, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], по отношение на шериата [ислямското законодателство] и разяснението [на Кур'ана и Исляма] – всичко това е истина.	120
99) И [същността на] вярата е една [и съща]. И всички вярващи са равни по отношение на нейните основи, а разликата между тях е по отношение на страха [от Аллāх] и богобоязънта, и отхвърлянето на страстите, и придържането към добрините.	120
100) И всички вярващи са еӯлийā [предани] на Всемиловичия, а най-достойния от тях при Аллāх е най-покорния и най-верния на Кур'ана.	120
101) А вярата е [състои се от]: вяра в Аллāх, и ангелите [мелā'икетата] Му, и книгите Му, и пратениците Му, и Последния ден, и съдбата – и доброто и лошото в нея, и сладкото и горчивото в нея – е от Всевишния Аллāх.	121
102) И ние вярваме във всичко това, и не правим разлика между никого от пратениците Му, и потвърждаваме всеки един от тях и онова, с което са дошли.	121
103) И извършителите на големи грехове от общността на Мухаммеда, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], не ще бъдат вечно в Огъня, при положение, че са умрели с теӯхид [единобожие], та дори и да не са извършили покаяние, щом се срещнат с Аллāх признавайки го и вярвайки в Него.	122
104) И те зависят от Неговата воля и Неговото отсъждане – ако пожелае ще им опрости и ще ги извини, заради Своята щедрост, както споменава Всеомогъщият и Величественият в Своята Книга: “И ще опрости всичко останало [освен съдружаването] на когото пожелае. [ен-Нисā' (4): 116]”	122
105) А ако пожелае ще ги накаже в Огъня, заради Своята справедливост, после ще ги изкара от него, заради Своята милост и застъпничеството на застъпниците от покорните Нему, после ще ги изпрати в Рая [Женнета].	122
106) Това е защото Аллāх покровителства хората, които са Го познали и защото Той няма да ги приравни с онези, които Го отричат и на двата свята – онези, които изгубиха Неговото напътствие и не получиха Неговото покровителство. О, Аллāх, покровителю на Исляма и неговите последователи, утвърди ни като мюсюлмани докато те срещнем в това положение.	123
Шестнадесета глава	124
Мюсюлманската общност	124
107) И считаме за валидна молитвата [ес-салā, отслужена] зад всеки праведен и грешник от хората на кибле [мюсюлманите] и отслужваме молитвата [женāзе] за всеки мъртъв от тях.	125

108) И не въвеждаме [не заявяваме категорично за] никого от тях, нито в Рая [Женнета], нито в Ада [Жехеннем]. И не засвидетелстваме нито куфр [безверие], нито ширк [съдружаване], нито нифак [лицемерие] за никого от тях дотогава, докато те не покажат явно някое от тези неща и оставяме тайните им [скритите им черти] на Всевишния Аллах.	125
109) И не изваждаме меч [не разрешаваме убиването] срещу никого от общността на Мухаммеда, Аллах да го благослови и приветства [него и семейството му], освен онези, на които се полага меч [които заслужават наказание според шер'ата].	126
110) И не приемаме [въоръженото] въставане против ръководителите ни [справедливо избраните и способни за това] и управниците на делата ни, та дори и да постъпват несправедливо. И не се молим против тях [не им пожелаваме злото] и не преставаме да им се подчиняваме, и смятаме подчинението към тях за подчинение към Аллах, Всесилния и Всемогъщия, - наше задължение – стига да не ни заповядват неподчинение [извършване на грях]. И се молим за тяхното добро и опрощение.	126
111) И следваме суннета [пътя на Пророка ﷺ] и жема'ата [мнозинството на праведните мюсюлмани] и избягваме отклоненията [на сектите и малцинствата] и противоречията, и разцеплението.	126
112) И обичаме справедливите и доверените и ненавиждаме несправедливите и предателите.	126
113) И казваме: "Аллах знае най-добре!" по отношение на нещата, които са неясни за нас.	126
114) И признаваме правенето на месх върху мести, както за пътници, така и за местни – така, както е посочено в преданията [хадисите].	127
115) И хажжът и жихадът са задължения под ръководството на мюсюлманските управници – и праведните и грешните от тях – до настъпването на Часа. И нищо не може да ги провали или анулира.	127
Седемнадесета глава	128
Вяра в загробния живот [ел-берзех] и Съдания ден и онова, което съдържа	128
116) И вярваме в Кирам ел-Кятибин [Достойните писари, ангелите [мел'икетата], които записват всяко наше дело], и наистина Аллах ги стори наши пазители.	129
117) И вярваме в Мелек ел-Меут [Ангелът на смъртта], който е натоварен да прибере душите на световете [всяка душа].	129
118) И [вярваме] в наказанието в гроба за онзи, който е заслужил. И във въпросите на [мел'икетата] Мункир и Некир в гроба му [на умрелия] за неговия господар, неговата религия и неговия пророк така, както са дошли преданията от Пратеника на Аллах, Аллах да го благослови и приветства [него и семейството му] и [както е съобщено] от сподвижниците [сахабата], Аллах да е доволен от тях.	129
119) И гробът е градина от Райските [Женнетските] градини или дупка от Адските [Жехеннемските] дупки.	129
120) И вярваме в съживяването и въздаянието за [извършените] дела на Съдания ден, и в представянето [на делата] и в равностметката [за делата], и в прочитането на книгата [с делата], и в наградата и в наказанието, и в моста [ес-сирот – над Ада - Жехеннем] и във възните [претеглящи делата].	130
121) И Рая [Женнет] и Ада [Жехеннем] са създадени. Не ще бъдат погубени и не ще изчезнат никога.	130
122) И Аллах създаде Рая [Женнет] и Ада [Жехеннем] преди творенията и [после] създаде обитатели за тях. И който от тях пожелае въвежда в Рая [Женнета], заради Своята щедрост, и който от тях пожелае въвежда в Ада [Жехеннема], заради Своята справедливост. И всеки постъпва според онова, което му е предписано [в Опазените Скрижали – ел-Леу'х ел-Мехфуз] и върви към онова, за което е създаден.	130
Осемнадесета глава	131
Доброто, злото и отговорността [на човека]	131
123) И доброто и злото са отредена съдба за рабите.	132
124) И способността, чрез която се извършва дадено дело и която е теуфйк [успех от Аллах] не бива да се приписва на творенията и идва със самото дело. А способността по отношение на здраве и възможности, и сила, и невредимост на органите [изправност на средствата] – тя е преди [извършването на] делото и човек е отговорен [за спазване на задълженията си], заради тази способност така, както казва Всевишният: "Аллах не натоварва никого извън способностите му. [ел-Бакара (2): 286]" И делата на рабите са творение на Аллах и [в същото време са] придобивка на рабите.	132
125) И Аллах не ги натоварва с друго освен онова, на което са способни, нито пък те са способни на друго освен онова, с което са натоварени.	132
126) И това [което вече споменахме] е тълкуването на [думите]: "Няма сила [за избягване] и няма сила [за извършване] освен при Аллах!" Казваме: Никой няма силата да избегне или да се помърдне, или да се отклони от неподчинението към Аллах, освен чрез помощта на Аллах. И никой няма силата да достигне подчинението към Аллах и да постоянява в него, освен чрез успех [милост] от Аллах.	133

127) И всяко нещо се случва по волята на Всевишния Адлāх и Неговото знание, и Неговото предопределение и Неговата съдба. И Неговата воля надделява над всяка друга воля, и Неговото отсъждане надделява над всеки друг план, и Той върши каквото пожелае, и Той никога не угнетява [не извършва несправедливост]. _____	133
128) Той е над всяко зло и несправедливост и е пречист от всеки недостатък и порок. “Не Той ще бъде питан какво върши, а те ще бъдат питани. [ел-Енбий’ (21): 23]” _____	133
129) И в ду’а’та [молбата] на живите и тяхната садака [милостиня] има полза за умрелите. И Всевишният Адлāх отговаря на ду’ите [молбите] и изпълва нуждите. _____	134
130) И [Адлāх] владее всяко нещо и нищо не Го владее. И нищо не е способно да просъществува без Адлāх дори и колкото премигването на окоето, а който сметне, че може да просъществува без Адлāх дори и колкото премигването на окоето се е превърнал безверник и е станал от погубените. _____	134
131) И Адлāх притежава качествата гняв и задоволство, но те не приличат [по никакъв начин] на качествата на творенията. _____	135
Деветнадесета глава _____	136
Семейството и сподвижниците на Пророка _____	136
132) И обичае сахаба [сподвижниците] на Пратеника на Адлāх, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], но не стигаме до крайности в обичта си към никого от тях, нито пък се отричаме от когото и да било от тях. И ненавиждаме онзи, който ги ненавижда и не ги споменава с добро. И не ги споменаваме с друго освен с добро. И обичта към тях е [признак за] религия и вяра, и добродетелност, а ненавистта към тях е безверие и лицемерие, и престъпление. _____	137
133) И потвърждаваме, че халифата [наследничеството] след [смъртта на] Пратеника на Адлāх, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], най-напред отиде при ебу Бекр – Всеправдивия, Адлāх да е доволен от него, потвърждавайки неговото превъзходство и първенство над цялата общност. После при ‘Умер ибн ел-Хаттāб, Адлāх да е доволен от него, после при ‘Усмāн, Адлāх да е доволен от него, после при ‘Али ибн ебу Тāлиб, Адлāх да е доволен от него. Те са праведните халифи и напътените имāми. _____	138
134) И [засвидетелстваме], за десетимата, които Пратеникът на Адлāх, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], назова и благовести с Рая [Женнета] с онова, което Пратеникът на Адлāх, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], засвидетелства за тях – а думите му са истината. И те са: ебу Бекр, и ‘Умер, и ‘Усмāн, и ‘Али, и Тāхжа, и ез-Зубейр, и Сеа’д, и Се’йд, и ‘Абауррахмāн ибн ‘Ауф, и ебу ‘Убеиде ибн ел-Жеррāх, който е довереника на тази общност, Адлāх да е доволен от всички тях! _____	138
135) И който говори добро за сподвижниците [сахаба] на Пратеника на Адлāх, Адлāх да го благослови и приветства [него и семейството му], и премахва от пречистите му съпруги всяка скверност, и от святото му потомство всяка мърсотия – той се е извабил от лицемерието [нифāк]. _____	138
Двадесета глава _____	140
Учените [‘улемā] и приближените раби [еўлийā] _____	140
136) И учените от предците, които изпревариха [останалите], и онези след тях, които ги последваха, са хора предали известията [хабер – за Пророка ﷺ] и преданията [есер – за отминалите събития] и хора на ислямското право [фиқх] и на правния анализ [незар]. Не трябва да бъдат споменавани освен по най-добрия начин, а който ги спомене с лошо не е на правия път. _____	141
137) И не даваме предпочитание на никого от еўлийā’ [приближените раби, праведните учени] над никого от енбийā’ [пророците], мирът да бъде над тях. И казваме: един небий [пророк] е по-добър от всички еўлийā’ [приближени раби, праведни учени]. _____	141
138) И вярваме в техните кирāмети [достойнства, чудеса], които са достигнали до нас чрез достоверни разказвачи. _____	141
Двадесет и първа глава _____	143
Вяра в признаците на часа и че Ислямът е умерена религия, която отхвърля преувеличения и крайностите _____	143
139) И вярваме в признаците за Часа, сред които: излизането на Антихриста [Дежхāл], сизането на ‘Исā сина на Мерйем, мир нему, от небето, и вярваме в изгрева на слънцето от запад, и излизането на Звяра [Дāббе ел-‘Ерā] от неговото място. _____	144
140) И не вярваме на предсказатели, нито на гадатели. Нито пък на онзи, който зове към нещо противно на Кур’āна и Суннета, и Ижмā’та [единодушието] на общността. _____	144
141) И вярваме, че жемā’ата [обединението върху справедливост] е истина и прав път, а разединението е отклонение [от правия път] и наказание. _____	144
142) И религията на Адлāх на земята и небето е една и тя е религията Ислям. Казва Всевишният Адлāх [по смисъл]: “Наистина религията при Адлāх е Ислямът. [Али Имрāн (3): 19]” И казва Всевишният: “И одобрих	

Исляма за ваша религия. [ель-Ма'иде (5): 3]"	144
143) И тя е между [двете крайности: преувеличението [фанатизма, екстремизма] и небрежността [пропуските, невниманието],	144
144) И между антропоморфизма [тешбих] и отричането [на качествата на Аллāх – те'тйль],	145
145) И между фатализма [отричане на свободната воля] и абсолютизма [отричане на предопределението, съдбата],	145
146) И между сигурността [липсата на страх от наказанието на Аллāх] и отчаянието [от милостта на Аллāх].	145
147) Това е нашата религия [вяра] и нашето убеждение, и външно [онова, което се вижда чрез делата] и вътрешно [онова, което е скрито в сърцата]. И ние се разграничаваме при Аллāх от всеки, който се възпротиви на онова, което споменахме и разяснихме.	145
Двадесет и втора глава	146
Завършек и ду'а	146
148) И се молим на Всевишният Аллāх да ни утвърди върху [пътя на] вярата и да ни запечата [живота] с нея.	147
149) И да ни предпази от различните страсти и разните [погрешните] становища.	147
150) И от заблудените течения като мушеббихе [антропоморфизъм], и муа'тезиле [абсолютен рационализъм], и жехмийе [пантеизъм], и жебрийе [фатализъм], и қадерийе [абсолютизъм на свободната воля], и всички други като тях, които се отклониха от Суннета [пътя на Пророка ﷺ] и жемā'ата [обединението, болшинството, мнозинството на мюсюлманите], и се обединиха със заблудата. Ние се разграничаваме от тях, и според нас те са в заблуда и в грешка. И при Аллāх е защитата [от всяка грешка].	147

Бележка на преводача

Скъпи братя, настоящата книга е скромнен опит за превод на един от класическите текстове в ислямската теология “еъ-‘Ақїда ет-Тахъаўийе” на имам ебӯ Жеа‘фер ет-Тахъаўї придружена с тълкуване и разяснения от сейид Мухаммед ибн Йехйā ен-Нїнеўї, Аллāх да е доволен от тях. Тъй като не навсякъде е възможен точен буквален превод, на много места текста е придружен от бележки в правоъгълни скоби, които са пояснение от преводача и не са част от оригинала на имам ет-Тахъаўї или тълкуването на сейид ен-Нїнеўї.

Тъй като материята свързана с ислямските убеждения е много деликатна материя, защото тя касае теми като безверие – куфр, съдружаване – ширк, лицемерие - нифāқ и т.н. уважаемият читател много добре трябва да знае, че целта от настоящия труд е да поправи и коригира той самия собствените си убеждения, а не да го използва като оръжие срещу своите братя вярващи.

Молим се на Всевишния Аллāх да стори този труд източник на напътствие за всички хора и причина за спечелване на Неговото задоволство. Амин!

Въведение

Слава на Аллāх¹, Господаря на световете, Поддържания Вселената, Всевишния Създател. Той е Вседаряващия и Прещедрия, на Него принадлежи всичката възхвала. Засвидетелствам, зная, вярвам и заявявам, че нищо освен Теб, о, Аллāх не е достойно за обожание. И нека Аллāх да умножи почитта към любимия ни пророк Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, да ни позволи напълно да се придържаме към неговото послание и да ни събере под неговото знаме на Съдния ден.

Целта на този труд е да запознае по най-елементарния начин новите мюсюлмани и да освежи паметта на останалата част от тях с най-чистата 'Ақйда² на Теўхйид³ или с основните постановки на ислямската вяра. От дълго време широкото разпространение на различни видове беда е болест сред мюсюлманите. И за нещастие тази болест бе причина някои хора да впрегнат своите способности в различните ислямски науки освен 'ақйда, други да се отклонят от правия път, докато трети тихо фалшифицират основите на 'Ақйда в Исляма и подменят основите на вярата – много често претендирайки, че това е в името на Исляма. По този начин те се стремят да наложат върху мюсюлманите своите собствени измислени теории, подтикнати от различни политически интереси, непочтени религиозни стремежи, извратени философии и лични изгоди.

Това от своя страна пороци необходимост от изложение на основните понятия от вярата на Ехлю-с-Сунна ўе-л-Жемā'а⁴, на места с малко по-големи подробности⁵, за да бъдат мюсюлманите предпазени по този начин от сериозните и непрестанни подмолни опити за подмяна на тези основи. Всичко това – стремежи се към покорство пред Всевишния⁶ Аллāх – за да защитим чистата ислямска 'Ақйда, да съживим Суннета⁷, да изкореним и унищожим – с Аллāховото позволение – богохулствата и лошите нововъведения [бид'ат] в 'Ақйда.

И в своето усилие да приложим и да се подчиним в още по-висока степен тези безценни

¹ Аллāх – арабската дума за Бог, Господарят, Създателят.

² 'Ақйда – арабската дума за вяра. Тя представлява основните убеждения и базисните постановки на вярата. В общи линии това са религиозните принципи, които са дълбоко настанени в ума и сърцето на човек и към които той се придържа. Тя се състои от вяра в Аллāх, неговите ангели [мелā'икета], неговите книги, неговите пророци [енбийā, пейгамбери], Съдния ден, Отвѣдното [ахирета], предопределението и съдбата [қада' и қадер] и още някои неща свързани с тях. [Думата] теўхйид се отнася до [изречението] „*лā шāйхе илā аллāх мухаммед расулюллāх*“ и всичко свързано с нея, което всъщност формира сърцето на ислямската 'ақйда. Имайте предвид, че за основите на 'ақйда, които касаят същността на теўхйид няма никакво разногласие между учения.

³ Теўхйид – арабската дума за МОНОТЕИЗЪМ, или чистата вяра в единния Бог.

⁴ Ехлю-с-Сунна ўе-л-Жемā'а са най-умерената група сред мюсюлманите.

⁵ Много съвременни ислямски учени и мислители непреднамерено са вложили всичките си усилия за осъществяването на различни ислямски проекти, оставяйки задачата по опазване на 'ақйда незаета. А това даде златна възможност на изменниците да се набъркат по отношение на много от чувствителните въпроси, създавайки хаос, объркване и вкарвайки в нововъведения много от необразованите мюсюлмани. Всевишният Аллāх обеща да опази Исляма и несъмнено Той ще го стори. Но лично задължение за всеки един от нас е да се добием със знание от автентичните му източници, защото истината ще премахне нашите обърквания и ще ни освободи.

⁶ Те'ālā – арабската дума за Всевишен. Т.е. Той е превисоко от това да му бъдат приписвани качествата на творенията и пречист от всяко качество, което не му подобава.

⁷ Суннет – арабската дума за традиция. От там Ехлю-с-Сунна или мюсюлманите суннити са онези, които приемат и се придържат към ученията и традициите на Пророка ﷺ [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му]. Суннетът включва в себе си думите на Пророка ﷺ [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] – хадисите, действията на Пророка ﷺ [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] и нещата с които Пророка ﷺ [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] се е съгласил, или е приел негласно.

принципи на Исляма и да подкрепим суннета на Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, за да спомогнем за *келиме ет-теъхид* – *ля иляхе илля аллāх мухаммед расулюлāх*, която представлява ислямската 'ақидā в нейната й цялост, аз положих целенасочени усилия да приготвя този труд и да го обогатя с ясни доказателства от Қур'āна и автентичния *сахих* Суннет. За да представя по този начин в най-ясен образ ислямската 'ақидā в стриктно съответствие със Свещения Қур'āн и ученията на Пророка ﷺ [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] така, както тя бе разбираана от семейството и сподвижниците на Пророка ﷺ [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му], *таби'ин* и *таби'и ет-таби'ин*¹, и благочестивите богобоязливи и праведни учени на ехлю-с-сунна *ѓе-ль-жемā'а* чак до Съдния ден.

Също така, поради нарасналото влияние на различни заблудени групи и секти, замърсяващи ислямската общност с вредни нововъведения и сериозни отклонения, ясна цел на този труд е да предупреди мюсюлманите за всички видове богохулство и заблуждаващи нововъведения по отношение на религията.

И макар, че бе положено огромно усилие за да бъде осигурена надеждността на този труд, чрез стриктно придържане към Қур'āна и Суннета, то съвършенството принадлежи единствено на Всевишния Аллāх. Въпреки това читателят може да бъде спокоен поради факта, че този труд съдържа само най-чистите основи и най-съществените принципи на нашата ислямска вяра, стриктно и изцяло изведени от и базирани на Қур'āна и автентичния *сахих* Суннет, избягвайки всякакъв друг вид предания или съляпо подражание².

'Ақидата всъщност е Ислям, защото тя съставлява нашата вяра. По тази причина тя трябва да се основава на непоклатими убеждения, недосегаеми за каквито и да било съмнения. Затова от мюсюлманите се изисква да търсят безусловната истина, да изграждат своята 'ақидā на здрави убеждения и за целта – да използват своя разум и да не бъдат слепи подражатели.

Учените, образованите мислители и специалистите на ехлю-с-сунна *ѓе-ль-жемā'а* от всяка епоха и във всяка страна винаги са се противопоставяли и са се борили против отклоненията и тъмнината разпръсквани от злобните, отмъстителни и късогледни еретици. Еретици, които не престават да атакуват благотворния, изобилен и сияен път на Исляма, опитвайки се да опетнят учените на ехлю-с-сунна, да променят Исляма и да измамат мюсюлманите. И така на свой ред, под искреното напътствие и ръководство на група от праведните учени на ехлю-с-сунна *ѓе-ль-жемā'а*, *иншā' аллāх*³, ще положим усилия да разпространим и защитим правилната и чиста 'ақидā на ехлю-с-сунна *ѓе-ль-жемā'а* такава, каквато е указана в Қур'āна и Суннета на Пророка ﷺ, Аллāх да

¹ *Сахāба, таби'ин* и *таби'и ет-таби'ин* са арабските думи за сподвижниците на Пророка ﷺ [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му], техните последователи и последователите на техните последователи. Т.е. това са първите три поколения след Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му.

² *Сляпо подражание* – на арабски *теқайд еа'мā*, термин който напоследък все повече бива разбираан неправилно сред мюсюлманите поради много причини, сред които и липсата на знание. Съляпото подражание е призов към съляпото следване на даден човек (без значение дали е учен или не) и безусловното приемане на неговите становища. Тази концепция е отхвърлена от Ехлю-с-Сунна *ѓе-ль-Жемā'а*.

Ехлю-с-Сунна ѓе-ль-Жемā'а извеждат своята 'ақидā и *фиқх* (правилата на религията) пряко от Қур'āна и Суннета, и други надеждни източници. (Например: признати учени, които са достигнали степента на *ижтихāд* и становищата им са в съответствие и са верни на принципите на Свещения Қур'āн и автентичния *сахих* Суннет.)

Ижтихāд е извлечането на юридически закони и правила на база на познанието върху Қур'āна и Суннета. От своя страна *мужтехид* означава изключително дълбок, богобоязлив, благочестив и квалифициран учен, като например *ебу Ханифе*, *еш-Шафи'и*, *Малик* и подобните на тях.

³ **Иншā' аллāх** – арабската дума за "ако Аллāх пожелае".

благослови и приветства него и семейството му¹.

Вредата от невежеството и невежите:

Невежи² са онези хора, които или не са получили правилно [т.е. изучавали при надежден учен] или пък не са разбрали съчиненията на някои от учените, но въпреки това те считат себе си способни да бъдат водачи на мюсюлманската общност. И така тяхното невежество ги подтиква да правят много устни и писмени твърдения, които ги разобличават и показват тяхното нищожество по отношение на твърдо установената вяра на мюсюлманите.

Тези вредни еретици измежду мюсюлманите се опитват да се набъркат в чувствителните въпроси на ислямската ‘ақйда, атакувайки автентични и надеждни книги, а също се мъчат да оклеветят праведните и именити учени на ехлю-с-сунна ъе-ль-жем‘а (като имам ебу Ханифе, имам ель-Харамейн ель-Жуейни, имам ель-Газали, имам ель-Кеусери и подобните на тях), използвайки маската на спасители и защитници от нововъведенията [бид‘ат].

Ние се уповаваме на Всевишния Аллах, че чрез внимателното изучаване на този труд с чиста фитра³ и здрав разум, нашите скъпи читатели ще достигнат неопровержимата истина и ще опознаят чистия теухид – който е ключът към безкрайното щастие.

И накрая нашият мотив да напишем този труд е да се подчиним на Всевишния Аллах и да разпространим най-чистия теухид, като го молим – субханеху ъе те‘аля – да настани и съживи ислямската ‘ақйда в сърцата на всички хора, да стори труда, който положихме искрено и единствено в негово име, да ни помогне да избегнем грешки в нашата вяра, думи и дела, да стори този труд полезно, дълготрайно и широко разпространено знание и да ни удостои с наградата обещана от Пророка ﷺ [Аллах да благослови и приветства него и семейството му], обещана в достоверния хадис от ель-Бухари: *“Когато синът на Адем умре спират неговите дела с изключение на три: милостия, която полза продължава, полезно знание и праведно потомство, което прави ду‘а на Аллах за него.”*

Мухаммед ибн Йехйа

¹ **Салледаху ‘алехи ъе ‘алихи ъе селлим** – арабската дума за: Аллах да благослови и приветства него [Пророка] и семейството му [и да издигне тяхната степен].

² **Невежи** – хора, които или не са придобили каквото и да било знание, или пък са получили знанието си чрез отклонили се [заблудили се] учени или техните книги. По този начин и те самите се отклоняват и се превръщат в невежи.

³ **Фитра** – арабската дума за неопетнените и непокътнати умствени качества и способности. За разлика от разпространеното схващане [фитра] не посочва, не означава и не представлява вродено познание за Бог. Всяко човешко същество се ражда с неопетнени възможности (фитра), които обаче биват повлияни от неговата среда. Като цяло човешките същества са продукт на заобикалящата ги среда. А фитра просто представлява умствената готовност да бъде прието дадено схващане – било то добро или лошо.

Първа глава

**Кратко въведение в науката Теўхид и
запознаване с имам ет-Тахāуй**

تقديم موجز لأهمية علم التوحيد وتعريف موجز
بالامام الطحاوي

Теўхид и как да се сдобием с него

Както вече бе споменато единобожието – теўхид – има първостепенно значение в Исляма. Тази вяра установява ясни взаимоотношения между човешките същества и Аллах и разграничава мюсюлманите от немюсюлманите. Теўхид е онази чиста вяра, която превръща отговорния за своите постъпки човек във вярващ и в същото време липсата на теўхид превръща отговорния за своите постъпки мюсюлманин в неверник.

Различните видове 'ибадет могат да бъдат усвоени чрез придържане към учените мюсюлмани, но онова, в което отговорният за своите постъпки човек трябва да вярва никога не може да бъде усвоено чрез придържане и подражание, защото то е такъв вид познание, което е свързано с разума и сърцето и с което човек трябва да бъде напълно удовлетворен. И тъй като по природа хората често променят своите виждания и разбирания по отношение на каквото и да било, ислямската 'ақида и по-специално теўхид идват при нас от Всевишния Аллах в такава завършена форма, че да могат [по най-категоричния начин] да бъдат разпознати от разума и приети от сърцето.

Малко светлина по отношение на текста на ет-Тахәуиййе.

Ел-'Ақида ет-Тахәуиййе съдържа основите на теўхид и същността на ислямския монотеизъм [единобожие], извлечени изцяло от Қур'ана и достоверния сахих Суннет. Важно е да разберем, че тя съдържа главните и най-важни въпроси свързани с теўхид, а също и някои въпроси от фикх¹, които не са свързани с теўхид или 'ақида. Тази 'ақида е много изтъкната, тъй като тя символизира чистата вяра и разбирането на ехлю-с-сунна ўе-л-жема'а. И не само това, а още повече всички секти извън ехлю-с-сунна приемат мнозинството от въпросите в нея, които са свързани с теўхид. Ел-'ақида ет-Тахәуиййе е преподавана и изучавана в продължение на последните единадесет века, както [в индивидуалните уроци] на учените по 'ақида, така и в ислямските училища, практически без никакво оспорване или разногласие по отношение на въпросите засягащи теўхид. Също така ел-имам ел-хәфиз ес-Субки رحمته الله, известен като ел-Бухәри на своето време, още преди стотици години заявява, че всички учени от ехлю-с-сунна предпочитат преподаването на точно тази 'ақида пред което и да било друго съчинение на учените от тази специалност.

Запознаване с имам ет-Тахәуий - авторът на текста.

Имам ет-Тахәуий رحمته الله е изтъкнат учен от селеф ес-салихйн². Ел-имам ел-хәфиз ез-Зехеби казва в своята изключително ценна книга Сийер Еа'лям ен-Нубелә', 15/27: "Той е имамът,

¹ **Фикх** – арабската дума за ислямско право. Това е науката за практическото прилагане на ислямските закони, базирани на Свещения Қур'ан и автентичния сахих Суннет.

² **Селеф** е арабската дума за предходен. Езиково тя означава предците без значение дали са били добри или лоши. Но когато тя се свърже в словосъчетание с думата ес-салих то означава праведните предци. Ес-селеф ес-салих се отнася до мюсюлманите, които са живели по време на първите три века след Пророка ﷺ, Аллах да благослови него и семейството му. От друга страна думата хәлеф се използва за мюсюлманите живели след трети век.

Обаче, както ще забележите по-нататък в книгата инша'аллах, за разлика от измамния призив на някои хора днешно време, праведните предци не са имали едно единствено съгласувано разбиране във всички въпроси по фикх, та дори и по някои въпроси от 'ақида.

Имам ел-Бухәри предава в своя Сахих, 1/204, а също и други заедно с него от ебу Жухейфа: "Попитах 'Али ибн ебу Талиб, керрамеллаху ўежхех [Аллах да озари лицето му]: "Вие (мюсюлманите) имате ли книга?" Имам 'Али отговори: "Нямаме нищо освен Книгата на Аллах и разбирането на (напътните) мюсюлмани." Очевидно този хадис не ограничава разбирането до определена епоха.

ученият, великия х̣афиз, мух̣аддис и фақ̣их на земите на Египет ебу́ Жеа‘фер Ахмед ибн Мух̣аммед ибн Селяме ибн Селеме ибн ‘Абдулмелик ел-Езд̣и ел-Хаж̣ри ел-Мис̣ри ел-Ханеф̣и, автор на много книги, роден в Тах̣а в Египет през 239 г. по хижра. Той е изтъкнат учен по х̣адис̣ и фиқ̣х с много книги в тези области. Пътува до Сирия през 268 г. Ебу́ Се‘ид ибн Й̣унус казва за него: Той е заслужаващ доверие, знаещ, фақ̣их и интелигентен, който не бе заместен [с подобен нему след смъртта му].”

Иншā‘адлāх, скъпия читател ще открие, че тази книга е много всеобхватна и в същото време достъпна за разбиране, като в този стил покрива най-важните въпроси свързани с теўх̣ид и ‘ақ̣ида. Приведените в нея категорични доказателства от Қур‘ана и сах̣их̣ суннета ѝ придават изключителна и превъзходна елегантност в задоволяването на нуждата на всеки един отговорен човек – било то начинаещ ученик или заблуден, но искрен в своето търсене човек. Също така тя представлява важен, надежден, бърз и отлично снабден с нужните препратки източник, на който дори и образования човек не може да устои.

Непрекъснатия сенед¹ [на предаване на текста] до имам ет-Тахауї

Автентичността [на предаването] на текста на ел-'Ақїда ет-Тахауїийе до имам ебу Жеа'фер ет-Тахауї е запазена – и слава на Аллāх, елхамдулиллāх – чрез непрекъснатите и цялостни вериги на предаване на учените.

Аз я предавам чрез и със разрешението на моя шейх и баща - сеййид ес-Сеййид Йехйā ибн Мухаммед ибн Се'їд ибн Мухаммед ен-Нїнеуї ел-Мусеуї ел-Хусейнї – нека Аллāх му опрости и издигне неговата степен в Женнета – [а по същия начин и чрез същата благородна верига от учени я предавам и от сеййидї 'Абдуллāх ибн ес-Сїддїк и сеййидї Ибрахїм ибн ес-Сїддїк] а те от своя страна я предават по пътя на ел-хāфїз ел-мужтехид ес-сеййид ебу ел-Фейд Ахмед ибн ес-Сїддїк ел-Гумāрї ел-Хасенї, Аллāх да благослови душата му, по пътя на шейх ел-имам ес-сеййид Мухаммед ибн ес-Сїддїк ел-Гумāрї, по пътя на шейх ел-имам Мухаммед Дууейдāр ет-Теляуї, по пътя на шейх ел-усулі Ибрахїм ел-Бажури, по пътя на ел-имам ел-Емїр ел-Кебїр, по пътя на ел-Бедр ел-Хафнї, по пътя на ел-'аллāме шейх ел-Бедейрї, по пътя на шейх Ибрахїм ел-Курдї, по пътя на шейх Сафїйуддїн ел-Қашашї, по пътя на ел-имам ел-'аллāме шейх еш-Шемс ер-Рамлї, по пътя на шейх ел-имам ел-фақїх Зекерїййā ел-Енсарї, по пътя на имам ел-хāфїз Ахмед ибн Хажер ел-'Асқалїнї, по пътя на ебу Хурайра (синът на хāфїз ез-Зехебї), по пътя на неговия баща ел-хāфїз ез-Зехебї, по пътя на 'Абуррахмāн ибн Мухаммед ел-Фақїх, по пътя на 'Умер ибн Таберзад, по пътя на Мухаммед ибн 'Абдулбақї, по пътя на ебу Мухаммед ел-Жеуехерї, по пътя на Мухаммед ибн ел-Музаффер, който каза: ебу Жеа'фер ет-Тахауї ни каза това.

Също така предавам този текст с непрекъсната верига и ижāзе² до имам ет-Тахауї чрез други мои учени и шейхове, между които сеййиди шейх 'Абдуллāх и шейх сеййидї Ибрахїм ибн ес-Сїддїк ел-Гумāрї ел-Хасенї чак до имам ет-Тахауї. Също така и чрез шейх Махмуд ер-Рифа'ї, сеййид 'Абдуллāх ел-Хасенї и други със съответните им вериги и предавачи³. А също така и някои други вериги на предаване, нека Аллāх ни надбави беракет в тях.

¹ **Сенед** – арабската дума за непрекъсната верига от предавачи. Този метод се използва [със следните цели]:

1) [Подсигуряване на] правилното придобиване на ислямско познание

2) Потвърждаване на автентичността на хадїс или предание [риуāйе], разказвачите му, времето в което са живели и целостта на самата верига.

² **Ижāзе** – арабската дума за упълномощаване. Обичайно тя се дава от упълномощени учени на техните ученици при завършването на определен раздел или специалност. Тя е аналог на днешните университетски степени и позволителни.

³ **Сенед и иснāд** са широко застъпени в 'илм ел-хадїс за да бъде определена автентичността и степенуването на хадїсите на Пророка , Аллāх да благослови и приветсва него и семейството му.

Втора глава

Необходими познания за изучаване на ‘ақїда

مبادئ مهمة قبل دراسة علم العقيدة

Предварителни условия за изучаването на ‘ақйда

Има малко предварителни условия, а също така и няколко важни въпроса, които трябва да бъдат разбрани преди да пристъпим към текста на ел-‘Ақйда ет-Тахъуийе.

Знай, нека Аллах да те напътства, че служенето [‘ибадет] и покорството [тō‘а] по дефиниция са следствие от придобитото религиозно познание. От което и следва, че познаването на религията е задължително условие за точното и правилно служене.

Семейните традиции, нашият разум или пък личните ни убеждения не винаги са източник на надеждно познание съвместимо с ученията на Исляма. Нито пък познанието е нещо с което човек се ражда на готово. Казано с прости думи – знанието е нещо, което човек трябва да придобие.

Достатъчни ли са добрите намерения?

Подчинението чрез което и да било действие на богослужение е непълно дотогава, докато то не е придружено от достатъчно познание за това действие. Следователно, за разлика от възприетото схващане от много хора, добрите намерения сами по себе си не са достатъчни и често водят до неправилни и незавършени действия.

За всеки отговорен за своите действия човек¹ е необходимо изискване да знае задължителния минимум религиозно познание свързано с ‘ақйда – вярата, намаза, говеенето, зекята, хаджилъка и някои други основни правила свързани със сключването на сделки и договори, та да може на базата на всичко това той или тя да изградят здрава и чиста вяра, а също и правилно да извършват ‘ибадет. Това ни е заповед от Аллах ﷻ, която сме длъжни да изпълним. Пренебрегвайки придобиването на този задължителен минимум ислямски познания, отговорния за своите действия човек е обречен на непрекъснато натрупване на грехове, което от своя страна може да доведе до по-нататъшното извършване на още по-големи грехове и най-накрая да доведе до нежелани последици на този свят и на отвъдното [ахирета].

Свещеният Қур‘ан и Суннета обръщат внимание на това на изключително много места. В сūra ет-Техрим (66), аят 6-ти, Аллах ﷻ казва думи със смисъл:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

Този аят значи: **“О, вярващи, пазете себе си и вашите семейства от Огъня, горивото на който са хората и камъните!”**

Много учени от ехлю-с-сунна ўе-л-җема‘а обясняват, че този аят е пряка заповед отправена специално към вярващите да защитят себе си и своите семейства чрез придобиването на знание и прилагането му на практика. ‘Атā ибн ебī Рабахؒ обяснява аята със следните думи: “Защитата се осъществява чрез придобиване на знание как да извършваме намаза и да говеем, как да продаваме и купуваме, и как да се женим и развеждаме.”

В своите достоверни сборници имамите ел-Бухāрī и Муслим² предават дълъг хадīs от

¹ **Отговорен за своите действия човек** – на арабски мукеллеф. Мукеллеф е мъж или жена, който е половно съзрял, разумен и е чул за същността на ислямската вяра [основните положения свързани с ислямското убеждение]. За да бъде човек държан под отговорност за действията си всички тези условия трябва да бъдат изпълнени едновременно.

² **Имām ел-Бухāрī** ﷺ и **имām Муслим** ﷺ са двамата водещи учени в ‘илм ел-хадīs. Те са класифицирали най-надеждните хадīsи в своите книги.

Ехлю-с-Сунна ўе-л-җема‘а често използват техните книги за справка, като ги считат за изключително надеждни източници, без да омаловажават останалите високо ценени и надеждни трудове на останалите учени по хадīs и в същото

ебӯ Хурайра, от който ще цитираме една част:

“Веднџ, когато Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, беше в своята джамия, един мъж влезе в нея, отслужи молитва, а после дойде при него ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, и го поздрави. Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, каза: “Ўе‘алейкумусселām, върни се и повтори молитвата, защото ти не извърши молитва!” Мъжът се върнал, повторил молитвата по същия начин, както и първия път, после се върнал при Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, беше в своята джамия, и го поздрави. А Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, беше в своята джамия, отново поискал от него да се върне и да извърши молитвата, защото той не извършил молитва. Това се случило три последователни пъти – този сподвижник извършвал молитва, а Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, беше в своята джамия, му казвал да повтори молитвата. Накрая сподвижника казал: “О, Аллāхов Пророче, кълна се в онзи, който те изпрати с истината, аз не знам по-добър начин за извършване на молитвата от това. Научи ме!” И тогава Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, беше в своята джамия, започнал да го учи на молитвата в детайли.” Така се предава в ел-Бухāрий. От този хадīs могат да бъдат извлечени много жизненоважни заключения. Ето някои от тях:

1. Придобиването на задължителния минимум познания е дълг (т.е. фард) за всеки отговорен за своите постъпки човек.

Шейх ел-хадīs ел-Хатīb ел-Бағдадй ﷺ, Аллāх да се смиле над него, предава от ‘Али ибн ебӯ Талиб, керрамедлāху ъежхех [Аллāх да озари лицето му!], че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва думи със смисъл: “Търсенето на знание е задължение за всеки мюсюлманин.”

2. Невежеството по всеки начин и във всеки вид и форма е напълно неприемливо и не представлява валидно извинение. За отговорният за действията си човек, който не е успял да придобие задължителния минимум познание по време на своето съзряване [теклīф] няма извинение, без значение дали такова нехайство е преднамерено или не. Защото такова грубо нехайство и невежество са престъпления за които няма извинение и съответно такъв човек рискува делата му да бъдат непълни или неправилни.

За разлика от онова, което много хора са възприели, изрази от рода на “Аз не знам!” или “Аз не знаех!” не са валидно извинение поради простата причина, че “Ние сме длъжни да знаем!” Всеишният Аллāх ﷻ в сūra ез-Зāрийāt (51), āйет 56-ти, казва думи със смисъл:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

Този āйет означава: “Сътворих Аз джиновете и хората единствено за да Ми служат.”

Този āйет ясно показва, че ние сме създадени за да служим на Аллāх ﷻ. С други думи целта на живота ни е да се подчиним на Аллāх ﷻ и да му се отдадем. Но Аллāх ﷻ не ни е повелил просто да му служим, а Той ﷻ ни е повелил да го сторим по подходящия начин, който е приемлив за Него.

време имайки предвид, че единствената безгрешна книга е Свещения Кӯр’ан.

Шестте най-известни сборници по хадīs са събрани и степенувани от следните праведни учени на Ехлю-с-Сунна ъе-л-Жема’а в тази област: ел-Бухāри, Муслим, ет-Тирмизй, ебӯ Даўūd, ибн Маже и ен-Неса’й ﷺ, Аллāх да е доволен от всички тях.

Очевидно този подходящ начин е извлечен от [небесно] низпосланото познание и за него има предпоставки и условия, които трябва да бъдат изпълнени за да бъде това богослужение [‘ибадет’] прието. А това може да бъде постигнато единствено чрез точно и автентично познание. От отговорният за своите действия се изисква вече да е изпълнил тези условия до момента, когато настъпи неговото съзряване и всяко по-нататъшно закъснение от негова страна се счита за греховно.

3. Искреното намерение, доброто сърце, честността, толерантността, интелигентността, положението, титлата и т.н. по никакъв начин не са достатъчни за да удостоверяят като правилен, който и да било акт на богослужение [‘ибадет’], освен ако човек не притежава нужното знание.

От гореспоменатия достоверен хадис виждаме, че човекът, на който бе наредено да повтори своята молитва [намаз] три пъти бе сахѣби¹ [сподвижник], което само по себе си е едно от най-престижните възможни звания. Също така никой не може дори и да се съмнява в искреното му намерение, доброто му сърце, неговата честност и т.н. Отгоре на всичко това този човек извърши молитвата си [намаз] не само в джамията на Пророка ﷺ, Аллѣх да благослови и приветства него и семейството му, но и в присъствието на самия него ﷺ. Но очевидно всички тези фактори не бяха достатъчни за да бъде молитвата му [намаз] правилна. Затова се наложи Пророкът ﷺ, Аллѣх да благослови и приветства него и семейството му, да поиска от него да я повтори три пъти, а после да го научи как трябва да я изпълнява.

Този достоверен хадис² е достатъчен за да опровергае безочливото твърдение на някои хора, че щом дадено действие на богослужение [‘ибадет’] е придружен от искрено намерение, това действие е валидно без оглед на познание.

Қади́й ‘Иййа́д³ رحمه الله، Аллѣх да се смили над него, казва: “Когато Пророкът ﷺ, Аллѣх да

¹ Сахѣби – арабската дума за сподвижник, другар на Пророка ﷺ, Аллѣх да благослови и приветства него и семейството му.

Най-общото определение за сподвижник е всеки човек, който:

- ❖ имал какъвто и да било контакт с Пророка ﷺ, Аллѣх да благослови и приветства него и семейството му, било то визуален или слухов, или пък просто се намирал неговото присъствие, било то и само за минута.
- ❖ или пък е бил видян от Пророка ﷺ, Аллѣх да благослови и приветства него и семейството му, ако той самия е бил неспособен да го види поради слепота или невръстната си възраст.
- ❖ познанието му или неговата богобоязън не оказват влияние по този въпрос.
- ❖ той трябва да е умрял мюсюлманин.
- ❖ неговата възраст по време на срещата му с Пророка ﷺ и продължителността на престоя му заедно с него също не оказват влияние.
- ❖ непредаването или предаването на хадиси и тяхното количество също не оказват влияние.

Всеки един човек, който отговаря на горните условия е сахѣби в най-общия смисъл на думата. Ехлю-с-Сунна ъе-л-Жема’а считат всички сахѣби за правдиви – ‘удуль. Но тяхната правдивост не значи, че всички те са на едно и също ниво в своята вяра и своите дела. В действителност сподвижниците ﷺ, Аллѣх да е доволен от всички тях, попадат в много различни категории, като имам ес-Суйути изброява единадесет от тях. Правдивостта им означава, че те не биха фалшифицирали хадис, който да припишат на Пророка ﷺ, Аллѣх да благослови и приветства него и семейството му.

² Хадис сахѣх – сахѣх означава автентичен. Той е един от двата типа надеждни хадиси, които служат като довод при отсъждане. Другият тип е хадис хасен. Самите хадиси сахѣх от своя страна се делят на два подтипа: мутеуатир и ахѣд. Хадис мутеуатир е най-надеждния тип хадис. Той е предаден от толкова голям брой надеждни разказвачи, че практически е невъзможно всичките му разказвачи да са се наговорили да го фалшифицират или пък да добавят, да подменят, да извадят или да забравят която и да било част от хадиса. Хадисът ахѣд най-често се предава от единични разказвачи.

³ Қади́й ‘Иййа́д رحمه الله، Аллѣх да се смили над него, е един от видните изтъкнати учени на Ехлю-с-Сунна. Той е маликийски факих [ислямски правист], усули [специалист в основополагащите принципи на ислямското право], езиковед и юрист.

благослови и приветства него и семейството му, поискал от този човек да стори молитвата си за трети път, той не го направил, а вместо това поискал от него ﷺ да го научи и Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, го научил.” И казва още: “От това се вижда, че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, го научил, за да може този човек да изпълнява молитвата [намаз] правилно.”

Друга важна точка, която трябва да запомним е, че много от сподвижниците رضي الله عنهم, Аллāх да е доволен от всички тях, трябваше да усвоят поне задължителния минимум от познания след встъпването си в Исляма, защото не всички от тях бяха учени. Също така трябва да имаме предвид, че не всички صحابا бяха млади, енергични и високообразовани мъже. Напротив – много от тях бяха стари, бедни или неграмотни. И въпреки това, те не само че покриха минимума, който се изискваше от тях, а дори често надминаваха очакванията.

Най-накрая стигаме до заключението, че знанието за религията е измежду най-добрите действия на богослужение [ибадет] и със сигурност то заслужава всичкото време необходимо за неговото придобиване до последната секунда.

И една от причините за това е хадїсът на Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, предаден в достоверните сборници на имām ел-Бухāри и имām Муслим رحمهما الله, Аллāх да е доволен от тях, в който се казва по смисъл:

“Онзи, за когото Аллāх избере да бъде праведен и успешен, Аллāх улеснява за него придобиването на знание за религията.”

Важността на ‘иъм ет-теўхїд

‘Иъм ет-теўхїд е най-важния и най-благородния дял от низпосланото знание, защото той е онзи дял от познанието, който се занимава с Всевишния Аллāх ﷻ и неговите имена и качества. А те от своя страна заедно с останалите дялове от тази наука съставляват основите на ислямската вяра. В сўра Мухаммед (47), 19-ти айет от Свещения Кур’ан Всевишният Аллāх казва думи със смисъл:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Този айет означава: “**И знай, че няма друг Бог освен Аллах!**”

Този айет съдържа ясна заповед. Но забележете, че думата която Всевишния Аллāх използва в тази заповед не е “**Каж**и, че няма друг бог освен Аллāх!”, а “**Знай**, че няма друг бог освен Аллāх!” А знанието изисква търсене. Следователно ние сме длъжни да придобиваме познание.

Съзнателното засвидетелстване на вярата става единствено чрез придобиване на съответния дял задължително познание с всичките му основи, условия и правила.

В сўра ел-Мужāдїле (58), айет 11-ти, Аллāх ﷻ възхвалява знанието:

يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

Този айет означава: “**Аллах ще въздигне по степени онези от вас, които вярват и са дарени със знание. Сведущ е Аллах за вашите дела.**”

Това е причината поради която Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, прекарваше толкова дълго време учейки своите сподвижници на ‘акїда и основи на вярата, за сметка на запознаването им със законите на религията [фиқх].

Ебў Хāнїфе Нуа‘мāн ибн Сїабит ел-Кўфї رحمهما الله, един от най-богобоязливите и праведни

учени на ехлю-с-сунна ъе-ль-жема'а, Аллāх да бѣде доволен от него, казва: “Знанието относно основите на вярата е по-добро и много по-възнаградено отколкото знанието за правилата на религията [фиқх].”

От това следва, че познаването на теўхїд и вярата в келиме ет-теўхїд е основополагащата и решаваща база, от която зависи успеха в този живот и в отвѣдния [āхирета]. В сўра ель-Фетх (48), 13-ти āйет, Всевишният Аллāх казва:

وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾

Този āйет означава: “**А за онези, които не вярват в Аллах и в Неговия Пратеник - Ние сме приготвили за неверниците пламъци.**”

Нека Аллāх предпази всички ни от този пламтящ огън, чрез съхраняването на вярата ни, улесни пътя ни към придобиването на знание и сърдечното му прилагане и ни събере под знамето на нашия любим пророк Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, на Съдния ден.

Трета глава

Подготвителни понятия свързани с разбирането на ‘ақїда

مرتکبات مهمة لفهم العقيدة الاسلامية

Подготвителни понятия свързани с разбирането на 'ақйда

1- Отново към основите.

Ако ние се стремим към успех в този живот и в отвъдния [ахирета], значи е време да се завърнем към основите. Свещеният Қур'ан и Автентичния Суннет са ключовете към успеха. Следователно пътят към успеха е в придобиването на познание от Қур'ана и Суннета.

В сұра ез-Зумер (39), айет 9-ти, Всевишният Алла́х казва:

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾

Този айет означава: **“Кажы: “Нима са равни онези, които знаят, и онези, които не знаят? Поучават се само разумните хора.”**

Този цитат, наред с много други такива в Қур'ана и Автентичния Суннет, е категоричен показател колко високо ценено е знанието.

Още повече в сұра Фатир (35), айет 28-ми, Алла́х ﷻ казва:

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ﴿٢٨﴾

Този айет означава: **“Боят се истински от Аллах само знаещите сред Неговите раби.”**

Знай, нека Алла́х те напъти, че липсата на познание за религията е сред основните причини за падението на мюсюлманите в наши дни, които страдат от икономически, социални, политически и дори сериозни етични и морални проблеми.

Когато стане въпрос за религия хората са много емоционални, но от емоции, които не са подплатени от солидна основа няма полза. Невежеството по отношение на религията при някои хора е взело такива огромни размери, че те дори не са способни да прочетат сұра ел-Фатиха правилно или пък не знаят основните положения свързани с молитвата [намаз] и говеенето [оруч]. Но дори още по-сериозно и още по-опасно от това е, че някои хора дори не знаят най-елементарните основи свързани с ислямската ни вяра – т.е. не са запознати с теу́хид.

Ислямът се състои от вяра и от практикуване, той не е нещо, което се получава по рождение.

Ислямът е религия за стари и млади, за мъже и жени, за черни и бели, за деловите хора, които нямат никакво свободно време, както и за бездомните хора, които разполагат с всичкото време. Той е за всички вярващи в него и в същото време практикуващи неговите принципи.

Раждането в ислямска среда от родители мюсюлмани, мюсюлманското семейство, приятели и т.н. не гарантират нищо. Нито пък автоматически удостоверяват даден човек с Ислям и набожност.

В действителност развалата и отклоненията [също] се предават чрез средата, традициите, приятелите, а понякога дори и чрез семейството. Родителите имат огромна отговорност да възпитат своите деца по пътя на Исляма и ако по някаква причина те се провалят, те носят отговорност и ще им бъде държана сметка за това. От друга страна след като децата достигнат пълнолетие и станат отговорни за своите постъпки, са длъжни да следват правия път и да загърбят всяко несъстоятелно нещо [по отношение на религията]. Дори и родителите да са внимателни, мили, грижовни или казано просто – добри, но са се отклонили по отношение на религията, това положение изобщо не е добро. В действителност това е много опасно положение. Ако родителите са далече от ученията на Исляма, то те не са в състояние да бъдат добър модел за подражание, нито пък са способни да дадат напътствие или подкрепа на децата си, макар и това

да се отрича от някои хора. И как изобщо биха могли да дадат нещо, което те самите не притежават? Децата по природа са уязвими същества или казано с други думи – те са продукт на своята среда. И отново ще отбележа онова, което вече споменахме, а именно, че добрите намерения, щедростта и т.н. чисто и просто не са достатъчни.

Ние ТРЯБВА да се завърнем към основите, защото много от нас (съзнателно или несъзнателно) са израснали с липсата на тези основи. Ако родителите са заблудени или невежи не може да очакваме техните деца да бъдат благочестиви учени, освен ако разбира се Аллаховата милост не ги избави. Умолявам Всевишния Аллах да избави цялото човечество.

Единственият лек за тази епидемия е завръщането към основите чрез придобиване на необходимото религиозно познание, за да бъдем способни да просветим както себе си, така и децата си. И чак тогава, когато приложим това познание с искреност ще бъдем способни да живеем в хармония с Кур'ана и Суннета.

Отлагането е друга човешка черта [, която е пречка за просветлението], но ние трябва да си отговорим (и въпроса остава отворен): “Докога ще продължаваме да тънем в невежество по отношение на религията към която претендираме, че принадлежим?” И как някои хора ще отговорят пред Всевишния Аллах на Съдния ден, когато Той ги попита:

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُم بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِطُوا بِهَا عِلْمًا أَمْ آدَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

Този аят означава: **“Щом пристигнат, Той ще каже: “Нима взехте за лъжа Моите знамения, въпреки че не ги проумявахте?” Или: “Какво сте извършили?””** сūra ен-Немл (27), 84-ти аят.

В него Всевишният Аллах ни заповяда да придобием задължителния си дял от познанието и ние просто нямаме никаква уважителна причина да забавим или изоставим изпълнението на тази повеля. Това заключения съвсем ясно проличава от приведените до моменти айти и хадиси.

Аллах, Всемиловитият, не ни заповяда да се сдобием с всички видове познание. Ако сдобиването с всички видове знание беше наше задължение, това щеше да представлява изключителна трудност за нас и щеше да бъде отвъд нашите възможности, а Всемиловитият Аллах не ни натоварва с нищо, което не сме способни да понесем.

И отново, това омаловажава всяко извинение¹, което отговорният за своите действия човек може да приведе, да не постъпва както подобава.

¹ Много мюсюлмани бързат и насърчават децата си да постъпват в училища, където се изучават медицински, инженерни и фармацевтични специалности, като в същото време пренебрегват изучаването на Шер'ат под ръководството на учен, та дори и под опеката на училище по Шер'ат. И всичко това под предлог, че така те се опитват да подсилят своето бъдеще и бъдещето на своите любими! Още повече много хора плащат за частни уроци по математика, физика, химия и т.н. с парите, които са спечелили с пот на челото, докато нито те, нито подрастващите им деца са способни да четат Кур'ана правилно. И по-този начин, заради острата липса на познание децата им са изложени на сериозен риск да се отклонят от правия път. Много от тези родители, дори и да бъдат подканени, не биха похарчили и стотинка за да научат децата си как да четат Кур'ан, да отслужват молитвата [намаз] и да говейт [да държат оръч] правилно. И ще намерят милиони оправдания за това. [Изглежда] някои са склонни да забравят, че Аллах знае всичко и всички, включително и онези, които винаги се прикриват зад “добрите намерения” и думата “иншā'аllāh [ако Аллах пожелае]”. Но така времето си изтича без да се постигне нищо. По тази причина най-често децата стават точно като своите родители, ако не и по-зле. И след всичко това, някои родители дори се чудят, защо децата им са се отклонили от правия път и имат толкова лошо поведение? Нека Аллах ни даде всички ни с напътствие и с искрени намерения!

Повелителят на правоверните, емйр ел-му'минйн, 'Али ибн еби Талиб, Адлāх да озари лицето му [керрамедлāху ъежхех], веднъж казал: "Знанието е по-добро от парите, защото знанието те защитава, а парите са защитавани от теб. И знанието управлява, а парите са управлявани. И парите намаляват, когато ги употребяваш, а когато употребяваш знанието си за да учиш другите наградата ти се увеличава."

Вратата на града на познанието имām 'Али عليه السلام, Адлāх да е доволен от него, също казва: "Винаги, когато спорех с учен побеждавах и винаги, когато спорех с невеж губех."

Нека Адлāх ни опрости и ни събере в Дженнета заедно с праведния халиф и имām на Ехл ел-Бейт¹ и с другите праведни халифи عليهم السلام, Адлāх да е доволен от всички тях, под

¹ Ехл ел-Бейт [Ехлюл Бейт] са специално Ехл ел-Кисā и техните потомци عليهم السلام, мир над тях. В сūra ел-Ехзāб (33), āйет 33-ти, Адлāх ﷺ казва:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَ كُتُبَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾

Този āйет означава: "Аллах иска да отмахне от вас всяка нечистота, о, хора от дома [на Пророка], и напълно да ви пречисти."

Те се наричат Ехл ел-Кисā, защото според достоверен хадīs (предаден от имām Муслим: 2424, 4/1883 от 'А'ише رضي الله عنها, също от имām ет-Тирмизī: 3787, 5/663 от 'Амр ибн еби 'Аляме رضي الله عنه, също от имām Ахмед в неговия Муснед: 6/292, 298, 304 от умм Селеме رضي الله عنها, също от имām ет-Таберāнī: 3/54, имām ел-Хаким: 3/147, имām ибн Хиббāн: 15/433, имām ел-Бейхақи: 2/152 и много други), когато този āйет беше низпослан Пророкът ﷺ, [Адлāх да благослови и приветства него и семейството му] беше в къщата на умм Селеме رضي الله عنها. [Тогава] той ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му, извика Фāтима رضي الله عنها, Хасен رضي الله عنه и Хусейн رضي الله عنه пред себе си и имām 'Али رضي الله عنه зад себе си, покри ги с парче от дреха и каза: "О, Адлāх, това са членовете на семейството ми, о, Адлāх, премахни от тях скверността и ги стори пречистени и благородни!" Тогава умм Селеме رضي الله عنها, Адлāх да е доволен от нея, каза: "Може ли да се присъединя към тях, о, Пророче на Адлāх?" А Пророкът ﷺ, [Адлāх да благослови и приветства него и семейството му] отговори: "Остани на мястото си и ще бъдеш на добро."

И така Ехл ел-Бейт са нашите [повелители] сеййид 'Али, сеййде Фāтима, Хасен и Хусейн и техните потомства, а също и родът на 'Али, родът на Жеа' фер, родът на 'Ақил, родът на 'Аббас и техните потомства.

Обичта към Ехл ел-Бейт, уважението към тях, подкрепата и предаността към тях са изключително важни. Нека Адлāх почете всички тях. В сūra еш-Шүрā (42), āйет 23-ти, Адлāх ﷺ казва:

قُلْ لَا أَتَّبِعُكُمْ عَلَىٰ حِرٍّ إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۖ

Този āйет означава: "Кажи [о, Мухаммед]: "Не искам от вас отплата за това, а само любов към ближните.""

Имām Муслим предава в достоверния си сборник под номер 2408, 4/187 3, от Зейд ибн Еркам رضي الله عنه, Адлāх да е доволен от него, следното: "Един ден, когато бяхме близо до извор наречен Хумм, разположен между Мекка и Медīна, Пророкът ﷺ, [Адлāх да благослови и приветства него и семейството му] стана и ни стори проповед. Той възхвалява Адлāх и ни поучи, а после каза: "О, хора, аз съм човек, който очаква вест от своя Господар. И аз оставам сред вас две огромни отговорности. Първата е Книгата на Адлāх – изпълнявайте я и се придържайте здраво към нея." След което, Пророка ﷺ, [Адлāх да благослови и приветства него и семейството му] подкани хората към осланяне върху Книгата на Адлāх, а после каза: "...и Ехл ел-Бейт. [И също ви повелявам] заради Адлāх да помните [да се грижите] за Ехл ел-Бейт!" И той ﷺ повтори това изречение три пъти."

Обърнете внимание, че някои хора представят като хадīs думите: "Оставам сред вас Книгата на Адлāх и моя Суннет."

Бъдете предпазливи по отношение на този хадīs, защото той е изключително слаб. Още повече, че много от учените по хадīs са определили [някои от] неговите разказвачи като лъжци и фалшификатори. Този хадīs относно Суннета е предаден от ел-Хаким в неговия сборник ел-Мустедрак по пътя на ибн еби 'Уейс от баща му от Сеър от от Зейд от 'Икриме от ибн 'Аббас. Но ибн еби 'Уейс и баща му не са надеждни предавачи и са фалшификатори. [За повече подробности] вижте Техзīb ел-Кемāl на ел-имām ел-хāфиз ел-Миззī и Шерх Сахīх ел-Бухārī, том "Въведение"/391 на ел-имām ел-хāфиз ибн Хажер. Също така сред учените, които окачествяват въпросните разказвачи като "слаби и ненадеждни" е имām ен-Несā'и. По същия начин ги характеризира и ибн еби Хатим ер-Рази в своята ел-Жерх ует-Те'дйāл фи 'Иъм ел-Хадīs. Други учени, които също споменават тяхната ненадеждност са ел-Лāлика'и, ес-Сидāйк, ибн Му'ин, ибн Хиббāн и т.н. Дори самият имām ел-Хаким след като споменава този хадīs в своята книга, добавяйки към него още една слаба верига, го определя като слаб и пояснява, че слабостта му е изключително голяма.

В завършек: Някои невежи, хора на нововъведенията и отклонили се от правия път смятат, че цялата от достоверния хадīs

предводителството на нашия любим Пророк ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му.

2 – Видовете познание

Познанието за религията попада в различни категории: знанието за Теўхїд, знанието за правилата в религията [Фїхх], знанието за Хадїс, знанието за тълкуване на Кур'āна [Тефсїр] и т.н.

Знанието за Теўхїд е най-доброто и най-благородното от всички видове знания в Исляма, защото то изяснява кое подобава на Всевишния Аллāх и кое е невъзможно да бъде негово качество, а също и кое подобава и кое е невъзможно по отношение на неговите пророци ﷺ, над тях и над нашия Пророк да бъдат благослова и приветствията.

Имām ебў Ханїфе رحمہ اللہ казва: “Теўхїд е фїхх ел-'екбер.” – “Науката Теўхїд е най-големия фїхх [най-голямото познание, разбиране].”

Също така самия Теўхїд бива две категории. Първата от тях е задължителна за всеки отговорен за своите действия човек [мукеллеф]. Всеки мукеллеф е длъжен да усвои тази категория, тъй като тя е най-важния вид познание. Но наред с това той не трябва да пренебрегва задължителното познание свързано с основните правила в религията [извършването на молитвата-намаз, говеенето-оруч, даването на милостиня-зекят, и извършването на поклонението-хадж].

Задължителният дял [фард 'айн], който е свързан с Теўхїд, включва вярата в Аллāх, неговите ангели [мел'айката], неговите книги [кутуб], неговите пророци [русул], последния ден [йеўм ел-ахїр], съдбата [қадр] и подобните на тях.

Втората категория Теўхїд е оази, която е задължение върху общността като цяло [фард кифāйе]. Нарича се задължение върху общността, защото ако част от мюсюлманите притежават това познание, задължението отпада от останалите. То включва в себе си изучаване на доказателствата за принципите на вярата, базирани на Кур'āна, хадїсите и разума, за да може по този начин да бъдат разобличавани твърденията [измислиците] на отклонените и заблудените хора.

Първата категория Теўхїд, т.е. задължителната, се дели на две подкатегории. Първата подкатегория е свързана с правилното познаване на Аллāх ﷻ, неговия Пратеник ﷺ, Аллāх да

приведен от имām Муслим, който ясно показва авторитета и тежестта на Ехл ел-Бейт, е да анулира Суннета! Затова нека всички знаят, че следването на Суннета е заповядано директно и направо в Свещения Кур'āн. В сўра ен-Нисā'(4), āйет 80-ти, Аллāх ﷻ казва:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ط

Което значи: **“Който се покорява на Пратеника, вече се е покорил на Аллах.”**

Също така в сўра ел-Хашр (59), āйет 7-ми, Всевишният Аллāх казва:

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

Което значи: **“И каквото Пратеника ви даде, вземете го! А каквото ви забрани, оставете го!”**

Тези āйети наред с много други ясно показват ключовата роля на Суннета.

А от своя страна значението на достоверния хадїс предаден от имām Муслим и други, е указание за повелята на Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, да се придържахме здраво и да следваме Свещения Кур'āн и стъпките на потомците на Пророка ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] защото те са известни с богобоязън, познание и стриктно придържане и следване на Суннета на своите предшественици.

Именно следването на този достоверен хадїс е истинско следване на Суннета. Лицемерите [мунафїкїн] и техните последователи се стремят да унищожат Ехл ел-Бейт и тяхната роля, подменяйки хадїса за тяхната роля, а също измисляйки и фалшифицирайки най-различни сведения за да ги изолират, въпреки ясната забрана на Пророка ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] за това.

благослови и приветства него и семейството му, и твърдото убеждение в тях отвъд всякакво съмнение. Това познание, придружено с вярата в него и произнасянето на свидетелството за вярата - шехадет, поне веднъж в живота, превръща отговорния за своите действия човек в мюсюланин, при положение, че той не нарушава своя Теўхид чрез своите вярвания, чрез своите думи или чрез своите дела.

Втората подкатегория Теўхид е свързана с Аллāховите пратеници [русул], ангели [мелә'икета], книги [кутуб] и т.н.

Когато отговорния за своите действия човек придобие задължителния дял познание за религията [от Теўхид и от Фикх] той вече е способен да различа халāl – позволеното, от харām – непозволеното. В раздел “Знанието предхождащо казването или извършването на дело” ел-имām ел-Бухārи казва: “Придобивайки задължителния дял познание за религията, човек става способен да разграничи позволеното от непозволеното, приемливото от неприемливото, доброто от лошото.”

За да бъде даден акт на служене [‘ибāдет] валиден и правилен, човек трябва да има правилно познание за Аллāх и правилната вяра. Имām ебӯ Хамид ел-Ғазālи رحمته الله казва: “Служенето на Аллāх е валидно единствено след като човек е придобил правилно познание за Аллāх.”

От тук разбираме, че ако даден мукеллеф се сдобие с това познание, той ще знае как да служи на Аллāх правилно. А прилагайки това знание на практика, той ще може да се сдобие с наградата на Съдния ден.

3 – Условия за придобиването на знание

(А)

Най-важното условие за придобиването на знание е искреността към Аллāх ﷻ. Ако човек, който е мукеллеф придобие познание за показ пред другите, тяхното признание или каквато и да била друга земна облага, той или тя извършват грях по този начин и завършекът им е сред губещите. В сӯра ел-Исрā’ (17), āйет 37-ми, Всевишният Аллāх казва:

وَلَا تَمْسِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾

Този āйет означава: ***“И не върви по земята с надменност! Ти нито ще пробиеш земята, нито ще се въздигнеш колкото планините.”***

(Б)

Второто условие е да осъзнаем факта, че знанието е много важно и заслужа всичкото необходимо време за неговото придобиване, но също така трябва да имаме предвид, че това не винаги става лесно. Най-големите ислямски учени са пътували надълго и нашироко, прекосявали са огромни разстояния, отделяли са много от своето време и то в епохи, когато не са съществували нито автомобили, нито самолети, нито влакове, нито телефони, нито компютри, за да проследят дори и един хадīs. Те яздели своите камили или ходели пеша в продължение на месеци, прекосявали пустини, реки и различни страни за да разберат отговора на даден въпрос или пък да усвоят една глава от дадена наука.

Затова ибн Рислāн رحمته الله, както и много други учени са казали: “Ако даден човек не може да намери учител там където живее, нека отиде там, където ще намери.”

В сӯра ет-Теўбе (9), āйет 122-ри, Всевишният Аллāх казва:

فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ

يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

Този а́йет означава: “Ако по една част от всяка тяхна група се земе с изучаване на религията, за да увещава народа си, когато се върне при него, те ще се предназначат!”

А имам ет-Тирмизӣ предава, че Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва:

من سلك طريقا يلتمس فيه علما سهل الله له به طريقا الى الجنة

Който поеме път в търсене на знание, Аллāх улеснява за него път към Жъннета.

(В)

Третото условие е да придобием това знание от човек, който го притежава, защото човек, който не притежава знание просто няма как да научи и другите.

Имам Муслим предава, че ибн Сирин رحمته الله, който беше таби’и, казва: “Това знание е религия, затова бъдете много внимателни от кого ще вземете своята религия!”

Затова учителят трябва да отговаря на три условия: да бъде знаещ, да бъде компетентен и да бъде правдив. Също така сред важните характеристики на учителя е да бъде упълномощен чрез ижāзет [пълномощно с непрекъсната верига до автора на съответния източник].

Следователно знанието трябва да бъде придобито от учените, а не просто от страниците на книгите. За нещастие в наши дни наблюдаваме катастрофалното, изключително опасно и широко разпространено явление, когато даден невежа, който не е получил каквото и да било знание или пък е получил само частично познание, след като прочете някои книги от други хора се самопровъзгласява за шейх, учител или лектор, започва да говори пред широката публика и да издава фетви.

Тези хора се наричат “сухуфӣ” от арабската дума “сухуф”, която значи страници, листове. Такива хора са способни да навредят както на себе си, така и на другите. Затова имам ‘Абдул’азиз ет-Тунӯхӣ رحمته الله, наред с други учени от Ехлю-с-Сунна, казва:

لا تأخذ علمك عن صحفى

“Недей да придобиваш знанието си от сухуфӣ!”

А други по-съвременни учени казват:

من البلية تشيخ الصحفية

“Когато сухуфӣ се провъзгласи за шейх – това е катастрофа!”

Има много причини за това. Ето и някои от тях. Когато човек не притежава достатъчно познание той не може да разграничи дали книгата, която чете е добра или лоша. Също така той няма как да попита самата книга за нещо неясно, което не е разбрал, а книгата да му отговори. Също така дори учените е възможно да допуснат правописни грешки и да запишат в книгите си невярно изречение, което не са възнамерявали да напишат. Също така понякога дори самите учени стават жертва на бруталността на хората на злите нововъведения, които умишлено поставят грешки в техните книги [по време на преписването или отпечатването].

И в допълнение към всичко споменатото е и пряката заповед на Всевишния Аллāх, да търсим знанието от хората, които го притежават. В сӯра ен-Нехл (16), а́йет 43-ти Той ﷻ казва:

فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

Този а́йет означава: “Питайте притежаващите знание, ако вие не знаете!”

В завършек ще споменем думите на шейх ел-хадис ел-Хаџиб ел-Багдадӣ رحمته الله Аллāх да се смили над него: “Знанието се придобива от устата на учените, а не от страниците на книгите.”

А праведният учен и еулийа’ на Аллāх ес-сейид Енес ибн Се’ид ен-Нинеуӣ رحمته الله, Аллāх да се смили над него, казва:

"العلم في الراس لا في الكراس" و"العلم في الصدور لا في السطور"

“Знанието е в умовете, а не в страниците.” И също: “Знанието е в сърцата, а не в редовете.”

(А)

Четвъртото условие за онези, които искат да придобият знание е да съблюдават правилно поведение спрямо своите учители. Поради тази причина имам еш-Шафи‘и رحمته обръщаше изключително внимателно страниците на книгите в присъствието на своя учител – имам Малик رحمته. Всичко това е показател за добрия характер и високата нравственост, която ние мюсюлманите притежаваме. Също така, това е признак за уважението, което изпитваме към другите хора, особено към хората притежаващи знание.

В достоверен хадис предаден от ел-Бухари и Муслим се предава, че веднъж Пророкът ﷺ, Адам да благослови и приветства него и семейството му, каза на своите сподвижници: “Станете и посрещнете своя сейид [господар, знатен] Се‘ад!” Пророкът ﷺ [Адам да благослови и приветства него и семейството му] нарече големия сподвижник Се‘ад ибн Му‘аз сейид, което значи господар, защото той ги учеше и в сравнение с тях той им беше като господар.

Това поведение съдържа много ползи и не на последно място – това е суннета на най-великия учител на добър нрав, който човечеството някога е имало – нашия любим Пророк ﷺ, Адам да благослови и приветства него и семейството му. Той ﷺ, Адам да благослови и приветства него и семейството му, учеше хората, а после ги упълномощаваше да учат другите и т.н.

В сѳра ел-Қалем (68), айет 4-ти, Всевишният Адам описва превъзходния характер на Пророка ﷺ [Адам да благослови и приветства него и семейството му] така:

وَأِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٦٨﴾

Този айет означава: “**Ти наистина имаш велик нрав.**”

(Е)

Петото условие [към ученика] е да бъде скромен и вежлив. Искреността трябва да бъде съпроводена със скромност и смирение. Това е един от признаците на знанието, защото колкото повече знае човек, толкова по-скромен става. Но фалшивото показване на смирение за да бъдат хората подмамени от него е грях.

Затова знай, Адам да ни напѳти и мен и теб, че дългата брада, плавното говорене, обличането според Суннета и т.н. не винаги са признак за знание. От друга страна много от хората в наши дни, които застават на трибуните, имат високо положение в общността, говорят пред публика и т.н. – самите те са невежи. По този начин заблуждават както самите себе си, така и другите хора.

Има още много условия, но първото и най важно от тях е знаещият човек да прилага знанието си на практика и да постѳпва според наученото.

Имам ел-Жунейд ел-Багдади رحمته, Адам да се смии над него, казва: “Огромно

¹ Имам ел-Жунейд ел-Багдади, Адам да разстеле милостта си над неговата душа, е учен от школата на ебу‘ Сеѳр във фиқх. Той бе от онези последователи [таби‘ин] живели в първите три поколения, който събра в себе си знанието и неговото приложение и който се бори против нововъведенията [бид‘ат]. Той също е известен и като шейх ес-сѳфийей [шейхът на сѳфияте], което е показател за високото му положение сред благочестивите и праведни учени по теѳаѳѳуф, които стриктно се придържаха към Қур‘ана и Суннета.

[Теѳаѳѳуф или] сѳфизъм е термин, който описва положението на ихсан. В достоверен хадис предаден от имам Муслим, Пророкът ﷺ, Адам да благослови и приветства него и семейството му, казва: “Ихсан е да служиш на Адам все едно го виждаш, и макар да не го виждаш – Той наистина те вижда.” Пророкът ﷺ [Адам да благослови и приветства него и

противоречие е това, че някои хора притежават знание, но не го прилагат на практика, а вместо това извършват огромни грехове. Но още по-лошо от това е човек, който се дави в невежество да претендира, че е благочестив.”

4 – Свобода на словото и нравствени отговорности

За всеки мюсюлманин е запазена и гарантирана свобода на словото. На всеки мюсюлманин е заповядано да казва, да следва и да прилага истината. В действителност в Исляма личните права се възприемат повече като задължение. Човек е длъжен да казва истината, а не само да претендира за нея. **Задължение за всеки един отделен мюсюлманин е да действа и да заяви открито своите опасения, ако той смята, че принципите на вярата биват нарушавани.**

В сѹра ен-Нехл̣ (16), айет 90-ти, Всевишият Алл̣ах казва:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ

يَعْظُمُ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾

Този айет означава: **“Аллах повелява справедливост и благодетелност, и раздаване на роднините, и възбранява покварата и злото, и престъплението. Наставлява ви Той, за да се поучите.”**

Тогава става ясно, че всеки е длъжен да извършва добро и да страни от злото, и постъпвайки така той бива защитен.

В сѹра Али ‘Имр̣ан (3), айет 110-ти, Алл̣ах ﷻ казва:

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

Този айет означава: **“Вие сте най-добрата общност, изведена за хората. Заповядайте доброто и забранявайте злото, и вярвайте в Аллах.”**

А в сѹра Али ‘Имр̣ан (3), айет 104-ти, Алл̣ах ﷻ казва:

﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ

الْمُفْلِحُونَ﴾

Този айет означава: **“И нека сред вас има общност, която зове към благо и**

семеяството му] споменава състоянието на ихсан в дълг и всеизвестен хадис, като високо положение, което се постига след степените на Ислям и Им̣ан. В същността си теṣаууф представлява положението на знаещ, отгаден, искрен и богобоязлив мюсюлманин, който служи на Алл̣ах ﷻ според стриктните предписания на Кур̣ана, достоверния Суннет, Ижма’ и изказванията на сахаба, докато в същото време сърцето му е чисто и освободено от всякакви земни облаги. Титлата ес-сѹфи се добавя към имената на онези учени, които са били знаещи, почетни и богобоязливи. Сред тях са Суфй̣ан ес-Сеури, ‘Абдулқади́р ел-Жейла́ни, Ахмед ер-Рифа’и, ен-Некшибенди, ебул-Ḥасен еш-Шази́ли, им̣ам ен-Неуеу́й и други като тях, нека Алл̣ах да бъде доволен от всички тях. Всеки, който предявява претенции, че е сѹфи, но в същото време не е придобил задължителния дял познание и не изпълнява задължителните ‘иб̣адети в съответствие с Кур̣ана и Суннета и/или не е изпълнил условията на Исляма, Им̣ана и Ихсан така, както са описани във въпросния хадис, [в действителност] не е достигнал състоянието на ихсан и претенциите му са фалшиви.

Ел-им̣ам ел-ḥафиз ен-Неуеу́й رحمته اللہ, Алл̣ах да е доволен от него, в книгата си ел-Меқ̣асид казва: “Правилата на теṣаууф [суфизма] са пет: страх от Алл̣ах и наяве и в усамотение; придържане към Суннета на думи и дела; независимост [самостоятелност] от творенията на Алл̣ах при всяко положение; задоволство и благодарност към Алл̣ах и в добри и в лоши времена; отдаденост на Алл̣ах без значение от обстоятелствата и ситуацията.” Нека Алл̣ах дари всички ни с искрено придържане към неговата религия.

заповяда доброто, и забранява злото! Тези са сполучилите.”

Също така Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, казва: “Който от вас види нещо порицано [зло, неправилно] да го промени с ръката си. Ако не може – да го промени с езика си. Ако не може да го промени със сърцето си. И това е най-слабата вяра.”

Имам ебу ‘Али ед-Деккак ﷺ, велик мюсюлмански учен, който живее през пети век по хижра казва: “Онзи, който задържа [не помага за] истината [т.е. заповядването на доброто – ме’рүф – и забраняването на злото – мункер] е мълчалив дявол [шейтән].”

От това разбираме, че заповядването на доброто и забраняването на злото е задължение за всеки отговорен за действията си човек.

А то от своя страна се състои от четири съставни части: 1) заповядване на добрините на самия себе си, 2) забраняване на злините на самия себе си, 3) заповядване на добрините на другите, 4) забраняване на злините на другите. И всички това едновременно. Отговорният за действията си човек [мукеллеф] трябва да изпълни всички тези съставни части без да пропуска никоя от тях. За разлика от онова, което много хора мислят, че човек трябва да възпита първо себе си в заповядването на добрините [и забраняването на злините], правилното е, че той трябва да стори това, едновременно приканвайки и другите към същото.

В достоверен хадис Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, ни повелява да поднесем съвета си към своя брат мюсюлманин, но да го сторим в рамките на добрия нрав и нужното знание.

Отговорният за своите действия човек, който е придобил задължителния дял познание е длъжен да постъпва съобразно него, но да не прекрачва границите на познанието си. Защото както във всяко едно научно поле, така и в религията единствено на компетентните лица е позволено да тълкуват текстовете¹ [нефс], да издават постановления² [фетүа] или какъвто и да било друг вид отсъждане.

С други думи навлизането във въпросите на религията винаги трябва да се оставя на учените, специалисти в областта или на съответното вещо лице, защото всяко становище, което не е твърдо базирано върху познание не само, че може да бъде подвеждащо и измамно, но също може да доведе въввлечените страни до много лоши и греховни последици.

Вещите лица винаги са добре дошли да споделят ценните си мнения, но единствено в рамките на областта в която са компетентни. Свободата на словото е гарантирана за всички мюсюлмани дотогава, докато тя не стане източник на отклонение и на заблуда.

Много дръзки и високомерни хора [които по подразбиране са и невежи] са убедени в правото си да се месят при всяка една ситуация, предизвиквайки хаос, объркване и вреда. Те вредят на себе си и на околните си, водени от своето невежество или своето его, или пък и двете едновременно. Учените казват: “Ако онези, които не знаят не изразяват мнение, тогава няма да има никакво разногласие.”

И това е жизнено важно именно сега, повече от когато и да било, поради нарасналото невежество сред нас. Затова ние трябва да сме изключително внимателни, да не прекрачваме рамките на своята компетентност само защото чувстваме, че сме прави. Чувствата, необоснованите становища и безпочвените приказки не винаги са надежден източник на знание.

Аллах ﷻ ни е дарил с език, който е огромно благо за нас, но в същото време погрешното

¹ Нефс – арабската дума за текст. Обикновено означава Кур’аничен аят или достоверен хадис.

² Фетүа – религиозно становище, решение или отсъждане.

му използване и злоупотребата с него може не само да отклони и да доведе до грях, но също и да предизвика огромно наказание. Примери за греховете на езика са злословенето [гйбе], разнасянето на злословието [немйме], говорене без нужното знание и подобните на тях. Да се изразява становище без нужното познание е изключително опасно поведение, което за съжаление е много разпространено в наши дни. Знай, нека Аллāх да ни напътства и нас и теб, че злоупотребата с езика е изключително опасна, дори е възможно да превърне мюсюлманина във вероотстъпник [муртед].

В достоверен хадис предаден от ел-Бухарī и Муслим чрез ебӯ Хурайра رضي الله عنه, Аллāх да е доволен от всички тях, Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва:

من كان يؤمن بالله و اليوم الآخر فليقل خيرا أو ليصمت

“Който вярва в Аллāх и в Последния ден да каже добро или да замълчи!”

А също имām ет-Тирмизī رحمته الله, Аллāх да се смили над него и да бъде доволен от него, предава, че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казал на великия сподвижник Му‘аз ибн Жебел رضي الله عنه:

وهل يكب الناس على وجوههم يوم القيامة الا حصاد ألسنتهم

Коего значи: “Наистина онова, което ще накара хората да паднат по лицата си [в огъня на Ада] на Съдния ден е онова, което са пожънали собствените им езици.”

Имām ебӯ Хамид ел-Газālī رحمته الله, Аллāх да го помилва, казва: “Езикът е велик дар от Аллāх, но въпреки малкия му размер – престъпленията му са огромни!”

Човек може да изрича думи възхваляващи Аллāх ﷻ за които да спечели награда. От друга страна той може да изрече една едничка дума, която да го изкара извън Исляма и така да загуби наградата за всичките си добре дела, извършени преди това.

В достоверен хадис предаден от ел-Бухарī и Муслим رحمته الله, Аллāх да е доволен от тях, Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, отговорил на сподвижник, който попитал за най-добрия измежду мюсюлманите:

المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده

Коего значи: “Онзи мюсюлманин от чиято ръка и език другите мюсюлмани са в безопасност.”

По тази причина Исляма набляга върху прилагането на високи нравствени и морални ценности, като предпазна мярка, която да защити обществото от отклонение и разруха. И накрая ще отбележим, че Исляма гарантира свобода на словото на всеки мюсюлманин и мюсюлманка, докато той или тя не нарушават по този начин правата и свободите на другите.

В сӯра Қаф (50), āйет 18-ти, Всевишният Аллāх казва:

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

Този āйет означава: “**Не изрича и една дума, без да има готов надзорник при него.**”

Общото значение на āйета се отнася до факта, че всяка изречена дума се записва от надзорник [рақйб]. Коего пък от граматическа гледна точка означава, че надзорника записва единствено думите, но не и мислите, които не са изречени.

[Всички] тези доказателства от Қур’ана и Суннета ясно предупреждават хората да бъдат изключително внимателни по отношение на онова, което изричат, и да мислят [добре] преди да кажат нещо.

Нарастването на невежеството е непосредствен признак за Съдния ден.

В достоверен хадис предаден от имам Муслим Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, казва:

إن الله لا يقبض العلم انتزاعاً ينتزعه من الناس. ولكن يقبض العلم بقبض العلماء. حتى إذا لم يترك عالماً، اتخذ الناس رؤسا جهالاً، فسئلوا فأفتوا بغير علم. فضلو وأضلوا.

Хадисът означава: „Аллах не прибира знанието, като го изтръгва от [сърцата на] хората. Но Аллах прибира знанието, като прибира учениите [сред хората]. Дотогава докато не останат [или останат съвсем малко] учени, а хората ще вземат невежи за свои водачи и ще ги питат, а те ще им отговарят без да имат знание. И така ще заблудят себе си и ще заблудят и другите.”

Ако някой дори и за кратко погледне състоянието на мюсюлманския свят в наши дни, той или тя лесно ще забележат, че този хадис се е изпълнил на всички нива около мюсюлманите.

И въпреки това в много случаи хората продължават да действат и да вземат решения, базирани на добрата вяра, сърдечните емоции и добрите намерения, въпреки че добрите намерения чисто и просто не са достатъчни.

В Свещения Кур'ан, в сүра ел-Исра' (17), аят 36-ти, Аллах ﷻ казва:

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾

Този аят означава: **“И не се впускай в онова, за което нямаш знание! И слухът, и зрението, и сърцето - за всички тях ще бъде питано.”**

Има многобройни айети и хадиси по този въпрос, до такава степен, че в сүра ен-Нур (24), аят 15-ти Всевишният Аллах казва:

إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

عَظِيمٌ

Този аят означава: **“Ето, вие я пренасяте с езика си и изричате с устата си онова, за което нямате знание, и го смятате за дребно, а при Аллах то е огромно.”**

Личните убеждения, половинчатите учени¹, липсата на знание и на чувство за отговорност са причините за падението на всички цивилизации.

¹ **Половинчатите учени** са хора, които не са получили задоволително ислямско обучение и подготовка. В много случаи те произнасят полу-истини. А много често полу-истината е наравно или дори много по-вредна от лъжата. Но това не трябва да се разбира погрешно, защото има много знаещи, продуктивни и искрени хора, които работят в най-различни области. Нека Аллах да пази тези хора и да ни облагодетелства с тяхното познание.

Четвърта глава

Въведение в ел-'Ақїда ет-Тахәуиййе

العقيدة الطحاوية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
الطَّاهِرِينَ.

قَالَ الْعَلَامَةُ حُجَّةُ الْإِسْلَامِ أَبُو جَعْفَرٍ الْوَرَّاقُ الطَّحَاوِيُّ -يَمُضِر- رَحِمَهُ اللَّهُ:
هَذَا ذِكْرُ بَيَانٍ عَقِيدَةٍ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ، عَلَى مَذْهَبِ فُقَهَاءِ الْمِلَّةِ: أَبِي حَنِيفَةَ التُّعْمَانِي بْنِ ثَابِتِ الْكُوفِيِّ،
وَأَبِي يُوسُفَ يَعْقُوبَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْأَنْصَارِيِّ، وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدَ بْنِ الْحَسَنِ الشَّيْبَانِي -رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ
أَجْمَعِينَ- وَمَا يَعْتَقِدُونَ مِنْ أُصُولِ الدِّينِ، وَيَدِينُونَ بِهِ رَبُّ الْعَالَمِينَ.

С името на Аллах, Всемилостивия, Премилосърдния, и на Неговата помощ разчитаме. Слава на Аллах, Господаря на светове, и благословиите и приветствията [салату-селям] да бъдат над нашия повелител Мухаммед и над пречистото му семейство.

Қазва ель-‘алляме [водец учен] хужже ель-ислям [қойто е довод в Исляма] ебу Жеа‘фер ель-Ўеррақ ет-Ттахәуӣ – в Египет – Аллах да го помилва:

Пова е упоменавање на разяснението на ‘ақидата на Ехлю-с-Сунна ѓе-ль-Жема‘а според ученията на фақихите [правоведите] на тази религиозна общност: ебу Ханифе ен-Нуа‘ман ибн Сабит ель-Куфи, и ебу Йусуф Иеа‘қуб ибн Ибрахїм ель-Енсари, и ебу ‘Абдуллах Мухаммед ибн Хасен ен-Шейбани – Аллах да е доволен от всички тях – и основите на религията [вярата], в които бяха твърдо убедени, и чрез които се отдадоха [служеха в религията] на Господаря на светове.

Обяснение:

Имам ебу Жеа‘фер ет-Тахәуӣ просто и ясно съобщава и очертава категоричните граници, които се отнасят до убежденията на мнозинството мюсюлмани и на избавената група на Ехлю-с-Сунна ѓе-ль-Жема‘а, във време когато много секти достигат сериозна степен на влияние и въвеждат хората в заблуда, като представят опасни нововъведения в ислямската ‘ақйда. Това предизвиква съответното противодействие от учените на Ехлю-с-Сунна ѓе-ль-Жема‘а, да защитят чистият Теүхїд, който Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, учеше другите през целия си живот, и също така да отхвърлят всички лъжливи твърдения, базирайки се на доказателства от Қур‘ана и Суннета.

Също така имам ет-Тахәуӣ се обръща към това упоменавање, като правилната ‘ақйда, която всеки един мюсюлманин трябва да спазва за да бъде в безопасност и да избегне вечната загуба.

Този текст представя убежденията тримата най-видни и водещи учени на Ехлю-с-Сунна - имам ебу Ханифе, Қодї ебу Йусуф и имам Мухаммед ибн Хасен¹ ﷺ, Аллах да е доволен от

¹ **Ебу Ханифе** ﷺ – също наричан и ель-Имам ель-Еа‘зам, което значи “Великият имам” е роден през 80 г. по хижра и умира през 150 г. по хижра. Оставя след себе си велико наследство и огромно количество познание. Қодї ебу Йусуф и имам Мухаммед са негови ученици. Често учените се обръщат към тях двамата като другари и сподвижници на ебу Ханифе. Макар, че ебу Ханифе бе изключителен специалист във фикх в сравнение с останалите науки, той също бе водещ учен и във всички останали полета на ислямското знание. Той бе обичан от всички мюсюлмани и Аллах го благослови до такава степен, че и до ден днешен огромен брой хора все още го обичат и отправят ду‘а’ за него, а и най-вероятно ще отправят

всички тях. Те тримата наред с останалите благочестиви учени стоят на най-предните линии в стриктното придържане към Книгата [на Адлāх] и Суннета [на Пророка ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му] и в извличане на правилата, които оформят категоричната позиция на Ехлю-с-Сунна ъе-ль-Жемā‘а, като умерена общност в своята ‘Ақйда [убеждения], Фиқх [законодателство] и Усўль [методология]¹.

ду‘а’ за него и до настъпването на Съдния ден. В последните години някои невежи се опитват да опетнят ебу Ханифе, но Адлāх винаги ще защитава своите еўлийā’. Имām еш-Шāфи‘ī казва: “Хората са като деца в сравнение с ебу Ханифе в областта на фиқх.” Адлāх да бъде доволен от него!

¹ **Методологията на Ехлю-с-Сунна** е придържане към текстовете на Кур‘ана и достоверния Суннет, без в Исляма да бъдат инфилтрирани каквито и да било лоши нововъведения. По този начин Ехлю-с-Сунна остават умерени, с отворени умове и съзидателни. Ние се строго се противопоставяме и отхвърляме лошите нововъведения, които ще отклонят хората от правия път.

Пета глава

Теўх̣ид:

Монотеизъм – Вѳра в [Единствения] Бог

توحيد الله تعالى

Теўхїд

(١) نَقُولُ فِي تَوْحِيدِ اللَّهِ - مُعْتَقِدِينَ بِتَوْفِيقِ اللَّهِ: إِنَّ اللَّهَ وَاحِدٌ لَا شَرِيكَ لَهُ.

1) *Ние казваме за Теўхїда на Аллах – вярвайки в помощта [успеха] от Аллах – наистина Аллах е един, без никаква съучастник.*

Обяснение:

Имām ет-Тахāўї започва с говорене относно Теўхїд, който е част от ‘Ақїда, защото тя е ключът към вечния успех. От тук може да извлечем три точки:

1. Теўхїд е абсолютната и първата, и най-важна цел в живота.
2. Всички пророци [енбийā’] и пратеници [русу’] от времето на Адем, Нўх, Дāўūd до [времето на] Мўса, ‘Исā и Мухаммед, Аллах да ги благослови и приветства, дойдоха с Теўхїд и заради Теўхїд.
3. Задължение за всеки един отговорен за своите действия човек е да се сдобие с Теўхїд веднага след съзряване [теклийф].

Защо ‘ақїда преди всичко?

В сўра Мухаммед (47), āйет 19-ти, Всевишният Аллах казва:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Коего значи: **“И знай [сдобий се със знанието], че няма друг Бог освен Аллах!”**

В сўра ел-Ба’рāф (7), āйет 158-ми, Всевишният Аллах казва:

فَتَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ الْاِنْبِيَ الَّذِي يُوْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَتِهِ وَاَتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

Āйетът означава: **“Вярвайте в Аллах и в Неговия Пратеник - неграмотния Пророк, който вярва в Аллах и в Неговите Слова, и го следвайте, за да сте напътени!”**

Многобройни āйети в Қур’ана посочват, че вярата в Аллах стои на първо място, защото ако вярата в създателя не е непоколебима, нищо друго не помага [всичко останало е без значение].

Затова ‘ақїда и теўхїд стоят на първо място, пред отговорния за действията си човек преди да пристъпи към която и да било друга повеля от Қур’ана или Суннета. Но това не значи, че отговорния за действията си човек трябва да прекъсне всичко друго докато изучи теўхїд. Напротив – всички грешки, всички действия, всички убеждения и всички думи се броят и се записват.

Отговорният за действията си човек, който целенасочено – без значение дали е предназначено или от невежество – отложи придобиването на Теўхїд и на основните правила от Фикх извършва грях и продължава да го натрупва всяка една минута докато продължава да отлага. И не само това – ако тяхната ‘ақїда е неправилна поради грешни убеждения или пък техните молитви-намаз са неправилни поради грешки от липса на знание, те ще бъдат държани отговорни за неправилни и невалидни молитви.

Невежеството по отношение на Теўхїд е много опасно. Това е много деликатна материя, защото грешките в Теўхїд не само, че могат да анулират извършените дела [добрини], но дори и да превърнат мюсюманина в неверник, без изобщо той да подозира! Казано с прости думи невежеството в Теўхїд може да доведе до богохулство, без значение дали съответната грешка е допусната съвсем невинно или предумишлено.

Още повече, че всички стълбове на Исляма, като молитвата-намаз, говеенето-оруч,

милостинята-зекят и поклонничеството-хадж, трябва да бъдат удовлетворени и да се изпълняват по правилния начин веднага след съзряване [теклѣф]. Да, обаче тези дела ще бъдат приети единствено ако ‘ақїдата е чиста, а самите дела – извършени правилно. А разбира се, това изисква основни познания, както в ‘Ақїда, така и във Фикх.

Отговорността значи задължение, а отговорните хора¹ са задължени да опазят своето бъдеще в āхирета тогава, когато техните отминали дела, вярвания и думи ще определят техния изход.

В сūra ел-Бақара (2), āйет 286-ти, Всевишният Аллāх казва:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ

Този āйет означава: **“Аллах възлага на всяка душа само според силите ѝ. За нея е онова [добро], което е придобила и против нея е онова [зло], което е придобила.”**

А в сūra Али ‘Имрāн (3), āйет 25-ти, Всевишният Аллāх казва:

كَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

Коего означава: **“И как ще бъдат, щом ги съберем в Деня, за който няма съмнение, и на всяка душа напълно се изплати онова, което е придобила, и не ще бъдат угнетени.”**

От което виждаме, че отговорността ще бъде причина за търсене на сметка за целия живот и всичкото време на човека, защото всяко нещо – малко и голямо, добро или лошо – ще бъде представено на Съдния ден.

Възможно е някои хора да се трудят здраво, изразходвайки всичките си усилия в служене на Аллāх чрез изпълняване на много молитви-намаз, говеене-оруч, милостиня-зекят и т.н., но техните дела да бъдат погубени заради грешните им вярвания. Затова всеки един въпрос, който е свързан с вярата трябва да бъде усвоен до степента на майсторство, придобивайки знанието свързано с него директно от упълномощените [с ижāзе] учени.

От там следва, че след като отговорния за своите действия човек узнае и повярва в “āйяхе илледлāх мухаммед расūлдлāх” [Няма друг Бог освен Аллāх и Мухаммед е пратеникът на Аллāх.] той/тя трябва да търсят знание. Никакви мнения не могат да бъдат вземани под внимание, никакви теории не могат да бъдат признати, никакви идеи не могат да бъдат представяни [като заместник на истинското знание], защото след като повярва в Аллāх ﷻ, истинският мюсюлманин трябва да придобие познание, преди да изразява каквито и да било невежи становища. Отговорният за действията си мюсюлманин трябва да научи на кого той или тя претендират, че правят ‘ибāдет, и точно това е обекта на Теўхїд – а именно – Създателя.

Наистина Аллāх е един, без никаква съучастник; Единството на Аллāх означава, че Създателят ﷻ е един във всяко едно отношение свързано с Него. Той, Всевишният, няма уредници, които да му помагат с творението, нито съдружници с които да споделя владението, нито съучастници.

В сūra ел-Ихлāс (112), āйет 1-ви, Всевишният Аллāх казва:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

Айетът означава: **“Кажи: Той е Аллāх – Единствения!”**

¹ **Отговорен човек** – на арабски мукеллеф. Мукеллеф е мъж или жена, полово съзрял, разумен, който е чул разяснението на ислямската вяра. За да бъде човек отговорен всичките горни условия трябва да бъдат изпълнени едновременно.

Числото едно в този а́йет не означава брой, а Единствен по рода си, че не съществува нищо подобно Нему.

В сӯра ел-Бақара (2), а́йет 163-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَاللَّهُ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۚ وَإِلَهُهُ أَحَدٌ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

Този а́йет означава: **“Вашият Бог е единственият Бог. Няма друг Бог освен Него, Всемилостивия, Милосърдния.”** Очевидно този а́йет също посочва, че Аллāх няма съдружници.

(٢) وَلَا شَيْءٌ مِثْلُهُ،

2) Няма нищо като Него.

Обяснение:

Това е най-важното правило на Теўхид и то е базирано на 11-ти а́йет от сӯра еш-Шӯрā (42), където Аллāх казва:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۚ

Този а́йет означава: **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”**^[1]

Той не прилича на нищо по никакъв начин. Уподобяването на Аллāх с неговите творения по какъвто и да било начин, например като се опитваме да си го представим или да си представим някое от неговите качества е мястото, където повечето хора унищожават своя Теўхид и моментално напускат Исляма. Основното послание на Исляма и на всички пророци на Аллāх от Адем ﷺ до Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, се базира на това правило. Т.е. да бъде разграничен Твореца от творението.

Аллāх ﷻ изпращаше пророк след пророк към народите и хората, защото след като пророците си отиваха от този свят, хората постепенно се отклоняваха от правилния път на обожание на Твореца, път, който разграничава Твореца от творението, а се насочваха към обожаване на самото творение, чрез обожаване на неща, които те си въобразяваха и се заблуждаваха, че са Бог. Всичките пророци донесоха едно и също послание и прекараха целия си живот, опитвайки се да излекуват вярата на хората и да ги предупредят: Не съществува нищо подобно на Твореца, по какъвто и да било начин!

Ако Творецът беше същия като творението или пък дори само подобен на творението, това щеше да унищожи смисъла на Бог [на Божественото], та дори и това подобие да беше по отношение на едно единствено качество от божествените качества.

Творенията са способни да мислят, да си представят и да си въобразяват единствено неща свързани с другите творения. И с течение на интелектуалното ни израстване нашите умствени способности и границите на нашето въображение също нарастват и ние ставаме способни да си представим и да мислим за все повече и повече неща. Но този процес [на интелектуално израстване] е отражение на нашето собствено несъвършенство. Ако някой беше съвършен от това щеше да следва, че той знае всичко и е способен да си представи всичко [и

¹ [Бележка на преводача:] Обърнете внимание на възможно най-голямата степен на разграничение между Твореца ﷻ и неговите творения, която е използвана езиково в този а́йет. Не се казва: “Не съществува нищо, което е равно на Него.” Не се казва и: “Не съществува нищо, което е подобно на Него.” А се казва: **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”**

нямаше да има нужда от изстраване]. Но понякога ние самите сме неспособни да си представим много от другите творения, като размера на Космоса, устройство на някои от клетките в нашите тела, законите на физиката и т.н. И след като сме неспособни да си представим някои от творенията, то със сигурност сме неспособни да си представим самия Творец.

В сѹра Мерйем (19), айет 65-ти, Всевишният Аллāх казва:

هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾

Този айет означава: **“Нима знаеш нещо подобно на Него?”**

Също в сѹра Ихлāс (112), айет 4-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

Този айет означава: **“И нищо не е равно Нему!”**

Гореспоменатите айети, наред с много други такива в Свещения Күр’ан, съставляват основата на ислямската вяра в Аллāх. Той ﷻ не е като творението.

Илюзиите не могат да Го обрисуват, умовете не могат да Го схванат, мислите не Го достигат, въображението не може да си го представи.

(٣) وَلَا شَيْءٌ يُعْجِزُهُ،

3) Няма нищо, крето да Го затрудни.

Обяснение:

В сѹра Йā Син (36), айет 81-ви, Всевишният Аллāх казва:

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ ۚ بَلَىٰ ۚ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

Айетът означава: **“А нима Онзи, Който сътвори небесата и земята, не е способен да сътвори подобни [хора]? Да! Той е Всетворящия, Всезнаещия.”**

Всевишният Аллāх е абсолютния Господар на световете. За Него няма нищо трудно или обезсилващо.

Всевишният Аллāх притежава всички качества на съвършенството, защото Той е Господаря на световете. Следователно нищо не може да Го затрудни, нищо не е тежко или невъзможно за Него, тъй като Той е Съзателят на всичко и всичко се случва по Неговата воля. Ако съществуваше нещо невъзможно за Него, това нещо щеше да стори недействителни Неговите божествени качества и да анулира Неговата божественост, което пък щеше да е противоречие в смисъла на самите понятия.

(٤) وَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ.

4) Н няма друг бог освен Него.

Обяснение:

В сѹра Али ‘Имрāн (3), айет 2-ри, Всевишният Аллāх казва:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿٢﴾

Този айет означава: **“Аллах! Няма друг Бог освен Него - Вечноживия, Вечносъществуващия!”**

Цялото творение има един единствен Творец. В сѹра ел-Енбийā’ (21), айет 22-ри, Всевишният Аллāх казва:

لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءِاهُةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحَنَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿٢٢﴾

Този а́йет дава отговор на онези, които твърдят, че съществува повече от един бог. А́йетът означава: **“Небесата и земята щяха да се разрушат, ако имаше на тях други богове освен Алах. Пречист е Алах, Господът на ‘Арш, от онова, което Му приписват!”**

Още повече в сүра ел-Му’минүн (23), а́йет 91-ви, Всевишният Аллāх казва:

مَا آتَخَذَ اللّٰهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ اِلٰهٍ ۚ اِذَا لَذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ

بَعْضٍ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُصِفُوْنَ ﴿٩١﴾

Този а́йет отново е пряк отговор към онези, които вярват, че Аллāх има син или съучастник. А́йетът означава: **“Алах не се сдоби със син и няма друг бог заедно с Него. Иначе всеки бог щеше да отнесе онова, което е сътворил, и едни от тях щяха да надделеят над други. Пречист е Алах над онова, което описват”**

Забележете, че в края на всеки един от двата а́йета Аллāх ни предупреждава да Го възхваляваме и пречистваме от всякакви неподобаващи Нему качества.

Съществува само един Бог – Господаря на световите, Създателя, а всичко с изключение на Него е творение – сътворено от Него. Следователно то [творението] не може да бъде бог. Қур’анът непрекъснато поставя ударение върху този факт и неговата логическа необходимост. Ето и няколко логически доказателства:

1. Ако хипотетично приемем, че съществуват две божества – което разбира се е невъзможно – тогава те трябва да бъдат еднакво способни да правят всичко по своята воля. Да речем, че едното от тях пожелае да премести нещо, а другото не желае. Възможни са следните ситуации:

А) И двете воли да бъдат изпълнени, което е невъзможно, защото две противоположни неща не могат да станат по едно и също време. А това ще значи, че и двете божества са неспособни да изпълнят своята воля, а от там – че те не са божества.

Б) Нито една от двете воли да не бъде изпълнена, от което следва, че те не могат да бъдат божества, защото бог не може да бъде неспособен, тъй като неспособността е несъвършенство, а несъвършенството не може да бъде божие качество.

В) Само едната от двете воли да се изпълни, а другата да не се изпълни. Следователно едното божество е способно, а другото неспособно, от което следва, че второто “божество” не е истинско божество.

2. Да предположим – противно на истината – че съществуват две божества. Тогава и двете трябва да са равнопоставени в качеството съществуване и в същото време да са различни едно от друго. В противен случай [ако не бяха различни] числото две губи своя смисъл. И няма как да бъде другояче, защото бог притежава всички качества на съвършенството и е пречист от всички видове несъвършенство. От това следва, че едното от тях ще притежава повече качества на съвършенство от другото, от което следва, че второто не може да бъде божество. Или пък едното от тях ще притежава качествата на съвършенството, а другото наред с тях ще притежава и качества на несъвършенство, от което отново следва, че не може да бъде божество.
3. Да предположим – противно на истината – че съществуват две божества. Има две

възможности: или което и да било от тях е достатъчно за да управлява Вселената, или никое от тях не е способно да управлява Вселената самостоятелно. Ако някое от тях е способно самостоятелно да управлява Вселената, то другото става излишно, защото нищо не се нуждае от него, а по този начин и самото му съществуване става излишно [тъй като по определение бог не се нуждае от нищо, а всичко се нуждае от него]. Ако пък никое от тях не е способно да управлява Вселената самостоятелно, това значи, че те са взаимно зависими и неспособни да бъдат самостоятелни. А от там следва, че и двете не могат да бъдат божества, тъй като бог не се нуждае от нищо, а всичко се нуждае от него.

4. Да предположим – противно на истината – че съществуват две божества. Тогава едното от тях, или ще бъде способно да скрие част от своите действия от другото, или ще бъде неспособно на това. Ако то е способно да скрие своите действия от другото, това означава, че другото не е всезнаещо – следователно не може да бъде божество. Ако пък първото не е способно да скрие действията си от второто това значи, че то не е всемогъщо и е неспособно да изпълнява своята воля – следователно не може да бъде божество.
5. Да предположим – противно на истината – че съществуват две еднакво всемогъщи божества. Тогава сумата от техните сили ще надвишава силата на всяко едно от тях поотделно. И понеже сбора на силата им е по-съвършен от онова, което притежават поотделно следва, че онова, което притежават не е съвършено. Следователно те не могат да бъдат божества.
6. Партньорството и съдружието е признак на несъвършенство и на нужда. Кралят, който няма [не се нуждае] от друг партньор или съдружник или съучастник, освен самия себе си е много по-съвършен от онзи, който се нуждае. За бог, който притежава всички качества на съвършенството, притежанието на партньор или съдружник или съучастник би значело несъвършенство. Следователно бог не притежава партньор или съдружник или съучастник.
7. Бог притежава всички качества на съвършенството. Споделянето на тези качества или дори на едно единствено от тях с някое друго същество ще анулира единствеността, превъзходството и съвършенството му [та дори и само по отношение на това качество]. Затова божиите качества са уникални и никой друг не може да притежава което и да било от тях.
8. Да предположим – противно на истината – че съществуват две божества. Тогава дали някое от тях ще бъде способно да се освободи от другото? Ако то е способно това значи, че другото божество е слабо – следователно то не може да бъде божество. Ако пък не може да се избави – това значи, че е неспособно и следователно то също не може да бъде божество.

От всичко посочено, а също и много други логически аргументи, стигаме до заключението, че съществува един единствен бог – Всевишния Аллах, Създателя на световете.

﴿قَدِيمٌ بِلَا اِبْتِدَاءٍ، دَائِمٌ بِلَا اَنْتِهَاءٍ﴾

5) *Вечносъществуващ [Ḥadīm] – без начало, и Вечносъществуващ [Fā'im] – без край.*

Обяснение:

В сūra ел-Ḥadīd (57), āyet 3-ти, Всевишният Аллах казва:

Този а́йет означава: **“Той е Безначалния и Безкрайния, и Явния, и Скрития. Той всяко нещо знае.”**

Всевишният Аллāх е Вечностьсествуващ. Той съществува без да има начало тогава, когато нищо друго не съществуваше. Нито пространството, нито времето, нито слънцето, нито луната, нито галактиките, абсолютно нищо друго не съществуваше освен Аллāх. Аллāх пожела различните същности да бъдат създадени и космосът [пространството], планетите и земята бяха създадени. Така време, пространство и място бяха създадени и използвани.

Аллāх съществуваше без да съществува нищо друго, включително пространство и място. Следователно Аллāх не съществува на някое място, нито пък се нуждае от място, защото той е Вечностьсествуващия, още преди създаването на пространството. Творенията се нуждаят от място, пространство и време за да съществуват, но Той ﷻ не прилича по нищо на творенията.

Време и място [времето и пространството] не важат за Аллāх. Времето е творение и е мерило за другите творения. Но Аллāх е създателят, който създаде времето и пространството, затова за неговото съществуване няма начало и няма край. Защото понятията начало и край се нуждаят от време и начална [и крайна] точка в това време, а те са качества на творенията, но не на Твореца.

Друг важен момент е, че Всевишният Аллāх е Безначален и Безкраен, заради самия себе си и защото Той е Бог, а не поради каквато и да била друга причина. Например Раят [Женнет] и Адът [Жехеннем] са безкрайни във времето, но те са такива поради волята на Аллāх да бъдат такива, а не заради самите себе си. Раят и Адът са творения на Аллāх, а Творецът не е като творението.

(٦) لَا يَفْنَى وَلَا يَبِيدُ.

6) *Не погива и не изчезва.*

Обяснение:

В сӯра ел-Фурқāн (25), а́йет 58-ми, Всевишният Аллāх казва:

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ

Този а́йет означава: **“И се уповавай на Вечноживия, Който не умира, и Го прославяй с възхвала!”** Този а́йет ясно показва, че Всевишният Аллāх не подлежи на промяна или смърт.

Също в сӯра ел-Бақара (2), а́йет 255-ти, Всевишният Аллāх казва:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ

Този а́йет означава: **“Аллах! Няма друг Бог освен Него - Вечноживия, Вечностьсествуващия! Не Го обзема нито дрямка, нито сън.”**

Забележете, че сънят и смъртта в същността си представляват промяна. А Аллāх не подлежи на промяна.

И това е съвсем ясно, защото всяко нещо, което погива е неспособно да се самоподдържа, а тази неспособност противоречи на съвършените качества на Аллāх.

Също така гибелта представлява промяна от едно състояние в друго. А единствено творенията претърпяват промени. Промяната значи несъвършенство, защото промяната може да повлияе на дадена същност, или положително, или отрицателно. [Положителната промяна е промяна от несъвършенство към съвършенство, отрицателната промяна е промяна от

съвършенство към несъвършенство, а и двете са недопустими по отношение на Аллāх.] Затова промените се случват единствено на творенията, но не и на Твореца. Аллāх не е подобен на творението и нито Аллāх, нито което и да било от съвършените му качества подлежат на промяна.

(٧) وَلَا يَكُونُ إِلَّا مَا يُرِيدُ.

7) *И не става нищо, освен онова, което пожелае.*

Обяснение:

В сѳра ел-Бақара (2), āйет 253-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ

Този āйет означава: **“Но наистина Аллāх прави каквото пожелае.”**

Абсолютно всичко, което се случва – от кръженето на електрона около атома, биенето на сърцето, обикалянето на Луната около Земята, на планетите около Слънцето, раждането на новите галактики, и по-малко от това и повече – е по Неговата воля. Нищо не се случва освен по неговата воля.

(٨) لَا تَبْلُغُهُ الْأَوْهَامُ، وَلَا تُدْرِكُهُ الْأَفْهَامُ.

8) *Не Го достигат въображенията, нито мислите го проумяват.*

Обяснение:

В сѳра ен-Нехл (16), āйет 60-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Този āйет означава: **“Аллāх е притежател на всички съвършени качества. Той е Всемогъщия, Премъдрия.”**

Също в сѳра еш-Шѳра (42), āйет 11-ти, Всевишният Аллāх казва:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ

“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”

Този āйет категорично посочва, че нищо не е като Него, следователно всичко, което сме способни да си въобразим или представим е нещо, а Аллāх не е подобен на каквото и да било.

Ислямът набляга и поставя ударение на тази много важна точка в Теѳхид (монотеизъм). Защото нарушаването на тази точка автоматически ще анулира самия Теѳхид, поради простата причина, че Създателят се отличава от създанието. Следователно дори и нашето въображение и умствените ни способности са част от самите нас, част от творението. Творението никога не може да обхване Твореца. С други думи – несъвършенството не може да обхване съвършенството. Човек е неспособен да опише сложните съвременни изобретения без да прибегне до сравнения, и така виждаме, че Творецът категорично не може да бъде представен от сътворените въображения на сътворените човешки същества.

Имām Зеннун ел-Мисрī رحمته الله, Аллāх да се смили над душата му, казва: “Каквото и да си представи твой ум - Аллāх е различен от това!” Защото без значение на какво е способно въображението на даден човек – в крайна сметка то [въображението, умът] си остава творение с ограничени възможности, което е способно да си представи единствено други творения, ако изобщо е способно дори и на това!

(٩) وَلَا يُشَبِّهُ الْأَنَامَ.

9) *И не прилича на създанията.*

Обяснение:

В сѹра ел-Ихлāс (112), āйет 4-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

Този āйет означава: **“И нищо не е равно Нему!”**

Той не прилича на творението – това е много важно и стои в основата на ислямския монотеизъм. Казано с прости думи – Всевишният Аллāх не прилича на което и да било творение по какъвто и да било начин. Много хора напускат границите на Исляма, като си представят, че бог изглежда като човешко същество с крайници и органи, живее на определено място в небесата, почива, спуска се и се въздига, идва и си отива, спи и почива, или пък, че той е светлина!! И т.н. Всички тези отклонения се дължат на това, че те се опитват да достигнат Бог със своите въображения, което ги кара да Го сравняват с нещата, които умът познава и разбира, и по такъв начин те попадат в богохулство.

Антропоморфизъм: Тешбīх и Тежсīм

Кои са антропоморфистите? И каква е разликата между антропоморфистите и мюсюлманите? Това е съставна дума от [гръцките] “антропос” и “морфе”. В основни черти антропоморфизмът [в теологията] е приписване на човешки черти, като крайници и органи на Бог.

Антропоморфизмът [тешбīх/тежсīм] – едно опасно вярване.

Хората са любопитни по природа. Това любопитство подтиква някои хора още от времето на Адем ﷺ, мир нему, да си представят Твореца. Много хора са неспособни просто да се отдадат на Бог и неговите свършени качества, а вместо това се опитват да си го представят. И понеже единственото, което могат да си представят е онова, което тяхното създадено въображение е способно да им поднесе, те си Го представят като човешко същество с върховни и неограничени сили.

В действителност, както Тората, така и Старият и Новият завет явно описват Бог с човешки черти и постъпки, макар и да му дават божествени имена!

Идеята, която се е просмукала в човешкото съзнание е, че Бог изглежда като старец с всичките детайли свързани с това – крайници, органи, коса, лице, устни, зъби, език, брада, две ръце, пръсти, два крака и т.н. Казано накратко – цялостно човешко същество! Също така според тях Бог се намира на седмото небе или някъде над него, където Той може да наблюдава Вселената и да я управлява, стоейки здраво върху Трона! Ангелите са го обградили, докато самият Той е изключително ярка светлина! Затова знай, Аллāх да ни напъти, че онези, които вярват в такъв Бог, в действително служат на въображаем идол в техните умове и със сигурност не служат на Създателя. Такава извратена вяра моментално изкарва извън рамките на Исляма хората убедени в нея.

Антропоморфизмът в съвременните Тора и Библия

Не само, че антропоморфизмът се намира записан в Стария и Новия завет, но за съжаление той е широко проповядван от много юдейски и християнски учени.

Ясните и недвусмислени пасажки, които съдържат антропоморфизъм в тези книги се опровергават от други стихове в тях, които са остатък от чистия Теўхїд, който е тяхна основа и който пречиства Създателя от каквато и да била прилика с нещо друго.

Коренът на заблудата

След възхода на Исляма някои евреи и християни, които стават мюсюлмани, съзнателно или несъзнателно привнасят части от старите си вярвания заедно с тях. Антропоморфизмът е

един от главните, най-чувствителните и най-опасните принципи, които внасят. Много често такива идеи и философии биват представени мирно и тихо пред ислямското общество и инфилтрирани в убежденията на някои мюсюлмани. Учените по Кур'ан и Хадис¹ осъзнават тази опасност и силно подчертават заплахата от инфилтрирането на такива вярвания.

Такива инфилтрации могат да доведат вярата на мюсюлманина до отклонение от чистия Теу'хид и попадане в антропоморфизъм, което е богохулство и заради чието премахване Исляма беше низпослан.

Ако мюсюлманската вяра попадне в клопката на антропоморфизма, това би означавало повторение на историята на предишните народи, които подмениха автентичното послание на монотеизма с фабрикуваното и променено послание на антропоморфизма [тежсѝм].

По тази причина учените са нарекли тези инфилтрации исра'илиййат². Най-често тези исра'илиййат са вмъквани сред мюсюлманите посредством евреи и християни приели исляма, започвайки още от времето на Пророка ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му.

Слава на Адлāх, Господарят на световите, тези инфилтрации на исра'илиййат в книгите по тефсѝр и хадис моментално са разпознати и изолирани. А критерият за това беше и винаги ще бъде самият Кур'ан, който е запазен от подмяна и промяна, а също разбира се – автентичните хадиси. Но хората, които не са получили правилно ислямско образование могат да попаднат в клопката и да се заблудят.

В действителност Пророкът ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му, не идва с изцяло ново послание. Всъщност той ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му, идва със същото послание на чистия Теу'хид [монотеизъм, единобожие], с което всички предходни пророци от Адем до Мухаммеда, включително и Нух, Муса, 'Исā и всички останали дойдоха. Нека мирът благословиите бъдат над всички тях.

След като даден пророк си отивал от този свят и хората се отклонявали от чистия Теу'хид, Адлāх изпращал друг пророк за да поправи тяхната вяра, да ги научи на правилната вяра и т.н. Но също така много от тези народи биват подложени на унищожение и заличаване, заради

¹ **Хадис** означава устните пророчески напътствия и неговите думи. Всяка изречена от Пророка ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му, дума, която е записана се счита за хадис. Това е съществена част от Суннета [Традицията] на Пророка ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му. Суннетът е втория законодателен източник в Исляма след Свещената книга – ел-Кур'ан ел-Керѝм.

² **Исра'илиййат** е множествено число на думата исра'илийе, което значи сбор от философии чужди на Исляма, но инфилтрирани в него, най-често касаещи въпросите на вярата, повечето от които са с еврейски произход, а оттам и тяхното име. Тези философии не само, че са чужди за Исляма, но са отхвърлени от него. Освен това в мнозинството от случаите те премахват чистия Теу'хид, на който се основава Исляма. Тези исра'илиййат се намират в много от сборниците с хадиси, които не са верифицирани и най-вече в книгите по тефсѝр [тъкуване на Кур'ана], като ибн Кеѝр и др. Това не опетнява учените, които са техни автори, но показва дълбочината на тази инфилтрация. С благоволенieto на Адлāх учените са успели да разпознаят и да изолират повечето от тези исра'илиййат. Сред известните хора, които предават хадиси примесени с исра'илиййат са Кеа'б ел-Ехбар, Ухеб ибн Мунеббех, Неуф ел-Бекали и 'Абдулāх ибн Селāм. Всички те имат няколко общи черти: всички те живеят няколко години с или след Пророка ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му; всички те предават много хадиси; живеят във времето на сподвижниците и предават много хадиси, а дори и репоядат на много от тях; и най-важното – всички те са изключително вещи юдейски учени преди да станат мюсюлмани. Често пъти, когато те учели новите сподвижници или табѝин след Пророка ﷺ, Адлāх да благослови и приветства него и семейството му, те споменавали, че разказания хадис е от старите книги [юдейски и християнски] и някои от хората ги предавали като цитати от тях. Но често те разменяли местата на казаното. Приписвали казаното в старите книги на Пророка ﷺ и обратното.

отклоняването им от монотеизма към антропоморфизма. По този начин те се превръщат в невежи по отношение на истинския Бог и вместо това служат на техен въображаем Бог.

В достоверен хадїс предаден от ел-Бухарї и Муслим, Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва:

الأنبياء أخوة لعلات أمهاتهم شقي ودينهم واحد

Този хадїс означава: “Пророците са братя. Майките им са различни, но религията им [Теўхїд] е една.” С други думи – всички те дойдоха с посланието на чистия Теўхїд [монотеизъм].

Съвременните Тора и Библия съдържат многобройни стихове потвърждаващи антропоморфизма. И това не е всичко – разпространената вяра сред техните последователи почти изцяло е базирана на антропоморфизма. [Т.е. служат на Бог, който прилича на човек, намира се на седмото небе, седнал е на трон, има органи, крайници, крака, очи и устни, идва и си отива, пребивава в творението и т.н. и т.н. По същество супермен, който има физическо тегло и заема място!! Все качества, които по никакъв начин не могат да бъдат приписани на Бог.]

Ето няколко примера за нещата, които Тората и Библията приписват на Бог¹:

1. Бог живее на небето, Бог се разхожда по небето и издава шум, когато ходи!! Бог се разхожда сред дърветата в хладнината на деня, също божите творения са способни да се скрият от него!!

Тогава мъжът и жената чуха звука на Господ Бог, който се разхождаше в градината в хладнината на деня и те се скриха от Господ Бог между градинските дървета. Но Господ Бог повика мъжа: “Къде си?” А той отговори: “Чух те в градината и се уплаших от теб, защото бях гол и затова се скрих.” Той попита: “Кой ти каза че си гол? Нима яде от дървото, от което ти забраних да ядеш?” Мъжът отговори: “Жената, която сложи заедно с мен, тя ми даде плодове от дървото и аз ядох.” [Генезис: 3:8]

2. Бог е на небето и язди облаци!!

¹ Ето и превода на изброените стихове според изданието на Библията от Светия синод на Българската православна църква от 1993-та година:

1. *И чува гласа на Господа Бога, когато ходеше низ рая по дневната хладина, и скриха се Адам и жена му от лицето на Господа Бога между райските дървета. И извика Господ Бог на Адама и му рече: (Адаме,) где си? Той каза: чух гласа Ти в рая, и ме достраша, защото съм гол, и се скрих. И рече (Бог): кой ти каза, че си гол? Да не би да си ял от дървото, от което ти забраних да ядеш? Адам отговори: жената, която ми даде Ти - тя ми даде от дървото, и аз ядох.* [Битие: 3:8-12]
2. *Няма подобен на Бога Израилев, Който в славата Си се понесе по небесата и по облаци, теб на помощ.* [Второзаконие: 33:26]
3. *Тогава станаха свещениците и левитите и благословиха народа; и техният глас беше чул от Господа, и молитвата им възлезе към небесата, в светото Негово жилище.* [Втора книга Паралипоменон: 30:27]
4. *Той открива, що е дълбоко и съкровено, знае, що е в мрака, и светлината живее с Него.* [Книга на пророк Даниила: 2:22]
5. *Но на небесата има Бог, Който открива тайни.* [Книга на пророк Даниила: 2:28]
6. *... и ето, отвориша Му се небесата, и видя Духа Божий да слиза като гълъб и да се спуща върху Него.* [От Матей свето Евангелие: 3:16]
7. *В света беше, и светът чрез Него стана...* [От Йоана свето Евангелие: 1:10]
8. *... както Ти, Отче, си в Мене, и аз в Тебе...* [От Йоана свето Евангелие: 17:21]
9. *... и каза: ето, виждам небесата отворени и Сина Човечески да стои отъясно на Бога.* [Деяния на светите Апостоли: 7:56]
10. *И светлината в мрака свети, и мракът я не обзе.* [От Йоана свето Евангелие: 1:5]

Няма друг като Богът на Джешурун [Израел], който язди облаците на небето за да ти помогне. [Второзаконие: 33:26]

3. Небесата са неговото място за почивка!!
Жреците и свещениците се изправиха да благословят хората и Бог ги чу, защото тяхната молитва достига небесата, неговото свещено местопребивание. [Хроники: 30:27]
4. Бог е светлина!!
Той знае какво лежи в тъмнината и светлината пребивава с Него. [Данаил: 2:22]
5. Бог пребивава в небето!!
Но има Бог на небето, който разкрива тайнствата. [Данаил: 2:28]
6. Бог слиза и се спуска от небесата на земята, също пребивава в нея!!
В този момент небето бе отворено и Той видя Божия дух да се спуска като глъб, озарен от светлина. [Матей: 3:16]
7. Бог пребивава в други същности, било то човешки или земни и т.н.!!
Той беше на този свят. [Йоан: 1:10]
8. Бог се състои от части, които могат да бъдат разделени или части, които могат да го напуснат и да се поместят в други същности!!
Татко, така както ти си в мен и аз съм в теб! [Йоан: 17:21]
9. Бог има крайници като дясна ръка и човек може да застане до десницата му!!
Аз виждам небесата разтворени и Синът човечески застанал до дясната ръка на Бог. [Деяния: 7:56]
10. Бог е светлина, светлина срещу тъмнина!
Бог е светлина, в него няма тъмнина. [Йоан: 1:5]

Примерите са многобройни, но посочените са достатъчни за да дадат представа за това направление във вярата, което е почти изцяло антропоморфично по същността си.

Забележете, че в наши дни много хора по света вярват в много от горепосочените антропоморфични възгледи, включително и някои, които наричат себе си мюсюлмани!! Тези хора чисто и просто са възприели вярата на подправените староеврейски книги.

Ако човек възприеме антропоморфизма [стане мужеским], това се счита за богохулство и безверие [куфр] според Исляма. Нека Аллах да предпази всички ни и да ни придържа непоколебими по пътя на истината!

Прикрити заблуди

Някои хора, които претендират за Ислям се опитват да бъдат по-прикрити и философски настроени по този въпрос. В опит да прикрият своите убеждения те приписват всички гореспоменати качества на Бог: “Той е окачествен с крайници, органи, посоки, намира се на определено място, възседнал трон, време, граници, две ръце, два крака, устни, лице, бедра, пръсти...” А после добавят следното абсурдно и безсмислено изречение: “Всичко това са негови качества, но по начин, който подобава на неговото величие!”

Това е изключително опасна методология, тъй като в действителност тя по нищо не се отличава от чистия антропоморфизъм с изключение на специалната добавка: “Така, както подобава на неговото величие!”

Истината

В действителност Ислямът счита приписването на Бог на което и да било от тези качества за чисто безверие. Безверие е убеждението, че Бог притежава човешки характеристики като лице, устни, зъби, две ръце, пръсти, бедра, два крака, две ходила и т.н. Ислямът счита всички

тези неща за признак на несъвършенство, тъй като в действителност те са човешки характеристики. Правилото е, че всички човешки характеристики са характеристики на несъвършенството, а Създателят притежава единствено качествата на съвършенството. Приписването на която и да била характеристика на творението върху Твореца ликвидира ислямската вяра и анулира монотеизма – Теўхид.

Златното правило

Въздържай своя разум, тъй като ти никога не ще бъдеш способен да Го обхванеш, вярвай в Неговите съвършени качества и остави тяхното значение и тяхното тълкуване на самия Него. Без значение какво правиш, никога не уподобявай Аллāх на творението и не отричай никое от Неговите качества, защото и двете водят до безверие.

(۱۰) حَيٍّ لَا يَمُوتُ،

10) *Вечножив, Който не умира [не подлежи на смърт].*

Обяснение:

В сūra Гāфир (40), āйет 65-ти, Всевишният Аллāх казва:

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾

Този āйет означава: **“Той е Вечноживия. Няма друг Бог освен Него, затова Него зовете, предани Нему в религията! Слава на Аллаха, Господа на световете!”**

Сред качествата на Аллāх ﷻ е качеството “живот”. Но това е “живот”, който по никакъв начин не прилича на този на творенията. Например ние се характеризираме с живот, но нашият живот се дължи на причини и предпоставки. Ако някоя от тези предпоставки се наруши, животът ни моментално ще приключи. Нека да споменем някои от тези предпоставки: ние живеем по волята на Аллāх; когато тази воля реши да настъпи смъртта – тя неизбежно ще настъпи. От тук виждаме, че нашият живот е поддържан и зависим от волята на Аллāх. Също така Всевишният Аллāх е създал причини, които да поддържат живота ни: вода, въздух, храна, неврони, артерии и т.н. Ако някоя от тези причини липсва или престане да съществува, то и нашият живот ще приключи заедно с нея.

Що се касае до Всевишния Аллāх, животът е негово качество заради самия Него ﷻ, а не поради външна причина, която Го поддържа. Неговият “живот” не зависи от повод и причина, защото Той е поддръжника на всички поводи и причини. Той не се нуждае от нищо и всичко се нуждае от Него.

Аллāх ﷻ не подлежи на “смърт”. Смъртта е промяна на състоянието или промяна на характеристиките и качествата. А Всевишният Аллāх е онзи, който създаде промяната и не подлежи на промяна. Промяната на състоянието, качествата или характеристиките означава недостатък и несъвършенство.

Всеки, който подлежи на промяна се променя, или принудително, или доброволно и също се променя, или към по-добро, или към по-лошо. Всевишният Аллāх е Бог и по определение Той не може да бъде принуден да се промени, в противен случай това ще означава слабост, а слабо същество не може да бъде Бог. Ако пък Той доброволно промени някое от своите качества към по-добро, това ще означава, че съответното качество е било несъвършено преди това, което е невъзможно. [Ако пък Той доброволно промени някое от качествата си към по-лошо, това ще означава, че съответното качество вече е несъвършено след промяната, което също е невъзможно.]

11) *Вечностьсуществоващ, Който не заспива [не подлежи на сън].*

Обяснение:

В сӯра ел-Бақара (2), а́йет 255-ти, Всевишният Аллāх казва:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ

Този а́йет означава: **“Аллах! Няма друг Бог освен Него - Вечноживия, Вечностьсуществоващия! Не Го обзема нито дрямка, нито сън.”**

Има́м ебу́ Жеа‘фер ет-Тахāу́й още веднъж набляга на мюсюлманската вяра, че Създателят е различен от създанието. Създанието може да бъде обзето от сън или нужда от почивка и др. като всички тези неща са различни видове нужди. Но на Бог не може да бъде приписана каквато и да била нужда, тъй като самият глагол “нуждая се” означава зависимост или упование [на друг], което при всички положения означава недостатък и несъвършенство. А Бог се характеризира единствено с имената и качествата на съвършенството.

Той ﷻ не подлежи на безпокойство и на сън, тъй като Той е създателят на безпокойството и на съня.

(۱۲) خَالِقٌ بِلَا حَاجَةٍ

12) *[Той е] Създател, без да има нужда [да създава].*

Обяснение:

Аллāх ﷻ е Създателя, което значи онзи, който извежда нещата от състояние на несъществуване [абсолютното нищо] в състояние на съществуване [реалност, действителност]. Никой не се характеризира с качеството Създател, освен Аллāх.

В сӯра ер-Раа‘д (13), а́йет 16-ти, Всевишният Аллāх казва:

قُلِ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَحْدُ الْقَهَّارُ

Този а́йет означава: **“Кажи: “Аллах е Творецът на всяко нещо. Той е Единствения, Всевластващия.”**

В сӯра Фа̀тир (35), а́йет 3-ти, Всевишният Аллāх казва:

هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ

Този а́йет ясно посочва: **“Има ли друг творец освен Аллах?”**

Също в сӯра ет-Тур (52), а́йет 35-ти, Всевишният Аллāх казва:

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِفُونَ

Значението на този а́йет е следното: **“Нима бяха сътворени без Творец, или те са творците?”**

Знай, Аллāх да ни напътства нас и теб, че смисълът на тези а́йети е, че Всевишният Аллāх е Създателят на всяко нещо. А “всяко нещо” буквално означава всяко нещо – т.е. цялото творение [включително времето и пространството].

Аллāх е Създателят. И всяко нещо, което е съществувало в миналото, съществува в настоящето или ще съществува в бъдещето, без абсолютно никакво изключение е творение на Аллāх. Това включва ‘Арш, седемте небеса [ес-семау́ат ес-себ‘а], Рая [Женнет], Ада [Жехеннем], времето, пространството, планетите, звездите, хората, животните, микроорганизмите, делата,

намеренията и т.н.

Първото нещо, което Аллāх създаде бе водата, после Аллāх ﷻ създаде Великия ‘Арш.

Някои хора наричат Великия ‘Арш с думата “Трон”, но в действителност всичко, което знаем за ‘Арш е, че това е най-великото, най-голямото творение на Аллāх, той има “основи”, които ще се носят от осем ангела [мел’икета] на Съдния ден и че той е “покривът” на Рая.

Аллāх ﷻ създаде цялото творение не защото Той има нужда от него или [тък Той има нужда] от създаването му. Следователно творението или неговата липса с нищо не променят, не добавят и не отменят, което и да било от Неговите качества. Съществуването или несъществуването [на творението], нито Му допринася полза, нито Му вреди. Той ﷻ пожела сътворяването на хората и джиновете¹ за да му служат, както подобава.

В сūra ез-Зāрийāt (51), āйет 56-ти, от Қур’āна, Всевишният Аллāх казва:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

Този āйет означава: **“Сътворих Аз джиновете и хората единствено за да Ми служат.”**

(١٣) رَازِقٌ بِلَا مُؤَنَةٍ.

13) Снабдяващ [с препитание] без [да ползва] припас.

Обяснение:

В сūra ел-Жуму’а (62), āйет 11-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَاللَّهُ خَيْرٌ الرَّازِقِينَ ﴿٦٢﴾

Този āйет означава: **“Аллах е Най-добрият даряващ с препитание.”**

Всевишният Аллāх поддържа и снабдява всяко творение: хора, джинове, животни и всичко останало, без абсолютно никакво затруднение или усилие и без каквато и да било нужда от източник на припаси. Всяко нещо е зависимо от Неговата воля и той снабдява всичко по Своята воля.

(١٤) مُمِيتٌ بِلَا مَخَافَةٍ.

14) Умъртвяващ [творенията] без страх.

Обяснение:

В сūra ел-Хажж (22), āйет 66-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ۚ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾

Значението на този āйет е следното: **“Той е, Който ви дава живот, после ви го отнема, после ще ви го даде отново [ще ви съживи]. Човекът наистина е непризнателен.”**

¹ **Джин [жинн]:** арабската дума за различни от хората, отговорни за своите действия същества. Отговорните същества биват три вида: ангели [мел’икета], хора и джинове. Ангелите са покорни войници на Бог. Хората са създадени с предоставен избор да повярват или да бъдат неверници. Този избор е даден и на джиновете. Джин идва от арабската дума “женне”, която означава “скрит” или “невидим”. Те са създадени от по-фина материя от хората [от пламъка на огъня], които са създадени от глина. По тази причина обикновено джиновете не се виждат от хората. Техният свят е подобен на човешкия свят, като някои от тях са добри, а други са зли. Те не знаят непредвидените и неочакваните неща [бъдещето], но поради факта, че са създадени от фина материя физическите бариери, които спират човека [който е създаден от по-тежка материя] не важат за тях. Те също подлежат на отговорност.

Чрез своето могъщество и мъдрост Аллах ﷻ пожелава за творението или за някои творения да умрат, без това да му вреди или да има въздействие върху Него. Той повелява смъртта без да се страхува от последствия, защото нищо не може да му навреди.

В сѹра еш-Шемс (91), айети 14-15, от Свещения Кѹр'ан, Всевишният Аллах казва:

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾ وَلَا تَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

Тези айети означават: **“Ала го взеха за лъжец и я подсякоха [краката на камилата], - тогава техният Господар ги унищожи заради греха им и ги изравни [със земята, унищожи ги заедно с всичко, което притежават]. Той не се страхува за последствието.”**

Обикновено хората се страхуват от бурна съпротива, когато решат да накажат жестоко своите врагове. Но Всевишният Аллах е Абсолютният господар на всички господари.

(١٥) بَاعَتْ بِلًا مَشَقَّةً.

15) Съживяващ [възкресяващ] без затруднение.

Обяснение:

В сѹра ел-Хажж (22), аяет 7-ми, Всевишният Аллах казва:

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾

Този аяет означава: **“И защото Часът непременно ще настъпи. Няма съмнение в това. И ще възкреси Алах онези, които са в гробовете.”**

Всевишният Аллах възкресява мъртвите след смъртта и ги дарява отново с живот без никакво затруднение. Така както Той ﷻ ги дари с живот първия път, когато те дори не съществуваха, Той ﷻ отново ще ги дари с живот след като са били мъртви преди Съдания ден, за да понесат присъдата за своята отговорност и да живеят вечно след това.

(١٦) مَا زَالَ بِصِفَاتِهِ قَدِيمًا قَبْلَ خَلْقِهِ، لَمْ يَزِدْذْ بِكَوْنِهِمْ شَيْئًا لَمْ يَكُنْ قَبْلَهُمْ مِنْ صِفَتِهِ،

16) Той е Вечносъществуващ с всичките си качества, дори и преди сътворяването, и то [сътворяването] не добави към качества му нищо, което не е било преди това.

Обяснение:

В сѹра Фатир (35), аяет 15-ти, Всевишният Аллах казва:

يَتَأَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾

Значението на този аяет е следното: **“О, хора, вие сте нуждаещите се от Алах, а Алах е Пребогатия, Всеславния.”**

Аллах ﷻ е Вечносъществуващ¹ без начало. Всяко начало означава наличието на изходна точка във времето и тъй като Всевишният Аллах е създателя на времето и пространството, и Той ﷻ е Вечносъществуващ без да се нуждае от време и от пространство, на Него ﷻ не може да му бъде приписано начало.

В своя ес-Сахих имам ел-Бухари رحمته الله предава от Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му:

¹ Вечносъществуващ: имам предвид – Той ﷻ винаги е Вечносъществуващ, без начало, още преди създаването на времето, без да зависи от по никакъв начин от времето, [защото времето не е нищо повече от Негово творение].

Този хадис означава: “Аллах съществуваше [вечно], когато нищо друго не съществуваше.”

Този хадис идва в отговор от страна на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, към хора от Йемен, които го попитаха за началото на всяко нещо.

И запомнете! “Нищо” означава абсолютно нищо. Нищо – включително [времето,] пространството и местата. Което значи нито пространство, нито каквото и да било място, нито въздух, нито рай, нито небеса, нито земя. Абсолютно нищо, само Аллах ﷻ. “Тогава” Аллах ﷻ пожела създаването на водата, после на ‘Арш и т.н.

Този хадис установява едно основно правило в Теухийд по отношение на разграничаването на Твореца от творението. Творецът не може да има начало, защото началото означава време. И тъй като Той ﷻ е Създателя на времето, то Той ﷻ не може да зависи от него. Същото важи и по отношение на пространството.

Създателят не се влияе от създаването, в действителност Създателят повлиява създаването.

Затова и всяко творение има начало – защото е създадено.

Друго важно следствие от този хадис е, че началото или изходната точка е характеристика на всяко творение. Затова приписването на начало или изходна точка на Всевишния Аллах означава характеризирането Му са качествата на творенията, а това е безверие. Защото **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”**

Същата концепция важи и по отношение на пространството и на местата. Те са характеристика на физическите творения. Всяка материя [маса] се разполага в пространството. И масата, и пространството, което тя заема са създадени. Характеризирането на Всевишния Аллах като намиращ се на дадено място означава, че Той ﷻ има маса и е разположен в пространството!! Аллах да ни пази от такова богохулство! Цялото пространство с всичките места в него са творение. Аллах ﷻ е Вечносъществуващ, “преди” да има творение, без място, без пространство, без време. Той ﷻ “продължава” да съществува по същия начин и след сътворението.

Логически невъзможно е Всевишният Аллах да не е вечен. Защото ако Той ﷻ не беше вечен, това значи, че е създаден в определен момент. А тъй това е невъзможно, защото то противоречи на определението за Бог и за Създател. Създателят не може да бъде създаден!!

Друга много важна точка от тази тема е “промяната”. Засягат ли промените Всевишния Аллах? До тук установихме, че времето и пространството са характеристики на сътворените неща и те по никакъв начин не могат да засегнат Създателя. Прилагането на такива неща върху Създателя, означава да го измерваме по критериите и мерките на творенията, което от своя страна разбира се е богохулство – вероотстъпничество.

Същия принцип важи и по отношение на промяната. Всевишният Аллах не подлежи на промяна, защото всяко нещо, което подлежи на промяна е едно от двете:

1. Силата, която го е променила е взела надмощие над него. Това е невъзможно, защото Всевишният Аллах е Господарят на господарите, Всемогъщия.
2. Всяка промяна води към по-добро или по-лошо състояние от предишното. Това също е невъзможно, защото то значи характеризиране на Всевишния Аллах с недостатък и с несъвършенство съответно преди или след тази промяна. А Всевишният Аллах може да бъде характеризиран единствено с качествата на съвършенството и нищо не може да предизвика каквато и да било промяна в Него.

Промяната значи наличието на несъвършенства и на недостатъци. Затова Всевишният Аллах не подлежи на каквато и да било промяна, без значение дали е по отношение на Неговата воля или на другите му качества.

Моята баба, Аллах да се смили над нея казваше:

سبحان من يغير ولا يتغير

Което значи: "Пречист [субхане¹] е Онзи, който променя, но не подлежи на промяна!"

(۱۷) وَكَمَا كَانَ بِصِفَاتِهِ آزِلًا كَذَلِكَ لَا يَزَالُ عَلَيْهَا أَبَدِيًّا.

17) И както с всичките Си качества е Безначален, не ще престане с всички тях да е Безкраен.

Обяснение:

Както вече разбрахме създаването и създанието не добавят и не могат да добавят нищо към качества на Аллах, което не е било Негово качество във вечността. Нито Той ﷻ, нито качества му подлежат на промяна, както преди, така и след сътворяването.

И както Той ﷻ е Вечносъществуващ с всичките си качества преди сътворяването на творението, така Той ﷻ е Вечносъществуващ с всичките си качества и след сътворяването на творението, без никаква промяна или изменение.

И така, както Неговите качества са съществували вечно без да се променят, така и ще продължат да съществуват вечно без да се променят. Следователно няма как да се добави ново качество, към качества на Аллах, което Той ﷻ да не притежава. Нито пък някое от качества Му подлежат на довършване, разширение или усъвършенстване, защото всичките Му качества са свършени.

(۱۸) لَيْسَ بَعْدَ خَلْقِ الْخَلْقِ اسْتِفَادَ اسْمُ "الْخَالِقِ"، وَلَا بِإِحْدَاثِ الْبَرِيَّةِ اسْتِفَادَ اسْمُ "الْبَارِي".

18) Не се сдоби с името [качеството] "Създател" едва след създаването на създанието, нито пък се сдоби с името [качеството] "Творец" едва след сътворяването на тварите.

Обяснение:

В сūra ел-Хащр (59), аят 24-ти, Всевишният Аллах казва:

هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِي الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Този аят означава: "Той е Алах - Създателя, Твореца, Ваятеля! Негови са Най-съвършените имена. Прославя Го всичко на небесата и на земята. Той е Всемогъщия, Премъдрия."

¹ Субханедлах: думата субхан идва от тесбиҳ, а пък от своя страна тесбиҳ означава тензиҳ. И двете думи означават:

1) Приписване и окачествяване на Аллах с всички качества на съвършенството.

2) Пречистване и разграничаване на Аллах от всички качества на несъвършенството.

С други думи тесбиҳ означава възхваляване на Аллах ﷻ с всички свършени качества на могъществото и великолепието, с които Той ﷻ е описан. Виждаме, че изразът "субханедлах" се среща на много места в Свещения Кур'ан, а също и многократно в молитвите, които отправяме. Тази дума е в основата на ислямската вяра, тъй като тя е отговор към немюсюлманите, които приписват на Аллах неподобаващи му качества и го уподобяват на творенията. И най-вече с твърденията, че Той ﷻ е родил или е роден, живее в небесата и всичко останало свързано с антропоморфизма. Този израз, който се повтаря толкова често във всекидневните ни молитви има за цел да подчертае ядрото на мюсюлманския теуҳид [монотеизъм] – че Творецът по никакъв начин не наподобява на творението.

Този а́йет отново набляга на факта, че Всевишният Аллах е Създателя, дори и преди да има създаване. И също, че Той ﷻ не се превърна в Създател едва след създаването [на каквото и да било]. Той ﷻ и Неговите качества не подлежат на каквато и да било промяна, без значение дали става въпрос за добавяне, допълване или каквото и да било.

(۱۹) لَهُ مَعْنَى الرُّبُوبِيَّةِ وَلَا مَرْبُوبٌ، وَمَعْنَى الْخَالِقِيَّةِ وَلَا مَخْلُوقٌ.

19) Той беше [и винаги ще бъде] Господар дори и тогава, когато нямаше над какво да господства, и беше [и винаги ще бъде] Създател дори и тогава, когато нямаше създаване.

Обяснение:

В сүра ел-Фатиха (1), а́йет 2-ри, Всевишният Аллах казва:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Този а́йет означава: “**Слава на Аллах, Господарят на световете!**”

Всевишният Аллах винаги е бил Господаря, Бога и Създателя, а не създадения. Нашето създаване не го превърна в Създател. Той ﷻ бе Господаря и Създателя дори и преди да съществува създаването.

(۲۰) وَكَمَا أَنَّهُ مُحْيِي الْمَوْتَى بَعْدَمَا أَحْيَاهُمْ اسْتَحَقَّ هَذَا الْإِسْمَ قَبْلَ إِحْيَائِهِمْ، كَذَلِكَ اسْتَحَقَّ اسْمُ الْخَالِقِ قَبْلَ إِنْشَائِهِمْ.

20) И както Той е Съживяващия мъртвите след като ги съживи, така притежава това качество [съживяващ] и преди съживяването им. По същия начин притежава качеството Създател и преди създаването им.

Обяснение:

В сүра ер-Рум (30), а́йет 50-ти, Всевишният Аллах казва:

فَانْظُرْ إِلَىٰ ءِثْرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ نَحْيِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لُمُحْيِ الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ

Значението на този а́йет е следното: “**И виж следите от милостта на Аллах! Как съживява земята след нейната смърт! Той е, Който ще съживи мъртвите. Той над всяко нещо има сила.**”

Този а́йет показва, че Аллах е бил и винаги ще бъде Съживяващия, дори и преди съживяването на когото и да било. Живота и смъртта също са творения на Аллах и се подчиняват на Неговите вечна воля и могъщество.

(۲۱) ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،

21) Така е защото Той има силата за абсолютно всичко,

Обяснение:

В сүра Фуссилет (41), а́йет 39-ти, Всевишният Аллах казва:

إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Значението на този а́йет е следното: “**Наистина Той има силата за абсолютно всичко.**”

Всичко, което съществува с изключение на Аллах е създадено от Него. По дефиниция всяко създадено нещо е подчинено на могъществото и на волята на Аллах, защото Той е Господаря и Той е Всепокоряващия. Следователно Той ﷻ има върховната сила над всяко нещо.

Всемогъществото [қудра] е едно от качества на Аллах и също както всички останали негови качества, то е безначално и безкрайно и не подлежи на промяна.

(۲۲) وَكُلُّ شَيْءٍ إِلَيْهِ فَقِيرٌ،

22) *И всяко нещо изпитва [безкрайно] нужда от Него,*

Обяснение:

В сұра Йунус (10), айет 68-ми, Всевишният Аллах казва:

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَكُمْ

مِّنْ سُلٰطٰنٍ بَيِّنٰتٍ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

Значението на този айет е следното: **“Рекоха: “Аллах се сдоби със син.” Пречист е Той! Той е Пребогатия [– няма нужда от това, нито от каквото и да е]. Негово е всичко на небесата и всичко на земята. Нямайте довод за това. Нима говорите за Аллах, каквото не знаете?”**

[В този айет] думата всичко [каквото и да е] означава абсолютно всичко, с изключение на Аллах. Всичко зависи и се нуждае от Него ﷻ. От своя страна Всевишният Аллах не изпитва нужда от абсолютно нищо. Изпитването на нужда – без значение от какъв вид и колко голяма – означава несъвършенство и недостатък. Затова всички творения се нуждаят от Него за да ги поддържа, а Той ﷻ не се нуждае от нищо.

Това е и значението на думата ес-самед, която е едно от съвършените имена на Аллах. Ес-самед означава: Онзи, който не се нуждае от нищо, а всичко се нуждае от Него.

В сұра ел-Ихляс (112), айети 1-ви и 2-ри, Всевишният Аллах казва:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾

Тези айети означават: **“Кажки: Той е Аллах – Единствения. Аллах е ес-самед.”**

Също така е много важно да отбележим, че **“Аллах е Единствения”** в този айет не значи едно като число, преди което е нула, а след него – две. Единствеността в този айет означава неповторимост [уникалност], означава, че нищо не е като Него и нищо не е подобно Нему по какъвто и да било начин.

(۲۳) وَكُلُّ أَمْرٍ عَلَيْهِ يَسِيرٌ،

23) *И всяко нещо за Него е лесно,*

Обяснение:

В сұра ел-Ехзаб (33), айет 19-ти, Всевишният Аллах казва:

وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾

Този айет означава: **“И за Аллах това е лесно.”**

Тъй като Всевишният Аллах е Създателя на всичко, от това следва, че всичко му е подчинено. От там следва, че нищо не е трудно за Него и съответно всичко е лесно за Него. Той ﷻ прави каквото пожелае.

(۲۴) لَا يَخْتَاجُ إِلَى شَيْءٍ،

24) *Не се нуждае от нищо.*

Обяснение:

В сұра ел-Ихляс (112), айет 2-ри, Всевишният Аллах казва:

Този айет означава: *“Аллах е ес-самед [Онзи, който не се нуждае от нищо, а всичко се нуждае от Него].”*

Всевишният Аллах е Създателя, който притежава всички качества на съвършенството. Следователно Той ﷻ не се нуждае от нищо. Нуждата означава несъвършенство, а несъвършенството противоречи и анулира значението на божествеността. Всички творения имат нужди, затова те са зависими.

Сред техните нужди са пространството и времето – и двете от тях – творения на Аллах. Ние се нуждаем от пространство [място] и време за нашето съществуване, защото сме физически тела. Всевишният Аллах не е като нас, затова Той няма нужда от пространство [място] и време. Аллах ﷻ съществува без нужда от пространство, защото Той ﷻ е Създателя на пространството. Същото важи и за времето. Времето не важи за Аллах ﷻ, защото Той ﷻ е Създателя на времето.

Антропоморфистите [ел-мужессиме] вярват, че Всевишният Аллах пребивава на определено място или частично е обхванат от дадено пространство над седмото небе и вярват, че ако мюсюлманина каже, че Аллах не се намира на никое място, това ще анулира съществуването на Аллах. Защото според техните разбирания, ако Аллах съществува, Той ﷻ трябва да се намира на някое място. Те попадат в капанът на прилагането на критериите свързани с творенията върху Твореца – Аллах да ни предпази от такова богохулство.

(٢٥) ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾.

25) *Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и Той е Всечуващия и Всевиждащия [еш-Шурā (42): 11].*

Обяснение:

Имам ебу Жеа'фер ет-Тахāуи привежда 11-ти айет от сūra еш-Шурā (42), който полага основите на монотеизма – Теўхид. Този айет прокаква ясно разграничение между качества на създанията и качества на Създателя.

“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.” Без значение какво е способен някой да си представи, да си измисли или да разбере, Аллах е различен от това. Разбирането, че сме неспособни да Го разберем и да Го обхванем е правилното разбиране [по този въпрос].

Също така в този айет са споменати и две от качества на Аллах – “слух” и “зрение”. Както всички останали качества на Всевишния Аллах и тези две са беззначални, безкрайни, не са създадени и не подлежат на промяна.

Антропоморфистите се опитват да използват този айет като доказателство, че Аллах ﷻ има качества, които са подобни на човешките. Единствената разлика е тяхната форма, техните очертания и тяхната големина. Разбира се, това е богохулство, но това е мястото, където изпадат в объркване.

Истина е, че хората притежават качества слух и зрение, и Аллах притежава качества Слух и Зрение. И макар, че имената на тези качества са сходни, това е единственото общо нещо като цяло, което те имат по между си. С други думи няма нищо общо, освен имената на тези качества, между “зрението” и “слуха” на хората и на Всевишния Аллах.

Нашите слух и зрение са следствие от много причини и зависят от много фактори. Нека изброим само някои от тях:

1. Най-напред, ние чуваме, защото Аллах така е пожелал.
2. Ние имаме слухов орган, който се нарича ухо.
3. Ние също имаме вътрешно, средно и външно ухо, всяко от които изпълнява специфична

задача в усилването на звука.

4. Шумът трябва да бъде отчетен и разтълкуван от нашия мозък, за да получи правилен анализ и адекватна реакция.
5. Също така трябва да притежаваме съответните неврони и кръвоснабдяване.
6. Също така звуковите вълни трябва да бъдат на определена честота за да бъдем способни да ги възприемем.
7. Нуждаем се и от подходяща среда, която да пренася звуковите вълни.
8. Нашият слух се засилва или отслабва в зависимост от възраст, болести и други фактори.
9. Нашият слух има начало и ще има и край, някои дори се раждат глухи, други имат различни степени на загуба на слуха и т.н. и т.н.

Ако дори и най-малкото нещо, свързано с който и да било от посочените фактори не е налице, нашият слух ще бъде засегнат.

А Всевишният Аллах притежава съвършеното качество “слух” просто така. Неговото качество [слух] е безначално, безкрайно, не е създадено и не подлежи на промяна. Аллах ﷻ не се характеризира с притежание на крайници или органи. Нито пък се нуждае от звукови вълни, честоти, усилване и отслабване на “слуха” и т.н. Защото всичко това означава промяна, а Всевишният Аллах не се характеризира нито с органи, нито с крайници, нито с промени.

Същото важи и по отношение на останалите съвършени качества на Аллах.

(۲۶) خَلَقَ الْخَلْقَ يَعْلَمُهُ.

26) Създаде съданието със своето [вечно] знание [и воля].

Обяснение:

В сүра ел-Бақара (2), а́йет 21-ви, Всевишният Аллах казва:

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اَعْبُدُوْا الَّذِى خَلَقَكُمْ وَالَّذِىْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿٢١﴾

Този а́йет означава: “*О, хора, служете на своя Господ, който е сътворил вас и онези преди вас, за да сполучите.*”

Всевишният Аллах създаде всяко творение според Своите вечни воля и знание, с определена цел. Всяко нещо е създадено с причина и всяко създание има определена роля по време на съществуването си, която му е зададена по знанието и волята на Аллах.

(۲۷) وَ قَدَّرَ لَهُمْ اَفْداًراً.

27) И им определи техните съдби.

Обяснение:

В сүра ел-Қамер (54), а́йет 49-ти, Всевишният Аллах казва:

اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٥٩﴾

Този а́йет означава: “*Ние създадохме всяко нещо с определена съдба и цел.*”

Всяко нещо, независимо дали е по-голямо от галактиките или по-малко от атомите, има своя съдба, а всяка съдба е определена от Всевишния Аллах.

(۲۸) وَ ضَرَبَ لَهُمْ اَجَلاً.

28) И определи срока на техния живот.

Обяснение:

В сүра ел-Еа’раф (7), а́йет 34-ти, Всевишният Аллах казва:

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٢٩﴾

Значението на този аят е следното: **“За всяка общност има срок. И щом срокът им дойде, и с миг дори не ще го забавят, и не ще го изпреварят.”**

Така, както всичко бе създадено съгласно волята на Аллах ﷻ, по същия начин всичко ще достигне своя край съгласно Неговата воля и съгласно съдбите, които е отредил за различните неща.

За всяко нещо е отредено продължителността му на живот и никой не може да я промени, скъси или удължи. Всеки и всичко в крайна сметка ще погине, това е единствено въпрос на време. Но всяко нещо трябва да премине по пътя отреден му от Аллах ﷻ преди да достигне финалната си точка.

﴿٢٩﴾ وَلَمْ يَخَفْ عَلَيْهِ شَيْءٌ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَهُمْ

29) Нищо не остана скрито за Него преди тяхното създаване,

Обяснение:

В сүра ел-Бақара (2), аят 29-ти, Всевишният Аллах казва:

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ

بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٠﴾

Значението на този аят е следното: **“Той е, Който сътвори за вас всичко на земята, после се насочи към [сътворяването на] небето и създаде седем небеса. Той всяко нещо знае.”**

Аллах ﷻ знаеше всичко “преди” да създаде каквото и да било. Той обхваща всяко нещо. Той е Всезнаещия всяко нещо.

﴿٣٠﴾ وَعَلِمَ مَا هُمْ عَامِلُونَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَهُمْ

30) И знаеше [безначално и безкрайно] какво ще правят [творенията] още преди да ги създаде.

Обяснение:

В сүра ел-Бақара (2), аят 32-ри, Всевишният Аллах казва:

قَالُوا سُبْحَنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣١﴾

Този аят означава: **“Рекоха: “Пречист си Ти! Нямаме друго знание, освен това, на което Ти ни научи. Ти си Всезнаещия, Премъдрия.”**

Имам ебу Жеа‘фер ет-Тахāуи още веднъж потвърждава съвършеното качество на абсолютно познание на Всевишния Аллах.

Той ﷻ е Единствения. Онзи, който знае неведомото и знае всичко за своите творения. Нищо на небесата или на земята не е скрито за Него.

Той ﷻ знае всичко на сушата и в морето. Нито едно листо не пада без Неговото знание, няма нито едно зрънце в тъмнината на земята, нито влажно, нито сухо, което да не е записано в ясна книга. Неговото знание обхваща всичко. Той знае всичко за всяко нещо.

﴿٣١﴾ وَأَمَرَهُمْ بِطَاعَتِهِ، وَنَهَاَهُمْ عَنْ مَعْصِيَتِهِ.

31) Заповяда им да му се подчиняват, и им забрани да му се противят.

Обяснение:

В сүра Али Ймрāн (3), аят 32-ри, Всевишният Аллах казва:

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

Този а́йет означава: “**Кажки: “Подчинете се на Аллах и на Пратеника!” А ако се отвърнат - Аллах не обича неверниците.**”

Въпреки, че съвършеното знание на Аллах обхваща всичко, включително и какво ще се случи, Той ﷻ повели на хората да Му се подчиняват и да вършат добрини и им забрани да Му се противят и да вършат злини.

И защото Аллах е справедлив, Той ﷻ провежда послания и пратеници до хората, които да предадат Неговите повели и да ги насочват към правилния начин на богослужение [‘ибадет], подчинение и вършене на добрини. От друга страна това послание ги предупреждава за неподчинението и за злините.

(۳۲) وَكُلُّ شَيْءٍ يَّجْرِي بِتَقْدِيرِهِ وَمَشِيتِهِ،

32) *И всяко нещо се случва според съдбата [отредена] от Него и волята Му,*

Обяснение:

В сūra ел-Хижр (15), а́йет 21-ви, Всевишният Аллах казва:

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنْزِلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢١﴾

Значението на този а́йет е следното: **“И няма нещо, съкровищниците на което да не са при Нас, и го спускаме Ние само в знайно количество.”**

Всички създания са подчинени на Неговото предопределение и воля. Дори и частичка не се придвижва без Неговата воля и предопределение.

Имам ет-Тахави посочва две важни качества на Всевишния Аллах: ел-қудра и ел-мешіе, които означават съответно предопределение и воля.

Тези две качества, както и всички останали от съвършените качества на Аллах, са безначални, безкрайни, не са създадени и не се променят.

Нищо във Вселената, без значение дали е по-голямо от галактиките или по-малко от атомите, не се случва без волята и предопределението на Аллах да отредят то да се случи. Нищо не може да се случи, освен с Аллаховото позволение.

(۳۳) وَمَشِيتُهُ تَنْفُذٌ لَا مَشِيتَةَ لِلْعِبَادِ إِلَّا مَا شَاءَ لَهُمْ، فَمَا شَاءَ لَهُمْ كَانَ، وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ.

33) *Неговата воля се изпълнява. Волята на рабите не може да надмогне онова, което е пожелал за тях. И онова, което е пожелал за тях става, а онова, което не е пожелал за тях – не става.*

Обяснение:

В сūra Али ‘Имран (3), а́йет 26-ти, Всевишният Аллах казва:

قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلْكَ مَنْ شَاءَ وَتَنْزِعُ الْمَلْكَ مِمَّنْ شَاءَ وَتُعِزُّ مَنْ شَاءَ وَتُذِلُّ مَنْ شَاءَ ۚ بِيَدِكَ الْخَبِيرُ ۚ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾

Този а́йет означава: “**Кажки: “О, Аллах, Владетелю на владението, Ти дарявай владението на когото пожелаеш и отнемаш владението от когото пожелаеш, и въздигаеш когото пожелаеш, и унизяваш когото пожелаеш. Доброто е в Твоята Ръка. Ти за всяко нещо имаш сила.”**

Имам ет-Тахави ясно посочва, че създанията притежават воля, но тази воля не може да противоречи на волята на Създателя. Нашата воля е създадена от Аллах според Неговата вечна воля.

И така, ако създанието пожелае нещо да се случи, то ще се случи единствено ако бъде позволено от вечните воля и предопределение на Аллах. И ако създанието пожелае нещо да се случи, но то не бъде пожелано и не бъде предопределено от Аллах, то никога не ще се случи.

В сѹра ел-Инсан (76), аѳет 30-ти, Всевишният Аллах казва:

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٤﴾

Този аѳет означава: **“И вашата воля не ще се изпълни освен, ако Аллах пожелае. Аллах е всезнаещ, премъдр.”**

﴿٣٤﴾ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَيَعْصِمُ وَيُعَافِي فَضْلًا،

34) *Напътва когото пожелае, и защитава и предпазва [от вреда] по своята щедрост,*

Обяснение:

В сѹра ел-Ен'ам (6), аѳет 88-ми, Всевишният Аллах казва:

ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

Този аѳет означава: **“Това е напътствието на Аллах. С него Той напътва когото пожелае от Своите раби. И ако бяха Го съдружили, щеше да се провали онова, което вършеха.”**

Всевишният Аллах дарява с напътствие онзи, когото пожелае. Или с други думи Той ﷻ създава напътствието в умовете и сърцата на тези хора. Също така Той ﷻ защитава и предпазва тези хора по своята щедрост.

﴿٣٥﴾ وَيُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَخَذُلُ وَيَتَّبِلُ عَدْلًا.

35) *И въвежда в заблуда когото пожелае, и оставя [някого] безпомощен и в страдание по своята справедливост.*

Обяснение:

В сѹра ен-Нехл (16), аѳет 93-ти Всевишният Аллах казва:

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ

تَعْمَلُونَ ﴿٣٦﴾

Този аѳет означава: **“И ако Аллах пожелаеше, Той щеше да ви стори една общност. Ала оставя Той в заблуда когото пожелае и напътва Той когото пожелае. И непременно ще бъдете питани за делата ви.”**

Всемогъщият Аллах оставя безпомощен [унижава] и оставя да страда [измъчва] когото пожелае по своята справедливост. Всеки дар е по Неговата щедрост, а всяко наказание по Неговата справедливост.

На Аллах ﷻ принадлежи вселената и всичко в нея. Той заповяда на хората да Му се подчиняват и да вършат добрини, но ако те Му се възпротивят подлежат на Неговото наказание и унижение.

﴿٣٦﴾ وَكُلُّهُمْ يَتَقَلَّبُونَ فِي مَشِيئَتِهِ بَيْنَ فَضْلِهِ وَعَدْلِهِ.

36) *И всички те са подчинени на неговата воля, колебайки се между Неговата щедрост и Неговата справедливост.*

Обяснение:

Аллах ﷻ е създал в своите творения воля и способност да избират. Хората постоянно са изправени пред избор между доброто и злото. Решението им е резултат на тяхната воля, разум и свободен избор. Те са отговорни на базата на решението, което са взели – добро или лошо.

Ако Алла̀х ги обсипе с най-различни дарове, това е заради Неговата щедрост. А ако той ги лиши от тях и ги накаже, това е заради Неговата справедливост. И всичко на този свят и на отвъдния, хората и онова, което им се случва се намира между щедростта и справедливостта на Всевишния Алла̀х.

(۳۷) وَهُوَ مُتَعَالٍ عَنِ الْأَصْدَادِ وَالْأَنْدَادِ.

37) *Той е превисоко над това, да има противодействащ или равностоен Нему.*

Обяснение:

В сѳра Мерйем (19), а̀йет 65-ти, Всевишният Алла̀х казва:

هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

Този а̀йет означава: **“Нима знаеш подобен [равностоен] Нему?”**

Всевишният Алла̀х е пречист от това да има противодействащи Нему. Противодействащите са неща, които имат силата да действат против Неговата воля и Неговите повели. Същото важи и по отношение на равностойните Нему. Алла̀х и неговите качества са безначални, безкрайни, не са създадени и не се променят. И тези, наред с останалите Му качества, подобават единствено Нему.

Всевишният Алла̀х е Господаря на господарите, нищо и по никакъв начин не може да бъде сравнено с Него, затова и не може да съществуват противодействащи или равностойни Нему.

(۳۸) لَا رَادَّ لِقَضَائِهِ،

38) *Никой не може да отмени Неговото отсъждане,*

Обяснение:

В сѳра Гафир (40), а̀йет 68-ми, Всевишният Алла̀х казва:

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

Значението на този а̀йет е следното: **“Той е, Който съживява и умъртвява. И щом отсъди нещо, му казва само: “Бъди!” И то става.”**

Никой не може да попречи на онова, което е отсъдил. Волята и отсъждането на Алла̀х се изпълняват и нищо не може да ги възпре.

Според учените на Ехлю-с-Сунна думата ел-қада’ [отсъждане] има две значения. Някои казват, че тя се отнася до волята на Алла̀х, която отрежда нещата да се случат. Други казват, че ел-қада’ се отнася до създаването на нещата, което значи извеждането им от състояние на несъществуване [нищо] в състояние на съществуване [нещо]. И кой може да попречи на онова, което е отсъдил?

В сѳра Фу̀ссилет (41), а̀йет 12-ти, Всевишният Алла̀х казва:

فَقَضَيْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ

Този а̀йет означава: **“И отреди да бъдат седем небеса.”**

(۳۹) وَلَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ، وَلَا غَالِبَ لِأَمْرِهِ.

39) *Никой не може да отмени присъдата Му, нито да надделее над повелята Му.*

Обяснение:

В сѳра Йүсуф (12), а̀йет 21-ви, Всевишният Алла̀х казва:

وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ ۚ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

Този айет означава: **“Аллах надделява в Своята повеля, ала повечето хора не знаят.”**

Присъдата на Аллах е справедлива и тя се изпълнява. Никой не може да я отложи, анулира, отмени или да я върне. Никой не може да предотврати онова, което е предопределил, нито да спре онова, което е дал. Той се разпорежда със своето владение така, както пожелае.

(٤٠) آمَنَّا بِذَلِكَ كُلِّهِ، وَآيَقَنَّا أَنَّ كُلَّ شَيْءٍ مِنْ عِنْدِهِ.

40) Повярвахме [напълно] във всичко това, и сме [твърдо] убедени, че всяко нещо идва от Него.

Обяснение:

Имам ебул Жеа‘фер ет-Тахави завършва този раздел, отстоявайки твърдо нашата вяра в Аллах и предопределеното от Него. И че ние сме твърдо убедени, че всяко нещо, което се случва, се случва според вечното знание на Аллах, Неговата воля и Неговото предопределение.

Шеста глава

**Вяра в пророчеството на Пророка Мухаммед
ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и
семе́йството му**

الإيمان بنبوة النبي محمد صلى الله عليه وآله
وسلم

Обяснение:

В сӯра ел-Ехзāб (33), āйет 45-ти, Всевишният Аллāх казва:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

Този āйет означава: **“О, Пророче, Ние те изпратихме като свидетел, блавестител и предупредител.”**

Всевишният Аллāх избра за човечеството пророци и пратеници, които да го водят по правия път и да го научат за неговия Господар и Създател. Първият от тях беше Адем ﷺ, а последният от тях бе печатът им – Пророка Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му.

Аллāх ﷻ проводи пратеници на човечеството за да го водят към доброто и да му предадат Аллāховите распоредби. Затова наличието на пророците и тяхното послание представлява непрекъснато напомняне за отговорността пред Аллāх на Съдния ден.

Онези хора, при които не са пристигнали пророци, нито пък са получили някакво послание, книга или откровение не са отговорни на Съдния ден. И те не подлежат на наказание.

В сӯра ел-Исрā’ (17), āйет 15-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

Този āйет означава: **“И не наказваме, докато не проводиме пратеник.”**

Нашият пророк Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е последния от всички пророци и пратеници. Той е Мухаммед син на ‘Абдуллāх син на ‘Абдулмутталиб син на Хāшим от племето Құрайш. Неговото племе идва от Хижāз, който е западната част от арабския полуостров. Той ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е роден в Мекка в годината на абисинската атака срещу нея, което отговаря на 570 г. по григорианския календар. Неговата майка е Амине дъщеря на Ёхб син на ‘Абд Менаф от племето Құрайш. Неговият баща умира преди неговото раждане и майка му заедно с дядо му ‘Адулмутталиб, управника на Мекка, поемат грижата за него докато навършва шестгодишна възраст, когато майка му умира.

След това дядо му поема грижата за него до навършването на деветгодишна възраст, когато и той умира, а Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, се премества в къщата на своя чичо ебу Тāлиб, който поема грижата за него, докато Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, се оженва на приблизително двадесет и пет годишна възраст.

На Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, бе заповядано да съобщи посланието си към хората на около четиридесетгодишна възраст. Той ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, прекара двадесет и три години изпълнявайки своята мисия, докато почина на шестдесет и три годишна възраст в града наречен с неговото име – Медина ел-Мунейуира [Медина ен-Небеуийе – Градът на Пророка ﷺ]. Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, прекара тринадесет години в Мекка и десет години в Медина, като в последните от тях Исляма се разпространи на целия Арабски полуостров, продължавайки да се разпространява по целия свят. Нека най-добрите благослов и приветствие бъдат над него ﷺ.

42) *И той е последният от пророците,*

Обяснение:

В сѹра ел-Ехзāб (33), āйет 40-ти, Всевишният Аллāх казва:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

Този āйет означава: **“Мухаммед не е баща на никого от вашите мъже, а е Пратеника на Аллах и последният от пророците. Аллах знае всяко нещо.”**

Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е последния от всички пророци и техния печат. Измежду най-почтените пророци [а те всички са почтени] са Ибраhīm, Нұх, Мұса, ‘Исā сина на Мерйем и Мухаммед, който е най-почтения от всички тях, нека най-добрите благословии и приветствия бѣдат над всички тях. Няма друг пророк след него.

(٤٣) وَإِمَامُ الْأَتْقِيَاءِ، وَسَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ، وَحَبِيبُ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

43) *Той е най-добрият [имām] от богобоязливите, най-достойният [сеййид] от пратениците и любимецът [хабиб] на Господаря на световете.*

Обяснение:

В сѹра ел-Исрā’ (17), āйет 55-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ وَءَاتَيْنَا دَاوُدَ

زُورًا ﴿٤٤﴾

Този āйет означава: **“Твоят Господар най-добре знае всички на небесата и на земята. И предпочетохме едни пророци пред други. И дадохме на Даўуд псалми.”**

В този раздел имām ет-Тахāўй безусловно набляга на важността на Суннета на Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му. Най-добрият и най-краткият път към успеха е следването на Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, във всичко. Защото след като той е най-богобоязливия раб, то неговия път [суннет] е най-краткия и най-добрия път към благочестието.

[И да повторим още веднъж:] Измежду най-почтените пророци [а те всички са почтени] са Ибраhīm, Нұх, Мұса, ‘Исā сина на Мерйем и Мухаммед, който е най-почтения от всички тях, нека най-добрите благословии и приветствия бѣдат над всички тях. Няма друг пророк след него.

Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е най-обичания от Всевишния Аллāх. Тогава не трябва ли да бѣде най-обичания и за самите нас?

Но обичта към него ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, не е само претенции, тя е убеждение, думи и дела. Следването на стѣпките му и спазването на Суннета му са ключа към успеха на този свят и в отвѣдното.

(٤٤) وَكُلُّ دَعْوَى النَّبُوَّةِ بَعْدَهُ فَعْيٍ وَهَوًى.

44) *И всяка претенция за пророчество след него е заблуда [мъжа] и пристрастие [отклонение].*

Обяснение:

В сѹра ел-Ехзāб (33), āйет 40-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ^{٤٥}

Този а́йет ясно показва, че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е: **“Пратеника на Аллах и последният от пророците.”**

Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е последния пратеник за цялата вселена.

Това показва и друго дълбоко прозрение, че ще има хора, които ще предявяват фалшиви претенции към пророчество след Пророка ﷺ, Аллāх да благослови него и семейството му, но те ще бъдат самозванци, водени от собствените си страсти и заблуди.

Няколко пъти в историята са предявявани такива фалшиви претенции и всеки път Аллāх ﷻ разобличаваше тяхната мошеническа същност.

В своя достоверен сборник имām ел-Бухāри предава следния хадīs от Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му:

لا نبي بعدي

Този достоверен хадīs означава: **“Няма друг пророк след мен!”**

Всеки, който претендира за пророчество след Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, взема за лъжа Свещения Кур’ан и автентичния Суннет, а оттам – напуска полето на Исляма.

٤٥) وَهُوَ الْمُبْعُوثُ إِلَى عَامَّةِ الْحَيِّ، وَكَافَّةِ الْوَرَى، بِالْحَقِّ وَالْهُدَى، وَبِالنُّورِ وَالضِّيَاءِ.

45) И той е изпратен до всички джинуве и цялото човечество с истината и напътствието и със светлината и сиянието.

Обяснение:

В сūra Себе’ [34], а́йет 28-ми, Всевишният Аллāх казва:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

Този а́йет означава: **“И те изпратихме Ние [о, Мухаммед] за всички хора само като благовестител и предупредител, ала повечето хора не знаят.”**

Има много пророци преди Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, и всеки от тях е пращан при своите хора, племе или град. Посланието на пророка Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е последователно продължение на посланията на пророците преди него, в основата на които стои призоваване на хората към служене на Създателя – Единствения Създател, да вършат добрини и да избягват злините. Аллāх няма да изпрати друг пророк след последния пророк – Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му. Но посланието на пророка Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, е единствено по рода си, защото то не е ограничено единствено до неговото племе, град или род. Не е ограничено дори и в рамките на човечеството. То е универсално послание към всеки и към всичко, за всички места и всички времена, които ще настъпят.

Седма глава

**Вяра в Свещената Книга –
еъ-Қур’ан еъ-Керім**

الإيمان بالقرآن الكريم

(٤٦) وَإِنَّ الْقُرْآنَ كَلَامُ اللَّهِ، مِنْهُ بَدَأَ بِلَا كَيْفِيَّةٍ قَوْلًا،

46) И че Қур'анът е слово на Аллах, крето дойде от Него, без посредничество на думи [без въпроса “Как?” да има смисъл],

Обяснение:

В сұра ел-Хижр (15), а́йет 87-ми, Всевишният Аллах казва:

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْءَانَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾

Този а́йет означава: “Ние вече ти дадохме седемте повтарящи се знамения и великия Коран.”

Това, че Свещеният Қур'ан е Келәмудлах означава Книгата на Аллах или Книгата, която бе разкрита от Аллах на ангела [мелә'икето] Жибрилъ ﷺ и от него на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му.

Когато казваме, че Қур'анът са Словата на Аллах това не трябва да се разбира в буквалния смисъл. Макар и да казваме, че Қур'анът са Словата на Аллах, Всевишният Аллах не се окачествява с реч като нашата, която се състои от думи, букви, азбуки, езици, звуци и т.н. Характеризирането на Аллах с азбуки, езици, произнасяне на букви и звуци и т.н. води до антропоморфизъм – тежсім – или пък до уподобяване на Аллах с неговите творения – тешбих. Защото буквите, азбуките, звуците и т.н. са творения на Аллах, а ние вече доказахме, че Аллах не може да бъде характеризиран с никое от качества на творенията. И двете: тешбих и тежсім – водят до богохулство [безверие]. Нищо и по никакъв начин не е подобно на Него ﷻ.

Думата “Как?” от въпроса: Как бе разкрит Қур'ана от Аллах на Жибрилъ ﷺ на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, е лишена от смисъл, защото когато задаваме въпроса “Как?” всеки един отговор съдържа начини, които са ни познати и които можем да си представим, а всичко това е невъзможно по отношение на Всевишния Аллах, защото Той ﷻ е пречист от всички неподобаващи Нему качества.

(٤٧) وَأَنْزَلَهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَحْيًا، وَصَدَّقَهُ الْمُؤْمِنُونَ عَلَىٰ ذَلِكَ حَقًّا،

47) И го низпосла на своя Пратеник – откровение [вахй] от Него, а вярващите го потвърдиха за абсолютна истина,

Обяснение:

В сұра ел-Хаққа (69), а́йет 43-ти, Всевишният Аллах казва:

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٨﴾

Този а́йет означава: “[Това е] низпослание от Господа на световете.”

Книгата бе разкрита от Аллах на ангела [мелә'икето] Жибрилъ ﷺ, а от него на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му. Қур'анът не са слова нито на ангела [мелә'икето] Жибрилъ ﷺ, нито на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, и двамата са само посланици. Вярващите бяха свидетели на откровението и потвърдиха неговите събития и съдържание, и засвидетелстваха, че това и истината от Аллах.

(٤٨) وَأَيُّقُنُوا أَنَّهُ كَلَامُ اللَّهِ تَعَالَىٰ بِالْحَقِّيقَةِ، لَيْسَ بِمَخْلُوقٍ كَكَلَامِ الْبَرِيَّةِ،

48) И [вярващите] бяха твърдо убедени, че той [қур'анът] наистина е слово на Аллах, и не е създаден, като словата на творенията,

Обяснение:

Свещеният Қур'ан има много чудотворни аспекти, които продължават да се разкриват непрекъснато. Сред чудесата на Қур'ана са следните:

1. Лингвистичното предизвикателство. Всеки, който е слушал Қур'ана до наши дни, а също и до края на времето осъзнава, че нито един човек не може да дойде дори и с едно изречение подобно на него от лингвистична гледна точка.
2. Научното предизвикателство. Қур'анът съобщава подробно за много научни факти и дискутира много широк кръг от научни теми: от теологията до морската биология и ембриологията, както и много други.

Тези чудеса продължават да бъдат разкривани и в наши дни след 1424 години, които свидетелстват за величието на Книгата на Алла̀х и които потвърждават нейната автентичност.

﴿۹﴾ فَمَنْ سَمِعَهُ فَرَعَمَ أَنَّهُ كَلَامُ الْبَشَرِ فَقَدْ كَفَرَ، وَقَدْ ذَمَّهُ اللَّهُ وَعَابَهُ، وَأَوْعَدَهُ بِسَقَرٍ، حَيْثُ قَالَ تَعَالَى ﴿سَأُصْلِيهِ سَقَرَ﴾، فَلَمَّا أَوْعَدَ اللَّهُ بِسَقَرٍ لِمَنْ قَالَ ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ﴾،

49) И който го чуе [Қур'ана] и заяви, че това са думи на човек е станал безверник. И Алла̀х го порицава и осъжда, и му обещава Ада [Секар, Жехеннем], тъй като [Той] Всевишният казва: "Ще го горя в Ада!" [ель-Муддессир (74): 26]. А тук Алла̀х заплашва с Ада [Жехеннем] онзи, който казва: "Това е само хорска реч [ель-Муддессир (74): 25]",

Обяснение:

Някои хора поради невежество, омраза или заблуда обвинили Пророка ﷺ, Алла̀х да благослови и приветства него и семейството му, че е измислил Қур'ана. А Всевишният Алла̀х ги предизвиква да дойдат с поне един а́йет подобен на Қур'ана, а те се провалили, провалят се и ще се провалят до Съдния ден да отговорят на това предизвикателство.

И тъй като те се провалили да отговорят на това непрестанно предизвикателство, те започнали злонамерено нападение чрез слухове срещу Книгата на Алла̀х. А Всевишният Алла̀х им обеща Огъня на Жехеннем, заради тяхното безверие, защото човешките същества не са способни да дойдат дори и с един а́йет подобен на Қур'ана.

Също така, за разлика от предишните откровения, които бяха фалшифицирани, Всевишният Алла̀х обеща да предпази Қур'ана, на което сме свидетели и до ден днешен и така ще бъде и завинаги. Това е друго от непрестанните чудеса и предизвикателства на Қур'ана.

﴿۵۰﴾ عَلِمْنَا وَأَيَقُنًا أَنَّهُ قَوْلُ خَالِقِ الْبَشَرِ، وَلَا يُشْبِهُ قَوْلَ الْبَشَرِ.

50) Узнахме и се убедихме твърдо, че той [Қур'анът] е слово на Създателя на хората и не прилича на словото на хората.

Обяснение:

Има̀м ет-Тахāуӣ още веднъж потвърждава мюсюлманската вяра, че Қур'анът е Книга на Алла̀х и също потвърждава факта, че никой човек не е способен да дойде с нещо подобно на него [Қур'ана].

Богохулството [безверието] на
антропоморфистите [еъ-мушеббихе и еъ-
мужессиме] и подбуждане на мюсюлманите
да отстъпят истинското тълкуване на а́йетите
мутешāбихāt [единствено] на Аллāх

كفر من قال بالتشبيه والتجسيم والحض على
تفويض المعاني المتشابهة الى الله

(۵۱) وَمَنْ وَصَفَ اللَّهَ بِمَعْنَى الْبَشَرِ فَقَدْ كَفَرَ،

51) *И който опише Аллах с [каквото и да било] качество от човешките качества става безверник,*

Обяснение:

В сүра ес-Саффат (37), аят 180-ти, Всевишният Аллах казва:

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٥١﴾

Този аят означава: **“Пречист е твоят Господар, Господарят на мощта, от онова [несъвършените качества], което Му приписват!”**

Това е ядрото на ислямската вяра. Ислямът се гради върху разграничаването на Създателя от създанието. Повече от една трета от Свещения Кур’ан е съсредоточена върху Теуҳид, наблягайки на този факт.

Всеки път когато някой припише дори и едно човешко качество на Всевишния Аллах, той или тя автоматически става безверник [вероотстъпник] и напуска полето на Исляма.

Поради културните влияния и религиозното невежество, за съжаление много от хората, които твърдят, че са мюсюлмани приписват на Всевишния Аллах качества, които не Му подобават, като по този начин моментално се превръщат в безверници.

Никое качество или характеристика на човешките същества не може да бъде приписано на Всевишния Аллах. Всевишният Аллах не е човешко същество, нито пък прилича на такова по каквото и да било възможен начин. Човешки характеристики са начало на съществуването, промяна, развитие, попадане под влияние или въздействие, пол, психика, крайници, органи, морфология, тегло, цвят, движение или покой, местонахождение и т.н. Приписването на която и да било от гореспоменатите характеристики на Аллах буквално води до безверие и до напускане на полето на исляма за човек, който вярва, говори или извършва действия, базирайки се на това.

(۵۲) فَمَنْ أَبْصَرَ هَذَا اعْتَبَرَ، وَعَنْ مِثْلِ قَوْلِ الْكُفَّارِ انْزَجَرَ، وَعَلِمَ أَنَّهُ بِصَفَاتِهِ لَيْسَ كَالْبَشَرِ.

52) *Който разбере това [е длъжен да] си взема поука и [да] се въздържа от слова подобни на безверниците, и [да] знае, че Той [не] и качества Му не са като [тези на] хората.*

Обяснение:

В сүра ел-Хашр (59), аят 23-ти, Аллах ﷻ казва:

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ

الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

Този аят означава: **“Той е Аллах, няма друг Бог освен Него - Владетеля, Пресветия [Който е пречист от всякакво несъвършенство], Съвършения [Който е над всяко несъвършенство], Утвърждаващия [Който засвидетелства за Себе си, че няма друг Бог освен Него], Наблюдаващия [Който е свидетел на думите и делата на своите създания], Всемогъщия [Онзи, който нанася поражение, но никога не търпи поражение], Подчиняващия [Който не позволява да се случи нищо в Неговото владение освен онова, което пожелае], Превъзходния [Онзи, който е пречист от характеристиките на създанията]! Пречист е Аллах от онова, с което Го съдружават!”**

Имам ет-Тахави заявява, че всеки, който разбира заплахата на Аллах ﷻ, отправена към онези, които го оприличават със създанията, никога няма да каже или да повярва такова нещо. Всевишният Аллах ни е създал и ни е проводил пратеници за да го обожаваме. А единственият път

към Неговото обожаване е като Го опознаем. А опознаването Му се състои в осъзнаването и разграничаването на Неговите качества от качества на създанията.

А който не успее да го стори попада в безверие и заблуда.

﴿وَالرُّؤْيَا حَقٌّ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ بِغَيْرِ إِحَاطَةٍ وَلَا كَيْفِيَّةٍ، كَمَا نَطَقَ بِهِ كِتَابُ رَبَّنَا ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاصِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ﴾﴾

53) *И виждането [на Аллах – ер-ру’йе] е истина, за хората от Женнета, без [виждането] да бъде всеобхватно и без да има начин [за него не важи въпросът “Как?”], както казва Книгата на нашия Господар: “Лица сияйни в този ден ще има. Към своя Господар ще гледат.” [ел-Қийāме (75): 22-23],*

Обяснение:

Имām ебу Жеа’фер ет-Тахāуї споменава вярата на мнозинството мюсюлмани, че онези, които влязат в Женнета ще видят Аллах ﷻ, но без Той ﷻ да се намира на определено място и без това виждане да има определен начин [без “Как?”]. С други думи то е невъзможно за обяснение, тъй като Всевишният Аллах не е физическо тяло, което заема определено пространство, нито пък Той ﷻ се намира в определена посока. Затова, когато някои от учените на Ехл-ю-Сунна казват, че ще има ер-ру’йе те правят нужните пояснения за да са сигурни, че са пречистили [съвършените качества на] Аллах от това Той ﷻ да се намира на дадено място или да се съдържа в пространството.

Имām ет-Тахāуї дава доказателството за ер-ру’йе от āйет от сūra ел-Қийāме, който споменава за добрите хора, чиито лица ще бъдат сияйни на Съдния ден, съзерцаващи своя Господар.

А някои от учените държат различно становище като казват, че Всевишният Аллах не може да бъде видян нито на този свят, нито в Женнета. Те казват, че виждането изисква отражение на светлината, тегло, разстояние и т.н. А всички тези неща са невъзможни по отношение на Всевишния Аллах. Тяхното доказателство е 103-ти āйет от сūra ел-Ен’ам (6), където Всевишният Аллах казва:

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَرَ ۖ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾

Този āйет означава: **“Не Го достигат погледите, ала Той достига погледите. Той е Всепроникващия, Сведущия.”**

Те също обясняват гореспоменатите āйети от сūra ел-Қийāме като съзерцаване на наградата на техния Господар.

﴿وَتَفْسِيرُهُ عَلَىٰ مَا أَرَادَهُ اللَّهُ تَعَالَىٰ وَعَلِمَهُ. وَكُلُّ مَا جَاءَ فِي ذَلِكَ مِنَ الْحَدِيثِ الصَّحِيحِ عَنِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَمَعْنَاهُ عَلَىٰ مَا أَرَادَ،﴾

54) *А истинският смисъл и тълкуването им [на горните āйети] е такова каквото Аллах пожелае и [Аллах] знае. И всяко нещо по тази тема, което е достигнало до нас в достоверните хадиси от Пратеника на Аллах, Аллах да го благослови и приветства [него и семейството му], е така, както е казал, а значението му такова, каквото е вложил.*

Обяснение:

Това е много важно правило в Теуҳїд и в обяснението и тълкуването на Қур’ана и хадїсите. То ясно и категорично определя начина по който всички мюсюлмани трябва да следват и разбират қур’аничните āйети и пророческите слова, които се отнасят до Всевишния Аллах.

Този метод е “отдаване, отстъпване”. Отдаване на истинския смисъл на тези думи

единствено на Всевишния Аллах, което е най-безопасното, защото никой друг освен Него ﷻ не знае точното им значение.

Много хора се опитват да тълкуват значението на някои айети според тяхното собствено разбиране и възможности, което в някои случаи води до хаос, объркване и безверие. В опита си да извлекат точното значение на някои айети много хора попадат в антропоморфизъм, защото прилагат човешки признаци и характеристики върху Аллах ﷻ. А това е чисто безверие. Всевишният Аллах ни е предупредил да не се стремим към онова, за което нямаме знание или основа, за което нямаме база.

Долуспоменатият қур'аничен аят полага здрава основа за правилно разбиране и изчиства всякакви съмнения.

Класификация на қур'аничните айети

В сұра Али 'Имрāн (3), аят 7-ми, Всевишният Аллах казва:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٧﴾

Този аят означава: *“Той е, Който низпосла на теб Книгата. В нея има преки [ясни] знамения [мухкемāt], те са основата на Книгата, и други - символични [мутешāбихāt]. А онези, в чиито сърца има изкривяване, следват символичните знамения в нея, стремяйки се към раздор и стремяйки се към [истинския им смисъл чрез буквалното им] тълкуване. Ала никой освен Аллах не знае тълкуването му [истинския му смисъл]. И утвърдените в знанието казват: “Повярвахме в нея [така, както е низпослана]. Всичко е от нашия Господар.” Но само разумните се поучават.*”

От тук, самият Қур'ан категорично заявява, че има два вида знамения [айети]: [1] преки, ясни айети [мухкемāt]; и [2] символични айети [мутешāбихāt].

Много от айетите, които говорят за Всевишния Аллах и Неговите качества се считат принадлежащи към категорията на символичните знамения. Тъй като човешкият разум и човешките възможности са ограничени, те са неспособни да “разберат” и да “обхванат” Аллах ﷻ и Неговите качества. По тази причина Той ﷻ ни говори по начин, който да Го разберем [символично], но наред с това ни предупреждава да не си въобразяваме, че Той ﷻ или Неговите качества приличат по какъвто и да било начин на нашите.

Най-безопасният начин да разберем този вид айети е да вярваме в тях със смисъла, който Аллах е пожелал и е поискал [макар този смисъл да неизвестен за нас], без да ги тълкуваме, и да ги приемем и да им се отдадем така, както са посочени в Қур'āна [т.е. вярваме в тях, каквото и да значат]. Но ако се пристъпи към тяхното тълкуване, това тълкуване трябва да бъде в рамките на ислямската вяра и да изпълнява следните две условия: 1) Да не уподобява Аллах на Своите създания; 2) Да не отрича качествата на Аллах.

Каква е разликата между преките [мухкемāt] и символичните [мутешāбихāt] знамения [айети]?

1) Аллах ﷻ ни известява, че Свещения Қур'ан съдържа две категории айети, първата от които са преките айети [мухкемāt]. Това са айетите, които имат и могат да имат едно единствено значение според правилата на арабския език, Қур'āна и Суннета. Т.е. значението на тази айети е пределно ясно и добре известно. Такива примери са казаното от Всевишния Аллах в сұра ель-

Ихляс (112), а́йет 4-ти:

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

Този а́йет означава: **“И нищо не е равно Нему!”**

Съвсем ясно и логично е, че този а́йет не може да приеме каквото и да било друго значение или тълкуване. Той има едно единствено ясно значение.

Друг пример е споменатото от Всевишния Аллāх в сūra еш-Шура (42), а́йет 11-ти:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

Този а́йет означава: **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”**

“Нищо” значи абсолютно нищо – нито илюзиите, нито фантазиите, нито въображенията на който и да било. Всички те са погрешни, защото са неспособни да Го обхванат, защото Той ﷻ е Създателя, а ние сме неговите създания. Абсолютно нищо не е като Него ﷻ.

Има много примери за преки а́йети – мухкемāt за онзи, който потърси в Свещения Қурʼан.

2) Втората категория а́йети, както са споменати и в самия Қурʼан, са символичните а́йети – мутешāбихāt. Това са а́йетите, които могат да имат няколко възможни значения според правилата на арабския език. За тях също има многобройни примери, като казаното от Аллāх ﷻ в сūra Та Ха (20), а́йет 5-ти:

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾

Значението на този а́йет е следното: **“Всемилоствият [ер-Рахмāн] истейʼ над ел-‘Арш.”**

Много от хората, които се опитват да превеждат Қурʼана на други езици или пък от полуобразованите, които се опитват да се потопят в науката Тефсир [Қурʼанични интерпретации] без да имат нужната теоретична подготовка за това, съзнателно или несъзнателно навлизат в непозната за тях територия, което пък ги кара да допускат много сериозни грешки.

Някои от тях превеждат този а́йет така: “Аллāх твърдо се установи на Трона.” По този начин в опита си да разберат и да разтълкуват а́йета те допускат поне две грешки. Първата от тях е своеволното присвояване на конкретно значение на думата “истейʼ”, а именно – “установи”. Втората е тълкуването на думата “ел-‘Арш” като “Тронът”.

Този а́йет съвсем недвусмислено спада към категорията на символичните а́йети – мутешāбихāt и предаването на неговото значение на Всевишния Аллāх е най-безопасния път.

Такива безотговорни и изключително погрешни тълкувания могат да доведат до заблуда, хаос и объркване. И ако въображението на някого бъде подведено да започне да си представя – това е пътя към безверието. Аллāх да предпази всички ни!

А всъщност думата “истейʼ” има още много значения. Само в рамките на Қурʼана тя има седем различни значения. А в арабския език като цяло има повече от дванадесет различни значения. А изворот на проблема е произволното избиране на едно от тези значения за сметка на останалите.

Ето няколко Қурʼанични а́йета, които съдържат думата “истейʼ”, като всеки път тя е със съвсем различно значение.

1. В сūra ел-Бақара (2), а́йет 29-ти, Всевишният Аллāх казва:

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾

Този а́йет означава: **“Той е, Който сътвори за вас всичко на земята, после истеу́а небето и стори седем небеса. Той всяко нещо знае.”**

В този а́йет думата “истеу́а” означава “пожела”, “отреди” създаването на седемте небеса.

2. В сүра Йунус (10), а́йет 3-ти, Всевишният Аллāх казва:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدِيرُ الْأُمُورَ

Този а́йет означава: **“Вашият Господар е Аллах, Който сътвори небесата и земята в шест дена. После истеу́а над ел-‘Ариш, управлявайки делата.”**

В този а́йет думата “истеу́а” означава, че Аллāх управлява всяко нещо във Вселената.

3. В сүра ел-Қасас (28), а́йет 14-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ، وَأَسْتَوَىٰ، أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا، وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾

Този а́йет означава: **“И когато достигна своята зрелост и истеу́а, Ние му дадохме мъдрост и знание. Така награждаваме благодетелните.”**

В този а́йет думата “истеу́а” означава, че Мұса ﷺ е пораснал и е възмъжал.

4. В сүра ел-Фтех (48), а́йет 29-ти, Всевишният Аллāх казва:

فَاسْتَوَىٰ عَلَى سَوْقِهِ، يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ

Този а́йет означава: **“... истеу́а върху стеблото си за радост на сеячите,”**

В този а́йет думата “истеу́а” означава порастването и узряването на зърното – готово за жътва.

5. В сүра ен-Нежм (53), а́йет 6-ти, Всевишният Аллāх казва:

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ﴿٦﴾

Този а́йет се отнася до Жибрилъ ﷺ и означава: **“Който е могъщ и истеу́а.”**

В този а́йет думата “истеу́а” означава “ясно се показа”, “виждаше се ясно”.

6. В сүра ез-Зухруф (43), а́йет 13-ти, Всевишният Аллāх казва:

لَنَسْتَوْذُّ عَلَى ظُهُورِهِ، ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا

هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾

Този а́йет означава: **“...за да сторите истеу́а [литестеу́у] на гърбовете им и да споменавате благодатта на вашия Господ, щом сторите истеу́а [истеу́ейтум] върху тях, и да казвате: “Пречист е Онзи, Който подчини това на нас! Ние сме неспособни за това.”**

В този а́йет думата “истеу́а” означава яхване гърбовете на животните.

7. В сүра Худ (11), а́йет 44-ти, Всевишният Аллāх казва:

وَقِيلَ يَتَّارِضْ أَبْلَغِي مَاءَكَ، وَيَسْمَاءُ أَقْلَعِي، وَغِيضَ الْمَاءِ، وَفُضِيَ الْمَاءُ، وَأَسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

Този а́йет се отнася към времето на пророка Нұх ﷺ, след като водата спада и земята се завръща към нормалното си състояние, което се вижда от стабилността на кораба върху водата на

океана. [За това събитие] Аллāх ﷻ казва думи със смисъл: **“И бе речено: “О, земя, погълни своята вода!” и “О, небе, престани!” И спадна водата. И се изпълни повелята. И [корабът] истеўā върху водата.”**

В този āйет думата “истеўā” означава състоянието на стабилност [бе стабилен] и спокойното плаване върху водата [бе спокоен].

8. В сūra ез-Зумер (39), āйет 9-ти, Всевишният Аллāх казва:

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾

Този āйет означава: **“Кажы: “Нима са истеўā [йестеўй] онези, които знаят, и онези, които не знаят? Поучават се само разумните хора.””**

В този āйет думата “истеўā” означава равенство и прилика.

Има още много примери от Қур’ана и арабския език, в които думата “истеўā” носи различно значение.

Антропоморфистите [ел-мушеббихе] тълкуват по следния безпътен начин думите на Всевишния Аллāх от сūra Тā Хā (20), āйет 5-ти:

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾

Както вече видяхме думата “истеўā” има много различни значения, като някои от тях не могат да бъдат приписани на Всевишния Аллāх. Най-добрият начин този āйет да бъде разбран е като вярваме в него, отдавайки цялото му значение на Аллāх, [т.е. единствено Всевишният Аллāх знае неговия истински смисъл,] знаейки в същото време, че няма нищо подобно на Аллāх.

Докато антропоморфистите избират едно конкретно значение от всичките възможни значения на думата “истеўā” и го приписват на Всевишния Аллāх. Те твърдят изключително погрешно, че смисълът на този āйет е, че Аллāх е седнал на трон. А това е явен пример за уподобяване на Аллāх на неговите творения. Такова твърдение анулира Теўхїда и изкарва извън исляма онзи, който го казва или го вярва. А значението на този āйет е: “Ер-Рахмāн истеўā над ел-‘Арш.” И този āйет по никакъв начин не означава, че Аллāх стои на трон или пък се е установил върху трон. И причината е проста – защото стоенето и установяването са действия приложими върху хората, а също така означават стоене на дадено място и ограничаване в рамките на пространството. А всяко от тези неща води до безверие.

В арабския език думата “истеўā” има над петнадесет различни значения, някои от които са “да стоя”, “да подчинявам”, “да защитавам”, “да завоювам”, “да запазвам” и т.н. И да се приписва такова значение при тълкуването на този āйет, което ще доведе до уподобяване на Аллāх с неговите създания е явно безверие.

Онези, които желаят да се отдадат на тълкуването на Қур’ана не могат да избират такива значения, които подразбират в себе си човешки действия или качества, тъй като те не подобават на Всевишния Аллāх.

Мюсюлманите вярват в този свещен āйет и във всички āйети на Аллāх, без да отричат никой от тях и в същото време без да уподобяват Аллāх на Неговите създания. Това е вярата на Ехлю-с-Сунна ъе-л-Жемā‘а по отношение на този āйет:

Не Го обхваща пространството, нито посоките, нито земята или небесата. Той ﷻ се характеризира с истеўā над ел-‘Арш така, както е казал в Қур’ана, със значението което Той ﷻ е пожелал, а не с онова с което хората могат да се подведат. Това е истиўā, която се разграничава от докосване, почивка, държане, движение и обхващане. Защото ел-‘Арш не го носи [не го крепи]. А в действителност ел-‘Арш и носачите на ел-‘Арш биват подкрепени от Аллāх с Неговата сила и са

подчинени нему. Той ﷻ е “над” ел-‘Арш и “над” небесата, и “над” абсолютно всичко заради Своята “степен”. А тази “степен”, нито Го приближава към ел-‘Арш или небесата [нито го отдалечава от тях], нито пък Го укрепява над земята. Неговата “степен” е “по-висока” от ел-‘Арш и от небесата и е “по-висока” от земята и всички останали творения.

Друг пример е казаното от Всевишния Аллāх в сūra ел-Фетх (48), āйет 10-ти:

يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ

Буквалният превод на този āйет би могъл да изглежда по следния начин: “Ръката на Аллāх е над ръцете им.” Но ние вече изяснихме, че Всевишния Аллāх е пречист от това да му бъдат приписвани органи и крайници, тъй като това са човешки черти. И по тази причина ние може да заявим недвусмислено, че значението не се отнася да действителен физически орган, какъвто е ръката.

Истинското значение е известно единствено на Аллāх, а измежду възможните подходящи значения, [които този āйет може да приеме] са: “Аллāховата благословия е низпослана върху тях.” и т.н. И въпреки това най-добрият подход в тези случаи е да отдадем цялостното значение на тези āйети на Аллāх. Отдаването [доверяването, отстъпването] – тефўйд – е най-добрия и най-безопасния подход.

Според правилата на арабския език тези āйети са мутешāбихāt, защото могат да имат много различни значения. И ако се пристъпи към приписване на някои от тези значения, това непременно трябва да стане в съответствие с [правилата на] ‘Ақйда, достоверните хадїси и арабския език. И това в абсолютно никакъв случай не може да противоречи на преките āйети – мухкемат.

[Защото] със сигурност қур’аничните āйети не си противоречат един на друг. Нито пък хадїсите си противоречат взаимно или пък противоречат на Қур’ана.

Има два подхода за разбиране на символичните āйети [мутешāбихāt], като и двата подхода са валидни. А още повече, те са подходи в ‘Ақидата на праведните ни предци – селеф ес-салих. Първият подход се нарича тефўйд – доверяване, отстъпване. А вторият се нарича те’ўйл – тълкуване. Предците – селеф – и техните последователи – халеф – от напътените мюсюлмани са разчитали на тези два метода еднакво и равносилно.

Подходът тефўйд означава вярата, че тези āйети имат значения, които подхождат на съвършенството на Аллāх, [и вярата в тях] по начина по който са изказани в Қур’ана, без да се опитваме да разберем тяхното истинско значение. С други думи вместо да се опитваме да кажем какво означават тези āйети в действителност, отнасяме āйетите мутешāбихāt към āйетите мухкемāt, които са основата на Қур’ана.

Тефўйд наистина означава доверяване на цялостното значение на Аллāх, без да избощо да се намесваме в него. Пример за тефўйд е казаното от имām еш-Шāфи‘и رحمه الله, Аллāх да е доволен от него: “Вярвам в низпосланото от Аллāх според смисъла, който Аллāх е вложил в него, и [вярвам] в казаното от Пратеника на Аллāх ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му,] според смисъла, който Пратеникът на Аллāх [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] е вложил в него.”

А пример за те’ўйл е казаното от имām ел-Бухārī رحمه الله, Аллāх да го помилава, в неговия ес-Сāхих, относно тълкуването на āйет 88-ми от сūra ел-Қасас (28):

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ۚ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

Буквалният превод на този āйет е: “Всичко погива, освен лицето Му. Негово е

отсъждането и при Него ще бъдете върнати.” Но според имам ел-Бухарī [значението] е: “Всичко погива, освен владението Му.” И това е така, защото добавки като лице, крака, пищи, сухожилия, ходила и т.н. са недопустими по отношение на Всевишния Аллāх.

С други думи правиланите и подходящи значения не съответстват на осезаемите физически значения до които биха довели фантазиите, като местоположения, форми, крайници, цветове, движения, стоене, посоки, усмихване, тичане, смеене, забравяне или каквито и да било други значения, които е недопустимо да бъдат приписвани на Аллāх ﷻ.

Още повече, за арабите по времето на първите три века владееенето на арабски език беше естествена склонност и те притежаваха огромно красноречие. Те разбираха неговото значение много проникателно и всеобхватно. И те разбираха, че този тип айети имат значение, което подобава на Аллāх и че е невъзможно те да имат осезаем и физически смисъл, който не подобава на Всевишния Аллāх.

Имам ел-Бейхақī ﷺ в своята книга ел-Муа‘теқад предава, че когато учените от предците – селеф – бивали питани как да се разбират символичните айети – мутешāбихāt – отговаряли: “Приеми ги такива, каквито са, без да задаваш въпроса “Как?” по тяхно отношение.” Без да задаваме въпроса “Как?” означава, че Аллāх ﷻ е пречист от това да му бъдат приписвани седене, покой, движение, крайници, органи и т.н. Това не означава, че истиуā над ел-‘Арш има начин [т.е. “Как?”], който ние не знаем. Напротив, учените са категорични, че въпросът “Как?” не може да бъде зададен [няма смисъл] по отношение на Аллāх. [Т.е. разликата между съществуването на смисъл, който ние не разбираме от една страна и принципната липса на смисъл от друга страна е като разликата между деня и нощта.] Следователно думите, които някои изричат: “Аллāх стои на Трона, но ние не знаем по какъв начин.” – са напълно отхвърлени и водят до безверие.

По същия начин стои въпроса и със следното твърдение, което много хора лъжливо приписват на имам Малик ﷺ:

الإستواء معلوم والكيف مجهول

“Ел-Истиуā е известна, но начинът ѝ [т.е. “Как?”] е неизвестен.” Това твърдение не може да бъде отнесено до имам Малик по какъвто и да е начин и то е напълно безпочвено. За сметка на това, обаче е потвърдено казаното от имам Малик ибн Енес ﷺ, Аллāх да е доволен от него, и предадено от имам ел-Бейхақī с достоверна верига, по пътя на ‘Абдуллāх ибн Ёхб: “Ние бяхме при Малик, когато влезе един човек и каза: О, ебу ‘Абдуллāх, Ер-рахмāн ‘аля ел-‘арш ‘истеуā. Как Той направи истеуā? Имам Малик наведе главата си, а после я изправи и каза: ‘Аля ел-‘арш истеуā е нещо с което Той описва Себе си. А въпроса “Как?” е невалиден и не важи за Него. По-нататък Малик казва: И виждам, че ти си иноватор [човек изпаднал в ерес, бид‘ат]. Затова го махнете от тук!”

Още повече имам ел-хāфиз ибн Хажер ел-‘Асқалāни ﷺ, Аллāх да е доволен от него, предава в своята безценна книга “Шерх Сахīх ел-Бухарī”, че майката на вярващите умм Селеме ﷺ, съпругата на Пророка ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва:

الإستواء غير مجهول والكيف غير معقول

“Думата ел-истиуā не е непозната, [защото е спомената в Книгата на Аллāх], но въпросът “Как?” е безсмислен [защото е неприложим към Аллāх].”

От тук разбираме колко важно е да се предпазваме от всякакви книги, които претендират, че се придържат към Суннета на Селеф, а дори и да се пазим от някои преводи на Свещения Кур‘ан, защото в много случаи те съдържат лъжливи тълкувания на Кур‘ана и Суннета,

и разпространяват отровни убеждения сред мюсюлманите. Ел-мушеббихе [антропоморфистите] изразходват огромни ресурси за да подмамят мюсюлманите и да инфилтрират своите извратени философии, като уподобяването на Аллāх ﷻ с неговите създания, приписването на Аллāх на светлина, ръка, ръце, очи, пищял, ходило, пръсти, лице, стоене, местоположения, посоки и т.н. като част от Ислямската религия. Затова бѣди убеден, че Всевишният Аллāх е пречист от всякакви недостатѣци и е над това да Му бѣдат приписвани такива качества.

(٥٥) لَا تَدْخُلُ فِي ذَلِكَ مُتَأَوِّلِينَ بِأَرَائِنَا، وَلَا مُتَوَهِّمِينَ بِأَهْوَائِنَا،

55) *Ние не навлизаме в това [този вид символични аѣйти], опитвайќи се да го разтѣлхуваме според собствените си становища, нито пѣк увеличајќи се по собствените си фантазии,*

Обяснение:

Това е наблягане върху подхода на доверяването [и отстъпването] – тефѣйд. Всевишният Аллāх е Единствения, който знае истински истинското значение на всяко нещо.

(٥٦) فَإِنَّهُ مَا سَلِمَ فِي دِينِهِ إِلَّا مَنْ سَلَّمَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَلِرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَرَدَّ عِلْمَ مَا اشْتَبَهَ عَلَيْهِ إِلَىٰ عَالِيهِ.

56) *Защото наистина никой не е отдаден [натѣлно] в своята вяра [вярата на никой не е в безопасност], докато той не се отдаде [не довери себе си] изцяло на Аллāх – Всеомоѣщия и Превеликия, и [не се отдаде] на Неговия Пратеник, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], и не остави знанието за неясните неща за онзи, който знае.*

Обяснение:

В своя подход имām ет-Тахāѣй јасно и недвусмислено дава да се разбере, защо никой не трябва да се опитва да отгатне значението на нещо, което е нејасно [мутешабих]. Най-безопасният подход е да вярваме в аѣитите и да предоставяме тяхното истинско значение на Аллāх ﷻ и Неговия Пророк ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му]. Възможно е някои хора с дѣлабоко познание да развият до известна степен някои от тези значения, като се базират на твърдите основи, че **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”** [и се базират на] на Кур’ана, на достоверния сахѣх Суннет, на арабския език и на разума.

(٥٧) وَلَا تَثْبُتُ قَدَمُ الْإِسْلَامِ إِلَّا عَلَىٰ ظَهْرِ التَّسْلِيمِ وَالْإِسْتِسْلَامِ،

57) *И ничий ислам не е утѣрден, освен ако не се основа на отдаване и подчинение,[¹]*

Обяснение:

Това е много важно правило в Ислама, което още веднѣж набляга на подхода на доверяване [тефѣйд] на цялостното значение на Аллāх ﷻ и Неговия Пратеник ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му], когато даден аѣит или хадѣс говорят за Аллāх или Неговите качества.

Ограничените способности никога не могат да обхванат Твореца и безкрайните му способности. Ние вярваме в аѣитите и предоставяме тяхното цялостно значение [на Аллāх], знаейки, че нищо не е подобно дори и на негово подобие.

¹ [Бележка на преводача:] Буквалният превод на тази точка е: “И “кракѣт” на Ислама стои тѣтѣрно единствено върху “гърба” на отдаването и подчинението.”, чрез което имām ет-Тахāѣй رحمته الله още веднѣж показва колко абсурдно е буквалното разбиране на символичните аѣйти.

(٥٨) فَمَنْ رَامَ عِلْمَ مَا خُظِرَ عَنْهُ عِلْمُهُ، وَلَمْ يَقْنَعْ بِالتَّسْلِيمِ فَهُمُ، حَجَبَهُ مَرَامُهُ عَنْ خَالِصِ التَّوْحِيدِ، وَصَافِي الْمَعْرِفَةِ، وَصَحِيحِ الْإِيمَانِ، فَيَتَذَبَذَبُ بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِيمَانِ، وَالصَّدِيقِ وَالْكَذِيبِ، وَالْإِقْرَارِ وَالْإِنْكَارِ، مُوسِسًا تَائِهًا، زَائِعًا شَاكًا، لَا مُؤْمِنًا مُصَدِّقًا، وَلَا جَاحِدًا مُكْذِبًا.

58) Я който желае да узнае онова, крето му е [строга] забранено, и разумът му не са задоволява с [цялостно] отдаване [на значението на Аллах], желанието му го възпрепятства от [постигане на] искрено единобожие [теоизъм], и от чисто знание, и от здрава вяра. И той се колебае между неверието и вярата, и потвърждаването [истината] и отричането [лъжата], и приемането и отхвърлянето – несигурен и объркан, отклонил се и съмняващ се. Нито вярващ – потвърдил истината, нито отричащ – приел лъжата.

Обяснение:

Тук смисълът на текста е очевиден и той касае онези, чийто разум отказва да приеме ограничените си способности. По тази причина те се впускат в неизвестното им, водени от сляпо любопитство и изопачени философии. Така те стигат до приписването на такива значения и качества на Аллах ﷻ, които отговарят на собствените им разбирания, без да осъзнават, че тези качества са дефектни и несвършени и че това може да доведе до безверие.

По тази причина много от философите са достигали до някои истини и са вярвали в тях, но в същото време са пропускали много истини и не са повярвали в тях.

А да повярваш в една част и да не повярваш в друга на практика представлява неверие, защото отхвърлянето на дори и едно от качествата на Аллах превръща мюсюлманина в неверник [вероотстъпник].

За да достигне степената на пречистено разбиране на Теуҳид човек трябва да вярва в Аллах и неговите качества, отдавайки истинските им значения единствено на Него ﷻ.

(٥٩) وَلَا يَصِحُّ الْإِيمَانُ بِالرُّؤْيَةِ لِأَهْلِ دَارِ السَّلَامِ لِمَنِ اعْتَبَرَهَا مِنْهُمْ يَوْهْمٌ، أَوْ تَأَوَّلَهَا بِفَهْمٍ،

59) И вярата в ер-Фу'ие [виждането на Аллах] за хората от Дома на мира [обитателите на Женнета], на онзи, който си го представя според своето въображение или го тълкува според своето разбиране не е валидна,

Обяснение:

Имām ет-Тахāуї отново набляга, че виждането на Аллах ﷻ за обитателите на Рая не може да бъде представено или разбрано. Казано просто – да вярваме в него, предоставяйки напълно смисъла му на Аллах, наред с твърдото убеждение, че Всевишния Аллах не може да бъде обхванат от място, или пък да се намира физически в дадена посока или пространство, нито пък че Той ﷻ представлява физическо тяло, нито пък светлина, нито пък стои зад завеса и т.н. “Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”

(٦٠) إِذْ كَانَ تَأْوِيلُ الرُّؤْيَةِ وَتَأْوِيلُ كُلِّ مَعْنَى يُضَافُ إِلَى الرُّبُوبِيَّةِ بِتَرْكِ التَّأْوِيلِ وَلُزُومِ التَّسْلِيمِ، وَعَلَيْهِ دِينَ الْمُسْلِمِينَ.

60) Защото тълкуването на ер-Фу'ие [виждането на Аллах] и тълкуването на всяко значение, крето се отнася до божественото се състои в изоставяне на самото тълкуване и пълно отдаване [на смисъла на Аллах]. И на това се основава религията на мюсюлманите.

Обяснение:

Изглежда имām ет-Тахāуї ﷺ, Аллах да го помиава, повтаря някои схващания по няколко

различни начина, за да наблегне по този начин на тяхната чувствителност и на тяхната важност. Защото наистина това е най-чувствителната тема в ислямската вяра и това е мястото, където много хора изпадат в заблуда и пропадат.

Избягване на всяко повърхностно или буквално тълкуване и пълно отдаване на цялостния смисъл на Аллах ﷻ е основата на мюсюлманската вяра.

خلاصة عقيدة أهل الحق

Обобщение на вярата на хората на истината

القاعدة الذهبية:

Златното правило:

(٦١) وَمَنْ لَمْ يَتَوَقَّ التَّنْفِيَّ وَالتَّشْبِيهَ زَلَّ وَلَمْ يُصِبِ التَّزْيِيهَ،

61) И онзи, който не се предпазва от отричане [на качествата на Аллах] и уподобяване [на Аллах с неговите творения] се е заблудил и не е постигнал [истинско] пречистване [на вярата в Аллах от всякакви несъвършени качества],

Обяснение:

Отричането на качествата на Аллах ﷻ и уподобяването на Аллах с творенията са двата най-разпространени и най-опасни капана в които хората попадат. И двете водят до безверие.

Тензих означава пречистване на Аллах ﷻ от всички неподобаващи Нему качества и това е цел за всеки вярващ. Всеки един трябва да бъде изключително предпазлив да не допусне грешка, която да анулира тензих и в резултата на това да го доведе до безверие.

Семето на щастието и на успеха на този свят и на отвъдния е в теухид – единобожието, монотеизма. А тензих – пречистването на Аллах от всякакви неподобаващи Нему качества – е ядрото на теухид. Теухид е най-достойното знание и то строго и изцяло е изведено от Кур'ана и достоверния Суннет. Но също теухид отговаря и на разума. Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, прекара тринадесет години в Мекка, учейки семейството си и сподвижниците си на теухид.

В сūra ел-Ихляс (112) от Свещения Кур'ан Всевишният Аллах казва:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

Което означава: “**Кажи: Той е Аллах – Единствения. Аллах е ес-Самед [Господарят, на който всички разчитат за всичко и Онзи, към когото всички се обръщат при нужда]. Нито е раждал, нито е роден. И нищо не е равно Нему.**”

Тази сūra полага основите на тензих. В нейна светлина може да кажем, че първата основа на теухид е твърдата вяра и разбирането, че Аллах ﷻ и Неговите качества са далеч отвъд ограничените ни разбирания и възможности.

Казано за прости думи – всичко, което знаем за Него е онова, което Той самия ﷻ ни е казал относно своите съвършени качества и имена. И ние не Му приписваме абсолютно нищо друго освен това, защото това може да доведе до неверие. По този начин ислямската общност се разграничава със своя чист теухид, защото на нас ни е заповядано от Аллах ﷻ и Неговия Пророк ﷺ, [Аллах да благослови и приветства него и семейството му,] да избягваме капаните в които различните общности от различни епохи попадаха, правейки опити да разберат Всевишния Аллах. И двата главни и най-опасни капана в това отношение са именно двете най-древни философии, които все още съществуват.

Първата от тях е уподобяването на Аллах с хората. Тези хора се наричат антропоморфисти или както се казва на арабски – ехъ ет-тежсим или ехъ ет-тешбих¹. Тяхната

¹ Ехъ ет-тежсим или мужессиме. Думата тежсим е извлечена от думата жисм, която означава тяло. Ехъ ет-тешбих или мушеббихе. Тешбих означава уподобяване на нещата едно с друго. Ехъ ет-тежсим и ехъ ет-тешбих са почти синоними и

вяра е отровна и пропита от много сериозни нововъведения и отклонения. Нека Аллāх ﷻ предпази всички от тяхното зло. По определение антропоморфистите не са мюсюлмани.

Втората клопка [или втората философия] е отричането на едно или повече от качествата на Аллāх. Тези хора се наричат ехъ ет-теа‘тйль.

Затова за всички мюсюлмани е задължение да научат и да повярват с абсолютна увереност и извън всякакво съмнение, че Аллāх ﷻ е Единствения Бог, Единствения, който заслужава обожание и че **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”**

Всички останали неща или същества, за които сме способни да мислим са негови създания и по абсолютно никакъв начин не са сравними с Него ﷻ. Значението на името на Аллāх – ель-Ўҳид – е Единствения, който няма съучастник и няма нищо подобно Нему.

В сūra еш-Шурā (42), āйет 11-ти, Всевишният Аллāх казва:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

Този āйет ясно и недвусмислено потвърждава факта, че: **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и Той е Всечуватия и Всевиждация.”** Той ﷻ е Вечносъществуващия без да има начало и Той ﷻ е Вечносъществуващия без да има край. Неговото съществуване е вечно и неизбежно. Неговото несъществуване е невъзможно. Неговото съществуване е от само себе си. Той ﷻ не се нуждае от никакви средства. Обаче не съществува нищо, което да няма нужда от Него. Той ﷻ не е материя или предмет. Той ﷻ не се намира на място и не се съдържа във вещество. Той ﷻ няма форма и не може да бъде измерен. Въпросът “Как?” е безсмислен за Него. Когато кажем “Той” никое от нещата, които се появяват в разума или въображението не съответстват на Него. Той е различен от това, защото всичко това и всички неща са Негови творения. Той ﷻ по никакъв начин не прилича на Своего създание. Той ﷻ е създателя на всичко, което се появява в разума, всяка фантазия и всяко въображение. Въображенията не могат да си го представят, Той ﷻ не може да бъде обхванат от разума, нито достигнат от него. Нито въображението може да си го представи, нито фантазиите могат да го обрисуват. Имам Зеннун ель-Мисри رحمته الله, Аллāх да се смили над него, казва:

مهما تصورت ببالك فالله بخلاف ذلك

“Знай, че каквото и да си представи твоя ум – Аллāх е различен от това!” Всевишният Аллāх е Единствения, Създателя на нашето въображение, следователно каквото и да си въобразим – това е създание, а Създателя не прилича на създанието. В сūra Мерйем (19), āйет 65-ти, Аллāх ﷻ пита:

هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾

Което значи: **“Нима знаеш подобен [равностоен] Нему?”** О, Аллāх, ние засвидетелстваме и вярваме, че няма нищо подобно на Теб, Ти си Единствения, Пречист си Ти!

Имам еш-Шāфи‘и رحمته الله, Аллāх да е доволен от него, казва: “Който се стреми да опознае своя създател и стигне до извода, че неговия Създател е нещо, което съществува и което неговия разум може да си представи – той е антропоморфист [мушеббих]. Ако пък той е убеден в абсолютното му несъществуване той е отхвърлящ, отрицащ [му‘аттий]. Но ако той стигне до извода, че Аллāх съществува и признае, че неговия разум е неспособен да Го достигне – той е

означават антропоморфисти. Те оприличават Аллāх ﷻ с неговите създания, приписвайки му качества на човешкото тяло. А приписването на човешки качества на Всевишния Аллāх е очевидно неверие.

човек на единобожието [му'аххид].”

И тъй като никой не знае същността на Аллāх ﷻ освен самия Него ﷻ, мюсюлманските учени, предвождани от ибн ‘Аббас رضي الله عنه казват: “Разсъждавай върху създанията на Аллāх и не разсъждавай върху същността на Аллāх.” Причината за това е, че единственото знание, което имаме за Аллāх е разкритото в Кур’ана и достоверния Суннет. Онзи, който мисли за Аллāх и си представя картина, или пък има някаква илюзия или фантазия за която вярва, че това е Аллāх – той не е мюсюлманин.

Имām ел-муфессир ел-Қуртубī رحمته الله, Аллāх да се смили над него, казва следното по отношение на ел-мушеббихе и ел-мужессиме в книгата си ет-Тезкира: “Те са куф’ар [неверници, богохулци]. И това е правилното становище, защото няма разлика между тях и между идолопоклонниците.”

И в действителност всички мюсюлмански учени са на становище, че между тях няма разлика, защото идолопоклонниците обожават картина, която са изваяли под формата на скулптура, а ел-мушеббихе и ел-мужессиме обожават картина, която са изваяли под формата на възбразение.

Имām Ахмед ер-Рифā’и ел-Кебīр رحمته الله, Аллāх да е доволен от него, казва: “Най-висшето познание за Аллāх е сигурността, че Той съществува, но без начин и без местоположение.”

Полезни съвети как да установим проникване на антропоморфистите

Ел-мушеббихе и ел-мужессиме вярват, че Аллāх ﷻ е тяло. (Обикновено не посочват неговата форма или размер.) Те вярват и си представят Аллāх като могъщ цар, седнал на огромния си престол/трон. Те също вярват, че Аллāх ﷻ заема пространството над седмото небе и че Той ﷻ притежава органи – ръце, пръсти, лице, крак, ходило, очи, задни части, бедра и т.н. (И тук обикновено те не посочват формата и размера на тези органи.) Те също вярват, че Аллāх стои на неговия краалски трон – ел-‘Арш – и че Той ﷻ се движи – идва и си отива. Също вярват, че Той ﷻ физически се намира на място, което е разположено над седмото небе (в посока нагоре). Също така вярват, че този свят е вечен заедно с Аллāх. И вярват, че Ада [Жехеннем] ще престане да съществува. Също така вярват, че на Съдния ден Аллāх ﷻ ще се отмести на разстояние четири пръста от своя ‘Арш или Курси за да седне Пророка ﷺ до Него ﷻ. И още други подобни неща. Те, нека Аллāх да ги разобличи, твърдят, че Аллāх ﷻ прави всички тези неща – стоене, спускане, издигане... – ФИЗИЧЕСКИ!!! Обаче след това добавят изречението – “По начин, който добавя на Неговото величие.”

Веднъж разисквах тази тема с един от тях. Накрая му казах: “Ти си луд, но твоята лудост е неопределена и си луд по начин, който подобава на твоето величие.” Тогава вече той осъзна, че след като на Аллāх ﷻ се припишат качествата на творенията, като стоене например, след това вече всякакви уточнения нямат никакво значение и те няма да променят първоначалния смисъл. Знай, Аллāх да ни напъти нас и теб, че приписването на такива качества на Аллāх ﷻ е същността на безверието – куфр – и е самото безверие. И който вярва в това не е мюсюлманин, без значение какви претенции има. Запомнете – Ислям не е претенции. Той е вяра, която се представя от убеждения, думи и дела. Нека Аллāх ни предпази от всяка форма на безверие! Амин!

﴿٦٢﴾ فَإِنَّ رَبَّنَا جَلَّ وَعَلَا مُوصُوفٌ بِصِفَاتِ الْوَحْدَانِيَّةِ، مَعْنُوْتُ بِنُعُوْتِ الْفَرْدَانِيَّةِ، لَيْسَ فِي مَعْنَاهُ أَحَدٌ مِنَ الْبَرِيَّةِ.

62) Защото наистина нашият Господар – Величествен и Всевишен – има характеристиките на неповторимостта и притежава качествата на несравнимостта. И никое творение няма общо с Него.

Обяснение:

В заключение казваме, че Аллāх ﷻ и Неговите качества са абсолютно неповторими и несравними. Те не търпят промяна, развитие или погубване. Той ﷻ е такъв, какъвто винаги е бил, когато нищо друго не съществуваше освен Него ﷻ.

Той ﷻ съществува вечно със Своите качества. Той ﷻ винаги притежаваше тези качества и винаги ще ги притежава. Те нито се увеличиха с нещо, нито намаляха след като Той ﷻ създаде творенията. Значението на споменатия 11-ти āйет от сūra еш-Шūrā (42): **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и Той е Всечувания и Всевиждация.”** – полага една от най-важните основи на ислямската вяра и я разграничава от всички останали вярвания.

Аллāх ﷻ не е тяло или душа. Той ﷻ не заема пространство [няма местоположение]. Времето не важи за Него ﷻ. Казано просто – Той ﷻ не може да бъде обхванат от разума. Той притежава качествата “слух” и “зрение”. Но Неговите “слух” и “зрение” са качества на Всевишния и те по никакъв начин нямат нищо общо със слуха и зрението на творенията.

Ние творенията се нуждаем от органи и средства, необходими на нашите слух и зрение. Но Аллāх ﷻ чува без да има нужда от уши, тъпанчета или нещо подобно. По същия начин зрението на Всевишния ﷻ няма нужда от зеница или каквото и да било друго. Той ﷻ е несравним с каквото и да е.

Същото важи и за всички останали свършени качества на Аллāх, като Съществуване, Единственост, Воля, Знание, Живот и всички останали. Тези качества [на Аллāх ﷻ] нямат нищо общо с качествата на творенията. Както в сūra ен-Нехл (16), āйет 60-ти Всевишният Аллāх казва:

وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْأَعْلٰى ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

Този āйет означава: **“Аллāх е притежател на всички свършени [несравними] качества. Той е Всеомогъщия, Премъдрия.”**

По същия начин Аллāх съществува [притежава качеството Съществуване]. Но неговото съществуване няма нищо общо със съществуването на творенията. В сūra Ибрахим (14), āйет 10-ти, Всевишният Аллāх казва:

﴿قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

Този āйет означава: **“Казваха техните пратеници: “Нима има съмнение спрямо Аллах [спрямо съществуването на Аллāх] - Творец на небесата и на земята?”**

Неговото съществуване е безначално и безкрайно, и няма местоположение, а нашето съществуване зависи от всичко това и от още много други неща.

Също наше задължение е да знаем, че Аллāх е Единствения Бог, няма друг Бог освен него. По този въпрос в сūra Мухаммед (47), āйет 19-ти, Той ﷻ казва:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Този āйет потвърждава Единствеността [Ўахдāнийе] на Аллāх. **“И знай, че няма друг Бог освен Аллах!”** Аллāх е единствен по същността Си, качествата Си и действията Си. Той няма съучастник и нищо не е сравнимо с Него или качествата Му.

Вече изяснихме довода, че Всевишният Аллāх е Безначален и Безкраен [Вечносъществуващ] на базата на казаното от Него в сūra ел-Хадид (57), āйет 3-ти.

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٥٧﴾

Този айет означава: **“Той е Безначалния и Безкрайния, и Явния, и Скрития. Той всяко нещо знае.”**

Непременно трябва да разберем, че единствено Аллāх съществуваше във вечността и абсолютно нищо друго. Той ﷻ съществуваше преди творенията. Всички творения – небесата, земите, галактиките, пространството, времето, местата и т.н. – не съществуваха.

Свършеното име на Аллāх – ел-Еўўел – буквално означава “Първия”. А самият айет означава, че Аллāх ﷻ е Единственият, чието съществуване е вечно и безначално. И тъй като айета заявява, че Аллāх ﷻ е Единственият, който няма начало, разбираме, че всеки, който вярва, че този свят е вечен е взел за лъжа посочения айет, а всеки, който вземе за лъжа Қур’ана е напуснал Исляма и навлязъл във философията.

Веднъж един човек дошъл при имām ‘Али ибн еби Тāлиб عليه السلام, четвъртият халиф на Пратеника на Аллāх ﷻ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, и го попитал: “От кога твоя Бог съществува?” А имām ‘Али, Аллāх да озари лицето му, отговорил: “А кога не е съществувал?”

В своя Сāхих имām ел-Бухāри предава от ‘Имрāн ибн Хусайн عليه السلام, че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва:

كَانَ اللَّهُ وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ غَيْرُهُ

Този хадис означава: “Аллāх съществуваше [без начало] и не съществуваше нищо друго освен Него.”

Қур’анът също ни съобщава, че Всевишният Аллāх не се нуждае от другите. В сūra ел-‘Анкебūt (29), айет 6-ти, Той ﷻ казва:

إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

Този айет означава: **“Наистина Аллāх не изпитва никаква нужда от всички светове [творения].”**

Също така Аллāх ﷻ казва подобно на това в сūra ел-Ихлās (112), айет 2-ри:

اللَّهُ الصَّمَدُ

Коего означава: **“Аллāх е ес-Самед [Онзи, който не се нуждае от нищо, а всичко се нуждае от Него].”**

Така Аллāх ﷻ притежава качеството да не се нуждае от нищо.

﴿٦٣﴾ وَتَعَالَى عَنِ الْحُدُودِ وَالْغَايَاتِ وَالْأَرْكَانِ وَالْأَعْصَاءِ وَالْأَدْوَاتِ، لَا تَحْوَِيهِ الْجِهَاتُ السَّتُّ كَسَائِرِ الْمُبْتَدَعَاتِ.
63) За Него няма нито граници, нито предели. Нито има съставни части, органи и крайници. Нито пък шестте посоки го обхващат, като другите създания.

Обяснение:

Това е ясната позиция на мюсюлманската вяра, че никакви мерни единици не важат по отношение на Аллāх, нито по отношение на пространството, нито по отношение на времето, нито по отношение на каквото и да било друго нещо. Няма лимити, няма ограничения, не се съдържа в пространството, нито се намира на дадено местоположение, няма съставни части, органи или крайници, шестте посоки не важат за Него ﷻ. Шестте посоки са горе, долу, напред, назад, дясно и ляво. И тъй като всички тези неща са създадени от Аллāх те не могат да бъдат негови качества. Това би значело, че Твореца и творението са равнопоставени по отношение на дадено качество, а това противоречи на Қур’ана, Суннета, логиката и значението на думата Бог.

Това е още едно златно правило в Теўхїд изказано от имам ет-Тахāўї: “Нито има съставни части, органи и крайници. Нито пък шестте посоки го обхващат, като другите създания.”

Многобройни са āйетите от Свещения Қур’ан и хадїсите [на Пратеника на Аллāх ﷺ], които заявяват, че Аллāх ﷻ няма местоположение. И как би могъл [да има]? Не е ли Той ﷻ онзи, който създаде всичките местоположения. Как би могъл всеки, който има поне малко разум да си помисли, че Всевишният Аллāх се намира над седмото небе, по посока нагоре?! Как биха могли да отречат ясния и категоричен āйет 11-ти от сūra еш-Шūrā, че **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и Той е Всечувация и Всевиждация.”**?

Имам ет-Тахāўї отстоява твърдото убеждение на всички вярващи, че Всевишният Аллāх е Създателя на небесата и земята. Той ﷻ съществуваше и преди те да бъдат създадени. И по същия начин, както Той ﷻ съществуваше преди сътворението на небесата и земята – без местоположение, защото тогава пространството не съществуваше – по същия начин продължава да съществува и сега.

За разлика от вярата на ел-мушеббихе, мюсюлманите не вярват, че Аллāх ﷻ заема дадено място над седмото небе. Това е вярата на евреите [йехūd] и християните [неcāra], както и на някои други. Онзи за когото има граници, предели, части, крайници, органи, места, посоки и т.н. за него има и размер и форма, а това са черти на хората и техните тела.

И по същия начин за разлика от вярата на ел-мужессиме, Всевишният Аллāх не е тяло. Той ﷻ е такъв, какъвто сам се е описал в āйет 11-ти от сūra еш-Шūrā (42): **“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие.”**

Този свещен āйет ясно посочва, че Аллāх ﷻ абсолютно и по всякакъв начин е пречист и превисоко от всякаква прилика с творенията, както по отношение на Неговата същност, така и по отношение на Неговите качества, така и по отношение на Неговите действия. Следователно: невъзможно е Аллāх ﷻ да съществува в място или в посока, защото само телата и предметите заемат пространство. И както вече споменахме имам ел-Бухāри и имам ел-Бейхақї رحمہما اللہ предават в техните достоверни сборници, че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва:

كان الله ولم يكن شيء غيره

“Аллāх съществуваше [без начало] и не съществуваше нищо друго освен Него.”

Този хадїс ясно и извън всякакво съмнение доказва, че единствено Аллāх ﷻ съществуваше вечно, без начало, а всичко останало бе създадено. Т.е. не съществуваше нищо друго освен Него ﷻ, нито пространство, нито местоположения, нито Рай, нито небе, нито земя, нито галактики, нито време, нито ден, нито нощ, нито светлина, нито тъмнина и т.н... Не съществуваше нищо освен Аллāх.

Също така добре известно е, че нито Аллāх, нито Неговите качества подлежат на промяна или развитие. Следователно е невъзможно след като Аллāх ﷻ съществуваше без местоположение след това да създаде място и да се настани в него!! Всичко това е в пряко противоречие с Қур’ана, Суннета и здравия разум по очевидни причини – това богохулно убеждение ясно постановява, че Аллāх ﷻ се развива, търпи промяна и изпитва нужда от сътвореното.

В своя достоверен сборник, том 4/61, имам Муслим رحمہ اللہ предава, че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, казва:

“О, Аллāх, Ти си “Първия” [ел-’Еўўел] – Вечния, който няма начало. И Ти си “Последния” [ел-Ахир] – Вечния, който няма край. И Ти си “Явния” [ел-Зāхир] – няма нищо “над” Теб. И Ти

си “Скрития” [ель-Баѳтин] – няма нищо “под” Теб.”

Този достоверен хадїс също ясно доказва, че Всевишният Аллāх не се намира на някакво място. И на базата на хадїса учените казват: Той ﷻ съществува без местоположение. Неговото съществуване е твърдо установено на базата на различни доказателства, но Той ﷻ е пречист от всякаква прилика с качествата на телата.

Имам ел-хāфиз ел-Бейхақї ﷺ, Аллāх да е доволен от него, коментира този достоверен хадїс на страница 400 от своята изключително ценна книга “ел-Есмā’ ѳе-с-Сифāt”: “Базирайки се на този хадїс нашите хора [учените от Ехлю-с-Сунна ѳе-л-Жемā’a] са постановили, че Всевишният Аллāх няма местоположение, защото Той е Онзи “над” Когото нищо не съществува, а също Онзи “под” Когото нищо не съществува. Следователно Той съществува без местоположение.”

Имам ‘Абдулқāдир ел-Бағдāдї ﷺ, Аллāх да се смили над него, който е виден мюсюлмански учен от епохата на първите три века по хижра, казва в своята книга “Различията между сектите”, страница 333-та: “Има единодушие [на мюсюлманските учени], че [Аллāх ﷻ] не е подчинен на пространство, нито на време.”

За всеки човек със здрав разум е очевидно, че споменатото от Всевишния Аллāх в сўра ел-Исрā’ (17), āйет 72-ри:

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

Което значи: **“А който на този свят е слеп, той ще бъде слеп и в отвъдния, и ще бъде най-заблудения за пътя.”**

Не става непременно въпрос за загуба на зрението, а все по-голямото и по-голямо отклонение от правия път. Това става видно и на друго място от Свещения Қур’ан - сўра ел-Хажж (22), āйет 46-ти, където се казва:

فَإِنَّمَا لَا تَعْمَىٰ الْأَبْصَرُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

Което означава: **“Но в действителност не очите са слепи, а сърцата в гърдите са слепи.”**

В арабския език думата сърце означава, както мястото на разума и разбирането, така и мястото на обичта и емоциите. Т.е. заблудените хора могат да чуват и да виждат, но техните сърца са слепи и глухи. Нека Аллāх дари всички ни с напътствие!

Освен това е потвърдено от Қур’ана и Суннета, че Аллāх ﷻ е Създателя на всичко, включително пространството и времето. В сўра ер-Ра’ад (13), āйет 16-ти Аллāх ﷻ казва:

قُلِ اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٦﴾

Този āйет означава: **“Кажы: “Аллах е Творецът на всяко нещо. Той е Единствения, Всевластващия.”**

От тук виждаме, че всичко е сътворено от Единствения Творец – Аллāх ﷻ. Пространството и цялата Вселена са различни неща от Аллāх, защото Аллāх не е нито пространство, нито дори самата Вселена. А както пространството, така и Вселената са сътворени от Аллāх. Въпреки това някои заблудени хора, като ел-хулюлийе, ел-мушеббихе и някои лже-сўфии са по пътя към безверието, вярвайки, че Аллāх може [по един или друг начин] да пребивава в Неговото творение. Аллāх да пази всички ни от това!

В своята книга “Шерх Сахїх ел-Бухāрї”, том 6/136, имām ел-хāфиз ибн Хажер ел-‘Асқāлāнї ﷺ, Аллāх да е доволен от него, казва: “Двете посоки – нагоре и надолу – не

противоречат на това, че Всевишният Аллах е “над”. Защото Той е “над” всяко несъвършенство. И [затова] не може да Му бъде приписвана думата “над” в смисъл на физическа посока.”

Също така в достоверен хадис предаден от имам ел-Бухари и имам Муслим, който вече бе споменат, Пророкът ﷺ, Аллах да благослови него и семейството му, казва, че ел-Леъх ел-Мехфъз [буквално преведено – Опазения скрижал – там където е записано всяко нещо] се намира на ‘Арш. И според богохулните ел-мушеббихе не само, че Аллах е стои на ‘Арш, но зад Него се намира ел-Леъх ел-Мехфъз. Нека Аллах предпази всички вярващи от тази извратена философия!

В своята книга “ел-Есмā ъе-с-Сифāt” имам ел-Бейхаки رحمته الله, Аллах да е доволен от него, обяснява името на Аллах ел-Муте‘али по следния начин:

“То означава Онзи, Който е над това да бъде характеризиран с качества на творенията, като женитба, деца, крайници, органи, стоене на ‘Арш, криене зад завеса за да не могат очите да го видят, придвижване от едно място на друго и подобните на това. Някои от тези качества предполагат наличието край, други предполагат нужда, трети предполагат промяна. А всичко това не подобава и не е възможно да бъде приписвано на Онзи, чието съществуване е безначално.”

Четвъртият праведен халиф на Пратеника на Аллах رحمته الله, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, имам ‘Али ибн еби Талиб, Аллах да озари лицето му, казва: “Аллах съществуваше вечно дори и тогава, когато не съществуваше пространството. И сега съществува така, както съществуваше и тогава [т.е. без местоположение].”

Халиф ебу Ну‘айм رحمته الله, Аллах да си смил над него, предава в своя сборник “ел-Хийе”, че един човек влязъл в покоите на халифа имам ‘Али رحمته الله и казал: “О, предводителю на вярващите, четиридесет евреи, които искат да говорят с теб стоят пред вратата.” Имам ‘Али رحمته الله отговорил: “Нека влязат.” И когато влезли попитали имам ‘Али رحمته الله: “Опиши ни твоя Господар, Онзи на небето. Какъв е Той? Какъв беше Той преди? Кога беше? Върху какво беше?” Имам ‘Али رحمته الله станал и казал: “О, евреи, чуите ме добри и няма да ви се налага да питате повече. Моят Господар, Всевишният, е ел-Еъуел [Съществуващия вечно, без начало]. Той не е от каквото и да било. Не е примесен с каквото и да било. Не е човек, който може да бъде представен или достигнат. Не е покрит със завеса и по този начин да бъде обхванат от нея. Нито пък започна да съществува след като не е съществувал преди. Аллах говори на Муса без органи или средства, или устни, или мъжец. Онзи, който твърди, че за нашия Господар има граници, този човек няма знание за Създателя, който трябва да бъде обожаван.”

Имам ебу Ханифе رحمته الله, Аллах да е доволен от него, казва: “Създателят не прилича на създанията.” И също казва: “Аллах съществуваше вечно, когато нямаше място. Той съществуваше преди създаването на създанието. Той съществуваше, когато не съществуваше нито място, нито създание, нито каквото и да е. И той е Създателят на всяко нещо.”

Имам ел-халиф ес-сейид ез-Зубейди предава с непрекъснатата верига до имам Зейн ел-‘Абидин ‘Али ибн ел-Хусейн ибн ‘Али ибн еби Талиб, който също е известен и с прозвището ес-Сежжад, че е имал навика да казва: “О, Аллах, Ти си пречист от всякакво несъвършенство. Ти си Аллах – Онзи, Който не е обхванат от пространство.” Той رحمته الله също казваше: “О, Аллах, пречист си Ти [субханеке]. Ти си Аллах – Онзи, Който не Го обхващат граници.”

Ел-факих еш-шейх ‘Абдулгани ен-Набулси ел-Ханефи رحمته الله, Аллах да се смил над него, казва: “Онзи, който вярва, че Аллах изпълва небесата и земята или че Той е тяло, което стои на ‘Арш [букв. трон] е безверник [кяфир].”

А в своята книга “ел-Ихйā” имам ебу Хамид ел-Газали رحمته الله, Аллах да се смил над него,

казва: “Аллах, Всевишният, съществуваше вечно, дори когато не съществуваше място. Той не е тяло, материя или качество. И Той не са намира на място или в място.”

Клопката на въпроса “Как?”

Много антропоморфисти и някои късно появили се невежи твърдят, че те вярват, че Всевишният Алла̀х има крайници и органи, но без “Как?” [т.е. без описание, без детайли], твърдейки, че те не знаят “Какви?” са тези органи или място и “Как?” става спускането и издигането [на Алла̀х ﷻ] и т.н.

Бъди сигурен, Алла̀х да ни напъти нас и теб, отвъд всякакво съмнение, че въпросът “Как?” и думата “Начин” не важат за Алла̀х ﷻ, защото това са въпроси [и понятия] свързани с форми, тела, места, дълбочини и измерения. А Всевишният Алла̀х е пречист и превисоко да му бъде приписвано всичкото това.

Объркващият момент за някои обикновени хора е това, че ел-мушеббихе винаги добавят изречението “Но без да знаем как!”. Знай, Алла̀х да ни напъти нас и теб, че това изречение е грешно, подвеждащо и измамно за някои, които не са специалисти. Защото това изречение потвърждава, макар и това потвърждение да не е вярно, че има “Как?” [по отношение на Алла̀х], но те [ел-мушеббихе] не знаят неговия отговор. И то потвърждава, че за Алла̀х има форма, измерения, тяло, място, стоене върху ‘Арш, но човек не знае какви са те!! А точно това е същността на антропоморфизма.

И макар тези хора да казват “аллаху екбер” [Алла̀х е най-велик!], тяхната вяра съдържа признаци, че онова в което истински са убедени е, че “‘Арш е Екбер” [Че ‘Арш е по-велик!]. Това е така поради простата причина, че богохулните хора, които вярват, че Алла̀х стои на ‘Арш съвсем естествено вярват, че ‘Арш трябва да е по-голям, за да побере техния Господар, освен ако разбира се не вярват в обратното – че ‘Арш е по-малък. Това обаче е много малко вероятно, защото в същото време те, нека Алла̀х да ги разобличи, вярват, че Алла̀х ще освободи празно място от ‘Арш до себе си [равняващо се на четири пръста], за да седне Пророка ﷺ, [Алла̀х да благослови и приветства него и семейството му,] редом до Него ﷻ. И така по същество няма разлика между философите на идолопоклонниците и на антропоморфистите.

Но споменатите айети, хадиси и цитати [от учени] доказват отвъд всякакво съмнение за всеки здравомислещ човек, че приписването на физическата посока “над” и на местоположение на Алла̀х ﷻ е в противоречие с Кур’ана, Суннета, Ижма’ и разума.

Логическото доказателство, че Алла̀х съществува без местоположение е следствие от това, че онзи, който се намира на дадено местоположение заема дадена площ, а онзи, който заема дадена площ се нуждае от нея [т.е. той притежава несъвършеното качество “положение в пространството”], а онзи, който се нуждае от нещо друго не може да бъде Бог. Също така в достоверен хадис ясно се посочва, че Алла̀х, съществуваше без местоположение преди създаването на пространството, от което съвсем логично и последователно следва, че след създаването на пространството Той ﷻ продължава да съществува без местоположение.

Немюсюлманите, а дори и някои от онези, които претендират за Ислям, но вярват, че Бог се намира на небето повдигат следния въпрос: Защо вдигаме ръцете и лицата си към небето, когато правим ду‘а? Още повече в една от книгите им един от имамите им, подкрепяйки философията, че Алла̀х се намира на небето казва: “И защо мислите, че кравите не са способни да вдигнат главите си към небето? Защото те се страхуват от Алла̀х, който е там горе.”!!

А в действителност мюсюлманските учени са постановили, базирайки се на Кур’ана и Суннета, че вдигането на ръцете и лицата към небето при отправянето на ду‘а е защото небесата са қибле [посоката] за отправяне на ду‘а по същия начин, както Кеа’бе в Мекка е қибле

[посоката] на молитвите-намаз. И това е така, защото милостта и благословията на Аллāх се “спуска” от небесата.

Приписване на физическата посока “над” на Всевишния Аллāх изобщо не е признак за съвършенство, както някои невежи мислят. Важността на някого не се измерва чрез границите на пространството, нито чрез физически височини и разстояния. Физическото положение на ангелите [меа’йкетата] около ‘Арш е много по-високо от това на Аллāховите пророци, но въпреки това положението на пророците, мир на всички тях, е много по-добро и по-високо при Аллāх, Създателя ﷻ.

И тъй като ние вече установихме, че убеждението на мюсюлманите е, че Аллāх ﷻ съществува без местоположение и че въпросът “Как?” не важи за Него ﷻ, става ясно, че ‘Арш [или както още е известен като “Тронът”], който е най-голямото творение на Аллāх и който е “покривалото” на Рая [Женнета], не е местопребиваване за Всевишния Аллāх.

В действителност истинското убеждение на мюсюлманите е онова, което имām ‘Али ибн еби Тāлиб عليه السلام, Аллāх да озари лицето му, е казал: “Аллāх създаде ‘Арш [най-голямото творение] като показател за Своего могъщество, а не като местопребивание за Себе си.”

Непременно трябва да се знае, че Аллāх ﷻ не е “над” или “под” или в която и да било друга физическа посока и че Той ﷻ няма местоположение. Всичко се намира “под” ‘Арш, а самият ‘Арш е “под” Неговата сила.

Не ‘Арш носи Всевишния Аллāх, а в действителност Великият ‘Арш съществува единствено заради Аллāховата благосклонност и Неговото всемогъщество. Всевишният Аллāх съществува в момента по същия начин по който съществуваше във вечността. И Той ﷻ ще съществува завинаги по същия начин по който съществуваше преди създаването на ‘Арш. Той ﷻ не подлежи на промяна.

Имām ебу Ханифе رحمته الله казва: “Ако Той се нуждаеше от място за отсядане и за почивка, тогава къде е бил Аллāх преди създаването на ‘Арш?”

Имām ел-хāфиз ибн ‘Асияр رحمته الله казва: “Не трябва да се казва: Кога [Аллāх] съществуваше? Къде съществуваше? Как съществуваше? Защото Той съществуваше без местоположение, Той създаде Вселената и Той пожела времето да съществува. Затова Той не е обвързан, нито с време, нито с местоположение.”

Заклучение

И така, базирайки се на āйетите и хāдїсите, стигаме до заключението, че Той ﷻ е Единствения, Онзи който създаде всяко нещо. Той ﷻ съществува така, както винаги е съществувал във вечността и Той ﷻ ще продължи да съществува завинаги така, както е съществувал преди създаването на всички творения. Той ﷻ и неговите качества не подлежат на промяна, защото промяната означава развитие или промяна на състоянието. А това освен, че е очевиден недостатък в същото време е и черта на сътворените неща. Той ﷻ е пречист от всякакви недостатъци и дефекти и не подлежи на развитие или промяна. Той ﷻ не прилича по никакъв начин на творенията, затова е невъзможно да бъде опознат, освен чрез онова, което самия Той ﷻ е разкрил за Себе си.

На този свят ние знаем за Аллāх и че Той съществува без въпросът “Как?” да важи за Него. И ако Той бъде видян в отвъдното това ще бъде по необясним начин, без въпросът “Как?” да важи за това виждане. Всевишният Аллāх казва в Свещения Кур’ан, в сūra еш-Шурā (42), āйет 11-ти, думи със смисъл: ***“Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и Той е Всечуващия и Всевиждащия.”***

Този āйет представлява крайгълен камък в описанието на качества на Всевишния

Аллах, а онзи, който го отрича чрез своите дела, думи или убеждения го е взел за лъжа и е заедно с богохулстващите неверници.

Антропоморфистите [ел-мушеббихе] извършват богохулство и неверие, чрез анулирането на този и на други подобни айти от Свещения Кур'ан. Така те възприемат неверническа философия, която диктува прилагането на човешки мерки върху Всевишния ﷻ, в стремежа си да Го обхванат – Пречист и Всевишен е Той от всичко това.

Девета глава

Ель-Исрā' и ель-Миа'рāж

الإيمان بإسراء ومعراج النبي صلى الله عليه وآله

٦٤) وَالْمِعْرَاجُ حَقٌّ، وَقَدْ أُسْرِيَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَغُرِجَ بِشَخْصِهِ فِي اللَّيْقَةِ إِلَى السَّمَاءِ، ثُمَّ إِلَى حَيْثُ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الْعَالَا،

64) Ел-ми-р'аџ [издигането в небесата] е истина. И Пророкът, Аџлаџ да го благослови и приветства [него и семейството му], бе пренесен през нощта, и бе въздигнат с тялото си в будно състояние към небето, а после към там, където Аџлаџ пожела, от извисените места.

Обяснение

В сѳра ел-Иср'а' (17), аѳет 1-ви, Всевишният Аџлаџ казва:

سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

Значението на този аѳет е следното: “Пречист е Онзи, Който пренесе Своя раб нощем от Свещената джамия до Най-далечната джамия, околностите на която Ние благословихме, за да му покажем от Нашите чудеса. Той е Всечуващия, Всезрящия.”

Ел-Иср'а' е нощното пътешествие на Пророка ﷺ, Аџлаџ да благослови и приветства него и семейството му, от Мекка към Йерусалим.

А ел-Миа'р'аџ се случи същата нощ след пътешествието му до Йерусалим, когато Пророкът ﷺ, Аџлаџ да благослови и приветства него и семейството му, бе възнесен през небесата до седмото небе, достигайки “Сидрагу-л-Мунтеха”, което е най-почтеното място над седмото небе, което никое от творенията все още не е достигнало.

В сѳра ен-Неџм (53), аѳети 13, 14 и 15-ти, Всевишният Аџлаџ казва:

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ﴿١٥﴾

Тези аѳети се отнасят до ел-Ми'р'аџ и последвалите събития в небесата: “И той [Пророкът ﷺ] го видя отново [џибрийл ﷺ]. При [мястото на] сидрату-л-мунтеха. При [мястото на] вечния Рай [џеннет].”

И двете пътешествия [ел-Иср'а' и ел-Миа'р'аџ] се състоят през една и съща нощ, след което Пророкът ﷺ, Аџлаџ да благослови и приветства него и семейството му, бе завърнат обратно в своя дом в Мекка, рано сутринта.

Пророкът ﷺ, Аџлаџ да благослови и приветства него и семейството му, отиде и на двете пътешествия със своето физическо тяло и своята душа, и това е едно от чудесата, където на Пророка ﷺ, [Аџлаџ да благослови и приветства него и семейството му.] бива показано, че времето и [пространството и] разстоянията не играят роля, без значение колко са големи, защото в крайна сметка те са просто едно от творенията на Аџлаџ ﷻ и са подчинени Нему. И затова те могат да бъдат съкратени по Неговата воля или да бъдат умножени по Неговата воля ﷻ.

٦٥) وَأَكْرَمَهُ اللَّهُ بِمَا شَاءَ، وَأَوْحَىٰ إِلَيْهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ﴾. فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ.

65) И Аџлаџ го почете с каквото пожела и му разкри каквото му разкри. “Сърцето му не го излъга за онова, което видя. [ен-Неџм (53): 11]” И Аџлаџ го благослови и приветства на този свят и на отвъдния.

Обяснение

В този раздел имам ет-Таџаѳѳи набляга на целта на двете пътешествия на Пророка ﷺ, Аџлаџ да благослови и приветства него и семейството му.

А именно целта и на двете пътувания е Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, да бъде почитен чрез обиколка, по време на която да му бъде показана Вселената – Земята и Небесата. Защото на никое друго творение не са били давани привилегиите, които бяха дадени на Пратеника на Аллāх ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му].

Важна особеност, която трябва да запомним е, че антропоморфистите, а също и някои невежи хора погрешно си представят, че Пророкът ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, се издигнал към небесата за да може да се срещне с Аллāх на седмото небе!! А такова убеждение чисто и просто е безверие.

Всевишният Аллāх няма местоположение така, че Пророкът ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] да може да го посети, нито пък той ﷺ беше по-близо до Аллāх, по време на пътуването си до седмото небе, отколкото Йънус عليه السلام, по време на престоя си в стомаха на кита в най-тъмните дълбини на океана. Защото самото пространство означава наличие на местоположение, мерни единици, време и т.н. А всички тези неща не важат по отношение на Аллāх.

Всевишният Аллāх пожела за своя Пророк ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, да бъде почитен и да види същности и реалности, които никой друг не е виждал. Затова Той ﷻ го въздигна в небесата и му показа от чудесата на творението и някои неща от неведомото. И също така Аллāх ﷻ пожела да разкрие повелята за молитвите-намаз, както и за някои други неща на най-почтеното място над седмото небе.

Но това място не бе точка за среща, а просто едно достойно място, където Аллāх ﷻ пожела да разкрие командите си на своя Пророк ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му]. Както Аллāх ﷻ дари Мусā عليه السلام с откровение [ӯҳй] в долините на Палестина, така Аллāх ﷻ дари с откровение Мухммед عليه السلام в небесата.

Забележете, че в първия а́йет от сӯра ел-Исрā', където се говори за тези пътешествия, започва с думата “субхāне”. А “субхāне” от езикова гледна точка произлиза от думата “тесбиҳ”, която означава пречистване на Аллāх от всякакви неподобаващи нему характеристики и [фантазиите на] всякакви болни въображения. Това е все едно Всевишният Аллāх ни известява за пътешествията, но преди това ни предупреждава да не си представяме погрешно или да си правим илюзии, че Пророкът ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] е отишъл на някое строго определено място, което е предназначено за среща с физически Бог, който се намира над седмото небе. Защото такова убеждение е безверие. И защото Аллāх ﷻ е Създателят на всички физически обекти, всички същности и всички местоположения. Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и местоположенията и посоките не Го обхващат.

Някои учени споменават, че е възможно Пророкът ﷺ, [Аллāх да благослови и приветства него и семейството му] да е виждал Аллāх عليه السلام, но не с очите си, нито пък на определено местоположение, нито по какъвто и да било начин. Виждане, при което въпроса “Как?” е напълно безсмислен.

Но въпреки това мнозинството от учените смятат, че Аллāх عليه السلام не може да бъде видян [на този свят по време на земния ни живот], а това казва и самия Пророк ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му.

В достоверния си сборник, 1/161, имām Муслим предава следния хадīs от ебӯ Зерр رضي الله عنه:

عن أبي ذر قال: سألت رسول الله صلى الله عليه وسلم هل رأيت ربك؟ قال: نور أرى أراه.

قلت: والنور هنا في حق الله تعالى لا تعني الضوء وإنما تعني الهادي أو الرب الجبار الخالق جل جلاله. لأن الله تعالى هو خالق الظلمات والنور فلا يوصف بشيء مخلوق ومن وصف الله بمعنى من معاني البشر فقد كفر. ليس كمثله شيء وهو السميع البصير.

Този достоверен хадис означава: “От ебу Зерр: Попитах Пратеника на Алла̣х, Алла̣х да го благослови и приветства: “Видя ли твоя Господар?” Каза: “Той е “ен-Нур” [букв. Светлината]. Невъзможно е да бъде видян.” Казвам: Тук думата “ен-Нур” по отношение на Всевишния Алла̣х не означава светлина, а означава “Напътстващия” или пък “Всепокоряващия Господар и Създател, Най-Величествения”. Защото Всевишният Алла̣х е Създателя на тъмнините и светлината и не може да бъде описан с каквото и да било от сътворените неща. Защото който опише Алла̣х с някое качество от човешките качества става безверник. Не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и Той е Всечуващия и Всевиждащия.

И така Пророкът ﷺ, Алла̣х да благослови и приветства него и семейството му, ясно и недвусмислено заявява, че не е видял Алла̣х ﷻ, защото Всевишния Алла̣х не може да бъде видян.

Тук също е важно да изясним значението на отговора на Пророка ﷺ, [Алла̣х да благослови и приветства него и семейството му,] че Алла̣х ﷻ е “ен-Нур”.

Знай, нека Алла̣х ни укрепи по правия път на истината, че когато Алла̣х ﷻ е описан с думата “ен-Нур”, това не означава светлина. Защото, който вярва, че Алла̣х ﷻ е светлина е напуснал полето Исляма и е станал безверник. Светлината е просто едно от творенията на Алла̣х.

В сūra ел-Ен‘ам (6), айет 1-ви, Всевишният Алла̣х казва:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ۚ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ

يَعْدِلُونَ ﴿١﴾

Значението на този айет е следното: “Слава на Алах, Който сътвори небесата и земята, и стори тъмнините и светлината! После онези, които не вярват, приписват съперници на своя Господ.”

Този айет ясно посочва, че тъмнината и светлината са творения на Алла̣х. По тази причина това не може да бъде приписано като качество на Алла̣х, защото това е идея заимствана от Тората и Евангелието. Ен-Нур, което е едно от свършените имена на Алла̣х не означава, светлината, която представлява поток от фотони и т.н. Ен-Нур [Светлината] означава ел-Хади [Напътстващия], Господарят, който насочва по правия път. Разбира се, това е най-близкото тълкуване, базирано на Кур‘ана и достоверния Суннет. Но въпреки това знай, нека Алла̣х ни напътства заедно с теб, че никой не знае истинските значения и смисъл на имената на Алла̣х, освен Всевишния Алла̣х.

А сега нека се върнем към ел-Миа‘раж и предполагаемото виждане. Имām ел-Бухārī и имām Муслим предават в достоверните си сборници съответно в 8/606 и 1/159, по пътя на Месрук, който казва:

عن مسروق قال:

قلت لعائشة رضى الله عنها: يا أمته، هل رأى محمد صلى الله عليه وسلم ربه؟ فقالت: لقد قف شعري مما قلت، أين أنت من ثلاث، من حدثكهن فقد كذب: من حدثك أن محمدا صلى الله عليه وسلم رأى ربه فقد

كذب، ثم قرأت: (لا تدركه الأبصار وهو يدرك الأبصار وهو اللطيف الخبير). (وما كان لبشر أن يكلمه الله إلا وحيا أو من وراء حجاب). ومن حدثك أنه يعلم ما في غد فقد كذب، ثم قرأت: (يا أيها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك). الآية، ولكنه رأى جبريل عليه السلام في صورته مرتين.

Значението на хадиса е следното: По пътя на Месрүк: Казах на ‘А’ише رضي الله عنها: “О, майко, видя ли Мухаммед, Алла̄х да го благослови и приветства, своя Господар?” А тя каза: “Косите ми изсъхнаха от това, което каза. Къде си ти по отношение на тези три неща, които ти ги каже – със сигурност е излъгал:

Който ти каже, че Мухаммед, Алла̄х да го благослови и приветства, е видял своя Господар е излъгал. А после прочете [айет 103-ти от сүра ел-Ен’ам (6)]:

لَا تُدْرِكُهُ الْآبْصَرُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْآبْصَرَ

[Което означава:] “**Не Го достигат погледите, ала Той достига погледите.**”

[И прочете още айет 51-ви от сүра еш-Шүрә (42)]

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَآيَ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا

يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ

[Което означава:] “**С хората Аллах говори само чрез откровение или зад преграда, или като изпрати пратеник и му разкрива по Своя воля каквото пожелае. Той е Всевишен, Премъдър.**”

И който ти каже, че знае какво ще се случи утре е излъгал. А после прочете [айет 67-ми на сүра ел-Ма’иде (5)]:

يَأْتِيهَا الرُّسُولُ يَلْغُ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ

[Което значи:] “**О, Пратенико, оповести какво ти бе низпослано от твоя Господ!**”

[После ‘А’ише رضي الله عنها завършва хадиса с думите:] Но той عليه السلام видя Жибрил عليه السلام в неговия образ два пъти.”

**Вяра в Басейна [е̣-Хаўд], Застъпничеството
[еш-Шеф̣ā‘а] и Обетът [е̣-Мис̣āқ]**

الإيمان بالحوض والشفاعة والميثاق

(٦٦) وَالْحَوْضُ الَّذِي أَكْرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ غِيَاثًا لِأُمَّتِهِ حَقٌّ.

66) И [басейна, езерото] ел-Хауџ, с който Аллах го почете, за да утоли [жаждата на] своята общност е истина.

Обяснение:

Басейнът ще бъде извор на облекчение за мюсюлманите на Съдния ден, защото Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му,] ще има възможност да дава вода на жадните вярващи. Който отпие от него никога повече няма да изпита жажда. Въпреки, че приближените на Аллах - еулийа - няма да изпитват жажда на Съдния ден, те все още ще искат да отпият него, заради великата почит на това.

Много учени по тefsир казват, че [думата] ел-Кеусер спомената в сѳра ел-Кеусер е реката, която захранва този басейн. В 1-ви айет от тази сѳра (108) Всевишният Аллах казва:

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾

Този айет означава: “Ние ти дадохме [о, Мухаммед реката] ел-Кеусер.”

(٦٧) وَالشَّفَاعَةُ الَّتِي أَدَّخَرَهَا لَهُمْ حَقٌّ، كَمَا رُوِيَ فِي الْأَخْبَارِ.

67) И [застѳпничество] еш-Шефа'а, която запази за тях [своите последователи] е истина, както е предадено в известията [достоверните хадиси].

Обяснение:

Застѳпничеството на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, е истина и ще се случи на Съдния ден. Това ще стане, когато Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, помоли Всевишния Аллах да опрости на онези, които са подложени на наказание, но вярват в “Ля иляхе илля аллах” [Няма друг бог освен Аллах]. Аллах ﷻ ще удовлетвори искането на Своя Пророк ﷺ, [Аллах да благослови и приветства него и семейството му,] и това е известно като “ел-Мекам ел-Мехмуд” – “Възхвалената позиция” на Пророка ﷺ, [Аллах да благослови и приветства него и семейството му].

Антропоморфистите вярват, че “Възхвалената/Издигнатата позиция” на Пророка ﷺ, [Аллах да благослови и приветства него и семейството му,] означава, че той ﷺ ще седне до Аллах ﷻ на “Трона”, а това е чисто богохулство! Аллах да ни предпази от такива убеждения!

Застѳпничеството не е ограничено единствено до нашия Пророк ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, а то ще бъде дадено и на много други пророци. Но Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, ще се застъпи за огромното мнозинство от вярващи.

(٦٨) وَالْمِيثَاقُ الَّذِي أَخَذَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ آدَمَ وَذُرِّيَّتِهِ حَقٌّ.

68) И [обетът] ел-Мицах, който Всевишният Аллах взе от Адем и неговото потомство е истина.

Обяснение:

Всевишният Аллах казва в сѳра ел-Еа'раф (7), 172-ри айет:

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ

شَهِدْنَا أَلَمْ تَقُولُوا يَوْمَ الْإِقِيمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿٧٢﴾

Този айет означава: “И когато твоят Господар извади от синовете на Адем, от гърбовете им, тяхното потомство, и ги накара да засвидетелстват за себе си: “Не съм ли аз

вашият Господ?”, казаха: “Да, свидетели сме.” Да не кажете в Деня на възкресението: “Бяхме нехайни за това!””

След като Всевишният Аллах им позволи да узнаят, Адем عليه السلام и неговото потомство засвидетелстваха, че няма друг бог освен Него и че единствено Той هو الله трябва да бъде обожаван.

Десета глава

Вяра в предопределението и съдбата

الإيمان بالقضاء والقدر

٦٩) وَقَدْ عَلِمَ اللَّهُ تَعَالَى فِيمَا لَمْ يَزَلْ عَدَدَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ، وَعَدَدَ مَنْ يَدْخُلُ النَّارَ جُمْلَةً وَاحِدَةً، فَلَا يُرَادُ فِي ذَلِكَ الْعَدَدِ وَلَا يَنْقُصُ مِنْهُ.

69) И Аллах знаеше във вечността [преди съществуването на времето] броя на онези, които ще влязат в Женната, и броя на онези, които ще влязат в Жеженем – точно. И този брой нито се увеличава, нито намаля.

Обяснение:

٧٠) وَكَذَلِكَ أَعْمَالُهُمْ فِيمَا عَلِمَ مِنْهُمْ أَنْ يَفْعَلُوهُ، وَكُلُّ مَيْسَرٍ لِمَا خَلَقَ لَهُ.

70) И същото важи за действията им, Аллах знаеше какви действия ще извършат [т.е. извършването на действията съпада напълно с вечното знание на Аллах]. И всеки е улеснен за онова, за което е създаден.

Обяснение:

٧١) وَالْأَعْمَالُ بِالْحَوَاتِيمِ، وَالسَّعِيدُ مَنْ سَعِدَ بِقَضَاءِ اللَّهِ، وَالشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ بِقَضَاءِ اللَّهِ.

71) И делата са според завършениците им [Делата с които завършва човешкият живот определят съдбата му]. Щастливците са щастливи по Аллахово предопределение и нещастниците са нещастни по Аллахово предопределение.

Обяснение:

٧٢) وَأَصْلُ الْقَدَرِ سِرُّ اللَّهِ تَعَالَى فِي خَلْقِهِ، لَمْ يَطْلُعْ عَلَى ذَلِكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ.

72) И същността на съдбата е тайна на Всевишния Аллах в Неговите творения, която не е разкрита нито на приближените ангели [мел'икета], нито на изпратените пророци.

Обяснение:

٧٣) وَالْتَعَمُّقُ وَالتَّظَرُّ فِي ذَلِكَ ذَرْيَعَةُ الْخِيَلَانِ، وَسُلْمُ الْحِرْمَانِ، وَدَرْجَةُ الطُّغْيَانِ، فَالْحَذَرُ كُلُّ الْحَذَرِ مِنْ ذَلِكَ نَظَرًا وَفَكْرًا وَوَسْوَسةً.

73) И задълбочаването и размишляването върху това [същността на съдбата и предопределението] са причина за безпомощността [изоставянето от Аллах], и подлагане на лишение [от Аллах], и [достигане до] степенята на произвол. Затова се пази по всички начини от такова размишление, и разсъждение, и нашепване [в сърцето на такова мисли].

Обяснение:

٧٤) فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَوَى عِلْمَ الْقَدَرِ عَنْ أَنْامِهِ، وَنَهَاهُمْ عَنْ مَرَامِهِ، كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ ﴿لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾، فَمَنْ سَأَلَ: لِمَ فَعَلَ؟ فَقَدْ رَدَّ حُكْمَ الْكِتَابِ، وَمَنْ رَدَّ حُكْمَ الْكِتَابِ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ.

74) Защото Всевишният Аллах прикри от своите творения знанието за съдбата, и им забрани да се стремят към него така, както каза Всевишният Аллах в своята Книга [по смисъл]: “Не Той ще бъде питан какво върши, а те ще бъдат питани. [Ел-Ембийя: 23]” И който попита: Защо това бе сторено [от Аллах]? – той е отхвърлил отсъждането на Книгата [на Аллах], а който отхвърли отсъждането на Книгата, той става безверник.

Обяснение:

٧٥) فَهَذَا جُمْلَةُ مَا يَخْتَاجُ إِلَيْهِ مَنْ هُوَ مُتَوَرِّقَلْبُهُ مِنْ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ تَعَالَى، وَهِيَ دَرَجَةُ الرَّاسِخِينَ فِي الْعِلْمِ.

75) Това е всичко, от което се нуждаят притежателите на просветени сърца от приближените [праведни, еълийи'] раби на Аллах, и това е степента на утвърдените в знанието.

Обяснение:

٧٦) لَا تَلَقَّ الْعِلْمَ عِلْمَانِ: عِلْمٌ فِي الْخَلْقِ مَوْجُودٌ، وَعِلْمٌ فِي الْخَلْقِ مَفْقُودٌ، فَإِنْكَارُ الْعِلْمِ الْمَوْجُودِ كُفْرٌ، وَادَّعَاءُ الْعِلْمِ الْمَفْقُودِ كُفْرٌ، وَلَا يَتَّبِثُ الْإِيمَانُ إِلَّا بِقَبُولِ الْعِلْمِ الْمَوْجُودِ، وَتَرْكُ ظَلَبِ الْعِلْمِ الْمَفْقُودِ.

76) Защото знанието е два вида: знание, което е достъпно за творенията и знание, което е недостъпно за творенията. И отричането на достъпното знание е безверие, и претендирането за недостъпното знание също е безверие. И вярата се утвърждава единствено чрез приемане на достъпното знание и изоставяне на домогванията към недостъпното знание.

Обяснение:

٧٧) وَنُؤْمِنُ بِاللَّوْجِ وَالْقَلَمِ، وَجَمِيعِ مَا فِيهِ قَدْ رَفَعْنَا.

77) И вярваме в ел-Леуџ [Свещените Скрижали] и ел-Қалем [Писалката] и във всичко отбелязано в тях.

Обяснение:

“Опазените” или “Свещените Скрижали” са творение на Аллах. Те съдържат всяко нещо. Те се наричат “Майката на книгите”. “Свещените скрижали” са “над” ел-‘Арш и “над” Седмото небе.

Имām ел-Бухārī и имām Муслим предават по пътя на ебӯ Хурайра رضي الله عنه, че Пророкът ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, казва:

إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ: إِنْ رَحِمْتَ سَبَقْتَ غَضَبِي، فَهُوَ مَكْتُوبٌ عِنْدَهُ فَوْقَ

العرش

[Което значи:] “Аллах записа още преди сътворението на творенията: “Милостта Ми предхожда [обхваща, надделява] гнева Ми.” Това е записано при Него [върху Скрижалите] “над” ел-‘Арш.”

Ел-‘имām ел-хāфиз ибн Хажер ел-‘Асқалāнī, в своето тълкуване “Шерх Сахīх ел-Бухārī”, том 13/527, казва: “Значението на този хадīs е, че ел-Леуџ [Опазените Скрижали] се намират на ел-‘Арш.”

Опазените скрижали съдържат в себе си всичко, което се е случило, случва се и ще се случи.

В сӯра ел-Бурӯџ (85), āйети 21-ви и 22-ри от Свещения Қур’āн Всевишният Аллах казва:

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿١﴾ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢﴾

Тези āйети означават: “Наистина това е Славен Қур’āн, [записан] в Опазени Скрижали.”

(٧٨) فَلَوْ اجْتَمَعَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ عَلَى شَيْءٍ كَتَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ أَنَّهُ كَائِنٌ؛ لِيَجْعَلُوهُ غَيْرَ كَائِنٍ لَمْ يَقْدِرُوا عَلَيْهِ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا كُلُّهُمْ عَلَى شَيْءٍ لَمْ يَكْتُبَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ؛ لِيَجْعَلُوهُ كَائِنًا لَمْ يَقْدِرُوا عَلَيْهِ.

78) И дори всичките творения да се съберат заедно за да превърнат в неосъществено нещо, крето Всевишният Аллах е отредил да се осъществи – не ще могат да го сторят. И дори да се съберат всичките заедно за да осъществят нещо, крето Всевишният Аллах не е предписал да се осъществи – не ще могат да го сторят.

Обяснение:

(٧٩) جَفَّ الْقَلَمُ بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَا أَخْطَأَ الْعَبْدَ لَمْ يَكُنْ لِصِيبِهِ، وَمَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَهُ.

79) Ел-Қалем [Писалкмата] изсъхна, [записала] всички, крето ще се появи до Съдния ден. Онова, крето е предписано да пропусне раба – няма как да го постигне и онова, крето е предписано да постигне раба – няма как да го пропусне.

Обяснение:

(٨٠) وَعَلَى الْعَبْدِ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ سَبَقَ عِلْمُهُ فِي كُلِّ كَائِنٍ مِنْ خَلْقِهِ.

80) И раба трябва да знае, че вечното знание на Аллах предхожда всяко нещо, крето ще се случи с творенията.

Обяснение:

(٨١) فَقَدَرَ ذَلِكَ تَقْدِيرًا مُحْكَمًا مُبْرَمًا، لَيْسَ فِيهِ نَاقِصٌ وَلَا مُعْتَبَرٌ، وَلَا مُزِيلٌ وَلَا مُعَيَّرٌ، وَلَا نَاقِصٌ وَلَا زَائِدٌ مِنْ خَلْقِهِ فِي سَمَاوَاتِهِ وَأَرْضِهِ،

81) И че [Аллах] отсъди това чрез съвършено и окончателно отсъждане. И никой [от творенията Му на небесата Му и земите Му] не е способен да му се противопостави [на отсъждането] или да го подправи, нито да го изтрие или да го промени, нито да отнеме от него или да добави към него.

Обяснение:

(٨٢) وَذَلِكَ مِنْ عَقْدِ الْإِيمَانِ، وَأُصُولِ الْمَعْرِفَةِ، وَالْإِعْتِرَافِ بِتَوْحِيدِ اللَّهِ تَعَالَى وَرُبُوبِيَّتِهِ، كَمَا قَالَ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ ﴿وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾، وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا﴾.

82) И това е от фундаментите на вярата и основите на познанието, и на признаването на единобожието на Всевишния Аллах и господството му. Така, както Всевишният е казал в Своята Книга [по смисъл]: “И е сътворил всяко нещо и е отредил за него точна мярка. [ел-Фурқан (25): 2]” И е казал Всевишният [по смисъл]: “И повелята на Аллах е предопределена съдба. [ел-Ехзъб (33): 38]”

Обяснение:

(٨٣) فَوَيْلٌ لِمَنْ صَارَ لِلَّهِ تَعَالَى فِي الْقَدَرِ خَصِيمًا، وَأَحْضَرٌ لِلنَّظَرِ فِيهِ قَلْبًا سَقِيمًا، لَقَدْ اتَّخَذَ يَوْهِيْمُهُ فِي خَاضِ الْغَيْبِ سِرًّا كَتِيمًا، وَعَادَ بِمَا قَالَ فِيهِ أَفَاكًَا أَثِيمًا.

83) Горко на онзи, който стане оспорващ съдбата от Аллах и подложи болното си сърце на размишление върху нея [съдбата]. Опита се е да достигне чрез своите илюзии до скритите тайни на недостижимото неведомо и заради онова, крето казва се е превърнал в клеветник и грешник.

Обяснение:

Вяра в ель-‘Арш и ель-Курси

الإيمان بالعرش والكرسي

84) И ел-‘Арш и ел-Курси са истина.

Обяснение:

И двете са споменати в Қур’ана, затова всеки мюсюлманин трябва да вярва в тях. Но никой не знае, какво представляват в действителност. Тези две неща са измежду символичните [мутешāбиҳāt] неща. И тъй като Қур’анът и Достоверния Суннет не навлизат в детайли какво точно представляват ел-‘Арш и ел-Курси ние също не навлизаме в тази материя.

Всичко, което знаем за ел-‘Арш, че то е огромно творение, може би най-голямото творение на Всевишния Аллāх. И той е “покрив” на Рая [Женнета]. Също така знаем, че ел-‘Арш ще бъде “носен” от осем ангела [мел’ийката] на Съдния ден.

Ел-Курси е друго творение, което е по-малко от ел-‘Арш. И по същия начин ние не знаем какво представлява в действителност, освен споменатото от Аллāх в Қур’ана.

Предоставянето на точните значения на ел-‘Арш и ел-Курси на Аллāх е най-безопасния начин за предпазване на вярата.

Антропоморфистите, заедно с останалите немюсюлмани, вярват, че ел-‘Арш е трон (като тронове на царете) и че ел-Курси е престол (като тези на царете). И те вярват, че Всевишният Аллāх стои на този престол като цар!! Това е чисто безверие и всеки мюсюлманин, който възприеме такова убеждение моментално става безверник.

Да, наистина сред значенията на ел-‘Арш и ел-Курси се съдържат “трон” и “престол”, но ние знаем, че Аллāх е Творецът и че той не е физическа материя [маса], която да заеме такъв “престол” или пък да седне на него. Нито пък за [Аллāх ﷻ] важат физическите граници така, че словосъчетанието “стоене на трона” да има смисъл приложено към Него!! Това е идея извлечена от Тората и Библията, която се е просмукала в убежденията на някои хора. Нека Аллāх ни предпази и ни утвърди по правия път на истината!

В сūra ет-Теубе (9), 129-ти āйет, Всевишният Аллāх казва:

وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Този āйет означава: **“И Той е Господаря на великия ‘Арш.”**

Този āйет показва съвсем ясно и конкретно две неща:

- 1) Че ел-‘Арш е описан като велик и огромен [‘азīm], а от там и израза – Великия ‘Арш.
- 2) Че Всевишният Аллāх е Господаря на ел-‘Арш.

И тъй като ел-‘Арш има най-големия размер от всички творения Аллāх го нарича “великия”.

И въпреки това той [ел-‘Арш] е изцяло под повелята на Аллāх, както и всяко друго негово творение. И Аллāх съществуваше вечно още преди ел-‘Арш да съществува, и още преди пространството, което съдържа ел-‘Арш да съществува. И след като ел-‘Арш – най-голямото творение на Всевишния Аллāх – му е подчинено, следователно [и по дефиниция] всяко нещо, което е по-малко от ел-‘Арш също Му е подчинено.

Нашият повелител ‘Али ибн ебү Тāлиб, Аллāх да озари лицето му, казва:

ان الله خلق العرش اظهار القدرته ولم يتخذ مكانا لذاته

“Наистина Аллāх създаде ел-‘Арш за да покаже Своего могъщество, а не като място, където да се настани.”

Ел-имām ел-хāфиз ибн ‘Асякир رحمته الله казва: “Всяко творение е подчинено на

могъществото му.”

Никой друг освен Аллāх ﷻ не знае какво в действителност представлява ел-‘Арш. Следователно единственото, което знаем за ел-‘Арш е неговото име. Всевишният Аллāх съхранява ел-‘Арш на много високо положение и по неговата милост той не пада върху небесата и земята. А също имайте предвид, че Рая [Женнета] се намира “над” седемте небеса, а Адът [Жехеннем] се намира “под” седемте земи – и всичко това е творение на Всевишния Аллāх.

Някои учени казват, че ел-‘Арш и ел-Курсī са едно и също нещо. Други казват, че те означават знание. Други казват, че те са символ на могъщество и величие така, както се срещат в арабския език.

Най-доброто за нас е да вярваме в тях, като предоставяме тяхното истинско значение на Всевишния Аллāх, знаейки че не съществува нищо, което е подобно дори и на Негово подобие и че Той ﷻ не се съдържа в пространството и няма местоположение.

٨٥) وَهُوَ مُسْتَعِنٌ عَنِ الْعَرْشِ وَمَا دُونَهُ، مُحِيطٌ بِكُلِّ شَيْءٍ وَفَوْقَهُ.

85) И Той не се нуждае от ел-‘Арш или каквото и да било друго, и Той обхваща със знанието си всяко нещо и го превъзхожда.

Обяснение:

Имам ет-Тāхāўī отново набляга на факта, че Аллāх не се нуждае от ел-‘Арш или каквото и да било друго нещо – по-малко или по-голямо от него. Защото Всевишният Аллāх не е физическа материя [маса] или тяло и той не се нуждае от пространство, нито пък пространството може да го ограничи. И също Всевишният Аллāх знае всяко нещо и е “над” него – превъзхожда го. И това превъзходство и “високо” положение се изразява в Неговите знание и сила.

**Вяра в ангелите [меля'икета], пророците
[енбийā'] и небесните книги [кутуб]**

الإيمان بالملائكة والنبين والكتب السماوية

٨٦) وَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا، وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا، إِيْمَانًا وَتَصَدِيقًا وَتَسْلِيمًا.

86) И казваме вярващи, потвърждаващи и отдадени: Наистина Аллах взе Ибрахим за приятел и Аллах говори на Муса.

Обяснение:

٨٧) وَنُؤْمِنُ بِالْمَلَائِكَةِ وَالنَّبِيِّينَ، وَالْكِتَابِ الْمُنَزَّلَةِ عَلَى الْمُرْسَلِينَ، وَنَشْهَدُ أَنَّهُمْ كَانُوا عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ.

87) И вярваме в ангелите [мелә'икетата], и пророците [енбийа'] и низпосланите книги върху пратениците. И засвидетелстваме, че та са върху явната истина.

Обяснение:

**Забраната за навлизане в спор относно Аллāх,
за спор относно религията на Аллāх и Неговия
Қур'ан с невежество**

حرمة الخوض في الله، والمجدال في دين الله
وقرآنه بجهل

(٨٨) وَنُسَمِّي أَهْلَ قِبْلَتِنَا مُسْلِمِينَ، مَا دَامُوا بِمَا جَاءَ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُعْتَرِفِينَ، وَلَهُ بِكُلِّ مَا قَالَ وَأَخْبَرَ مُصَدِّقِينَ.

88) *И наричаме хората от нашето қибле [посока и вяра] мюсюлмани [отдадени, муслимѐн] и мюмини [вярващи, му'минѐн], докогава докато признават онова, с което Пророкът, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], е дошъл и потвърждават всичко, което е казал и е известил.*

Обяснение:

(٨٩) وَلَا تَخُوضُ فِي اللَّهِ، وَلَا تُسَارِي فِي دِينِ اللَّهِ، وَلَا تُجَادِلُ فِي الْقُرْآنِ.

89) *И ние не навлизаме в [говорене без знание за] Аллāх, и не оспорваме [без знание въпросите от] религията на Аллāх, и не спорим [и не тълкуваме без знание] за Қур'āна.*

Обяснение:

(٩٠) وَنَشْهَدُ أَنَّهُ كَلَامُ رَبِّ الْعَالَمِينَ، نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ، فَعَلَّمَهُ سَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَهُوَ كَلَامُ اللَّهِ تَعَالَى لَا يُسَاوِيهِ شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ الْمَخْلُوقِينَ، وَلَا نَقُولُ بِخَلْقِهِ.

90) *И засвидетелстваме, че той [Қур'āнът] е словото на Господаря на световите, което бе низпослано чрез Доверения дух [ер-Фух ел-Емин, Жибрилъ ﷺ], и който научи повелителя на световите – Мухаммед, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], на него [на Қур'āна]. И той [Қур'āнът] е словото на Всевишния Аллāх, и нищо от словата на творенията не е равно с него. Нито пък казваме, че то [словото на Аллāх – Қур'āна] е сътворено.*

Обяснение:

(٩١) وَلَا تُخَالِفْ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ.

91) *И ние не заставаме против жема'ата [мнозинството] на мюсюлманите [като са върху истината].*

Обяснение:

(٩٢) وَلَا تُكْفِّرْ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ بِذَنْبٍ، إِلَّا إِذَا اسْتَحَلَّهُ.

92) *И не смятаме за безверник никой от хората на қибле, заради грях, [който е извършил], освен ако не го счита [този грях] за позволен.*

Обяснение:

(٩٣) وَلَا نَقُولُ: لَا يَضُرُّ مَعَ الْإِيمَانِ ذَنْبٌ لِمَنْ عَمِلَهُ.

93) *И не казваме, че греха придружен от вяра не вреди на неговия извършител.*

Обяснение:

Ел-Мурджи'е са течение, което като цяло е изчезнало, но следи от неговите схващания все още се намират и в наши дни. Основата на тяхната идеология е, че докато човек е вярващ каквито и злини да извършва, те не му вредят и в крайна сметка той ще влезе в Жѐннета. Такова вярване е много опасно по следните причини:

ثُمَّ كَانَ عَقِبَةَ الَّذِينَ اسْتَفْهَوْا السُّوْأَى أَنْ كَذَّبُوا بِعَايَةِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾

“После лош ще бъде краят за онези, които злосторстват, защото взимат за лъжа знаменията на Аллах и им се подиграват.” [ер-Рѐм: 10]

Този айет показва, че когато хората започват да пристъпват към “малките” грехове, после продължават със “средните” грехове, после с “големите” грехове, докато най-накрая

изгубят исляма си [вярата си].

Делата са плодове на вярата. Ние вярваме със сърцето си, потвърждаваме вярата си с езика си, и извършваме добри дела с органите си. Затова отделянето на делата от вярата е опасно. В този смисъл най-големия грях е безверието – куфр.

Ел-Хаўъриџ са течение, което изпада в другата крайност. [При тях извършването на грях се счита за безверие.]

٩٤) نَرْجُو لِلْمُحْسِنِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ، وَيُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِهِ، وَلَا نَأْمَنُ عَلَيْهِمْ، وَلَا نَشْهَدُ لَهُمْ بِالْجَنَّةِ، وَنَسْتَغْفِرُ لِمُسِيئِهِمْ، وَنَخَافُ عَلَيْهِمْ، وَلَا نَقْنِطُهُمْ.

94) *И очакваме, че [Аллах] ще опрости на добродетелните вярващи и ще ги въведе в Рая [Женнета] по своята милост, но не гарантираме за тях и не засвидетелстваме Рая [Женнета] за тях; И молим за опрощението на грешниците и се страхуваме за тях, но не ги отчайваме [не губим надежда за тях].*

Обяснение:

Ние не приписваме Женнет и Жехеннем на никой освен онези, за които е посочен Женнет или Жехеннем от Аллаh ﷻ и неговия Пратеник ﷺ [Аллаh да благослови и приветства него и семейството му]. Ние обичаме праведните хора, правим дуа за тях и се надяваме на добро за тях, но не стигаме до крайности. Да ги обичаме означава да се молим за тяхно добро, а не да ги окачествяваме с неща, които са ни неизвестни. Същото важи и за молитвата [ду‘а‘та] на ученика за учителя и обратното, защото всички се нуждаем от това. Имам ‘Али عليه السلام казва: “Човек е прикрит зад езика си. Започне ли да говори – положението му се разкрива.”

٩٥) وَالْأَمْنُ وَالْإِيَّاسُ يَنْقُلَانِ عَنْ مِلَّةِ الْإِسْلَامِ، وَسَبِيلُ الْحَقِّ بَيْنَهُمَا لِأَهْلِ الْقِبْلَةِ.

95) *И сигурността и отчаянието водят до напускане на общността на Исляма, и пътя на истината за хората на қиблето е между тях двете.*

Обяснение:

Вярващият не изпада в крайности, а е умерен. Неговият път е между надеждата и страха от Всевишния Аллаh.

٩٦) وَلَا يَخْرُجُ الْعَبْدُ مِنَ الْإِيمَانِ إِلَّا بِحُجُودٍ مَا أَذْخَلَهُ فِيهِ.

96) *И раба не напуска вярата освен чрез отричане на онова, което го е въвело в нея.*

Обяснение:

Както споменахме при ел-Хаўъриџ извършването на грехове се счита за напускане на вярата. Но тази крайност е отхвърлена от Ехлю-с-Сунна ўе-л-Жема‘а.

Вярата и вярващите

الإيمان والمؤمنون

٩٧) وَالْإِيمَانُ: هُوَ الْإِقْرَارُ بِاللِّسَانِ، وَالْتَّصَدِيقُ بِالْجَنَانِ.

97) И вярата е изричане с езика и потвърждение със сърцето.

Обяснение:

Макар, че делата не са споменати в тази точка те са плодовете на вярата и това е преобладаващото становище на Ехлю-с-Сунна ъе-л-Жема'а.

٩٨) وَجَمِيعُ مَا صَحَّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الشَّرْعِ وَالْبَيَانِ كُلُّهُ حَقٌّ.

98) И всяко нещо, крето е достоверно предадено от Пратеника на Аллах, Аллах да го благослови и приветства [него и семейството му], по отношение на шериата [ислямското законодателство] и разяснението [на Кур'ана и Исляма] – всичко това е истина.

Обяснение:

В сүра ел-Хужурот, 1-ви айет, Всевишният Аллах казва:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَأَنْقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

Значението на този айет е следното: “О, вярващи, не предварвайте Аллах и Неговия Пратеник, и бойте се от Аллах. Аллах е всечуваш, всезнаещ.”

Следователно ако Пратеникът на Аллах ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, е постановил дадено нещо – то е истина, която не може да оспорваме.

٩٩) وَالْإِيمَانُ وَاحِدٌ وَأَهْلُهُ فِي أَصْلِهِ سَوَاءٌ، وَالتَّفَاضُلُ بَيْنَهُمْ بِالْحُشْيَةِ وَالتَّقَى، وَخَالَفَةِ الْهَوَى، وَمُلَازِمَةِ الْأَوَّلَى.

99) И [същността на] вярата е една [и съща]. И всички вярващи са равни по отношение на нейните основи, а разликата между тях е по отношение на страха [от Аллах] и богобоязънтя, и отхвърлянето на страстите, и придържането към добрините.

Обяснение:

Същността на вярата е една и съща [защото Създателят ﷻ е един за всички] и защото няма средно положение между вяра и безверие.

١٠٠) وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّهُمْ أَوْلِيَاءُ الرَّحْمَنِ، وَأَكْرَمُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَطْوَعُهُمْ وَأَتْبَعُهُمْ لِلْقُرْآنِ.

100) И всички вярващи са еълийа [предани] на Всемилоствия, а най-достойния от тях при Аллах е най-покорния и най-верния на Кур'ана.

Обяснение:

Думата еълийа' има общо и специфично значение. Тук става въпрос за общото й значение. Що се касае до Кур'анът, той е по-голямата от двете тежести в завещанието на Пророка ﷺ, а именно Книгата на Аллах и неговото семейство, Аллах да ги благослови и приветства. Кур'анът заповядва Суннета, а отхвърлянето на Суннета е отхвърляне на Кур'ана.

В сүра ен-Нися', 65-ти айет Всевишният Аллах казва:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا

قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

Значението на този айет е следното: “Но не - кълна се в твоя Господ! - те не ще станат вярващи, докато не те сторят съдник за всеки възникнал спор помежду им; после не намират затруднение у себе си относно онова, което си решил и напълно се подчиняват.”

И още в 59-ти айет на сүра ен-Ниса':

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥١﴾

Значението на този айет е следното: **“О, вярващи, покорявайте се на Аллах и се покорявайте на Пратеника и на удостоените с власт сред вас! И спорите ли за нещо, отнесете го към Аллах и към Пратеника, ако вярвате в Аллах и в Сетния ден! Това е най-доброто и най-похвалното за изход.”**

أُوتِيَ الْقُرْآنَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ

Значението на хадисът е следното: **“Бе ми даден Қур’ана и подобно на него, заедно с него.”**

А в хадиса за двете тежести: **“Наистина аз оставям във вас две тежести: Книгата на Аллах и моето семейство.”** – Суннетът на Пратеника на Аллах ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, се подразбира чрез самото споменаване на Қур’ана.

Също така по своята същност и като цяло Суннетът също е ўахй – откровение. За това свидетелстват следните думи на Всевишния ﷻ от сүра ен-Нежм, 3-ти и 4-ти айет:

وَمَا يَنْطِقُ عَنْ أَهْوَىٰ ﴿٦٠﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٦١﴾

Значението на тези айети е следното: **“И не говори той от себе си. Това е само откровение, което [му] се разкрива.”**

Разликата между тях е, че ние правим ибадет [отслужваме молитвата-намаз примерно] с Қур’ана [и че Қур’ана е ўахй по форма и смисъл едновременно, а Суннета е ўахй по смисъл].

И всичко споменато до момента е част от цялостното следване на Свещения Қур’ан.

﴿١٠١﴾ وَالْإِيمَانُ: هُوَ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، وَحُلُوهِ وَمَرَّةٍ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى.

101) Я вярата е [състои се от]: вяра в Аллах, и ангелите [мелаяхтата] Му, и книгите Му, и пратениците Му, и Последния ден, и съдбата – и доброто и лошото в нея, и сладкото и горчивото в нея – е от Всевишния Аллах

Обяснение:

Що се отнася до вярата в съдбата – и доброто и лошото в нея, в сүра Фатир, айет 3-ти, Всевишният Аллах казва:

هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ

Значението на този айет е следното: **“Има ли друг творец освен Аллах?”** Т.е. в действителност и доброто и лошото е от Аллах, но ние не казваме, че лошото е от Аллах, от едеб, от добро възпитание към Всевишния ﷻ.

﴿١٠٢﴾ وَنَحْنُ مُؤْمِنُونَ بِذَلِكَ كُلِّهِ، لَا نَفَرُّ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ، وَنُصَدِّقُهُمْ كُلَّهُمْ عَلَىٰ مَا جَاءُوا بِهِ.

102) И ние вярваме във всичко това, и не правим разлика между никого от пратениците Му, и потвърждаваме всеки един от тях и онова, с което са дошли.

Обяснение:

Ние не правим разлика между пророците по отношение на пратеничеството им. В хадис се предава:

الأنبياء إخوة دِينهم واحد وأمهاتهم شتى

А значението му е следното: “Пророците са братя. Религията им е една, а майките им са различни.”

А що се касае до 253-ти а́йет от сӯра ел-Бекара:

﴿تِلْكَ أَلْرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ

И неговото значение: “Тези са пратениците - на едни от тях отредихме да стоят над други.” – едни от тях от тях са над други, а най-високо е най-великия Пророк ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му. Но ние не казваме посланието на Муса ﷺ е по-добро от това на Иса ﷺ, защото всичките са от Аллāх.

﴿١٠٣﴾ وَأَهْلُ الْكِبَايَرِ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّارِ لَا يُخْلَدُونَ، إِذَا مَاتُوا وَهُمْ مُوحَّدُونَ، وَإِنْ لَمْ يَكُونُوا تَائِبِينَ، بَعْدَ أَنْ لَقُوا اللَّهَ عَارِفِينَ مُؤْمِنِينَ.

103) И извършителите на големи грехове от общността на Мухаммед, Аллāх да го благослови и приветства [него и семейството му], не ще бъдат вечно в Огъня, при положение, че са умрели с теўхид [единобожие], та дори и да не са извършили покаяние, щом се срещнат с Аллāх признавайки го и вярвайки в Него.

Обяснение:

﴿١٠٤﴾ وَهُمْ فِي مَشِيَّتِهِ وَحْكُمِهِ إِنْ شَاءَ عَفَّرَ لَهُمْ، وَعَقَّا عَنْهُمْ بِفَضْلِهِ، كَمَا ذَكَرَ عَزَّ وَجَلَّ فِي كِتَابِهِ: ﴿وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾،

104) И те зависят от Неговата воля и Неговото отсъждане – ако пожелае ще им опрости и ще ги извини, заради Своята щедрост, както споменава Всемо́гъщият и Величественият в Своята Книга: “И ще опрости всичко останало [освен съдружването] на когото пожелае. [ен-Нисā’ (4): 116]”

Обяснение:

﴿١٠٥﴾ وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ فِي النَّارِ بَعْدَ ذَلِكَ، ثُمَّ يُخْرِجُهُمْ مِنْهَا بِرَحْمَتِهِ وَشَفَاعَةِ الشَّافِعِينَ مِنْ أَهْلِ طَاعَتِهِ، ثُمَّ يَبْعَثُهُمْ إِلَىٰ جَنَّتِهِ.

105) А ако пожелае ще ги накаже в Огъня, заради Своята справедливост, после ще ги изкара от него, заради Своята милост и застъпничеството на застъпниците от покорните Нему, после ще ги изпрати в Рая [Женнета].

Обяснение:

Женнета е чист, и ако рабите не са пречистени на този свят преди да влязат в Женнета, трябва да бъдат пречистени в Жехеннем.

جَزَاءً وَفَاقًا ﴿٦٦﴾

“Съответстващо въздаяние.” [ен-Небе’: 26]

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٦٧﴾

“Вкуси [наказанието]! Нали ти бе могъщият, знатният.” [ед-Духōн: 49]

Ще има раби от рабите на Аллāх, които ще получат право да се застъпят за тези в Жехеннем. И няма по-голямо застъпничество – шефа’ат – от това на Пратеника на Аллāх ﷺ,

Аллах да благослови и приветства него и семейството му. Затова много от учените казват, че е ел-меқом ел-меҳмуд – “възхвалената степен”, която се споменава в дуата след а́зана и еш-шефа́’а ел-’узме – “най-великото застъпничество” е именно това.

وَذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَوَلَّى أَهْلَ مَعْرِفَتِهِ، وَلَمْ يَجْعَلْهُمْ فِي الدَّارَيْنِ كَأَهْلِ نُكْرَتِهِ الَّذِينَ حَابُوا مِنْ هِدَايَتِهِ، وَلَمْ يَنَالُوا مِنْ وَلَايَتِهِ. اللَّهُمَّ يَا وَلِيَّ الْإِسْلَامِ وَأَهْلِهِ ثَبِّتْنَا عَلَى الْإِسْلَامِ حَتَّى نَلْقَاكَ بِهِ.

106) Това е защото Аллах покровителства хората, които са Го познали и защото Той няма да ги приравни с онези, които Го отричат и на двата свята – онези, които изгубиха Неговото напътствие и не получиха Неговото покровителство. О, Аллах, покровителю на Исляма и неговите последователи, утвърди ни като мюсюлмани докато те срещнем в това положение.

Обяснение:

В многобройни хадиси се предава за молитвите на Пратеника на Аллах ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, за укрепване и утвърждаване на сърцата и на вярата, като ние сме призвани да последваме този пример, защото изпитваме най-голяма нужда от това.

Мюсюлманската общност

الأمة الإسلامية

١٠٧) وَتَرَى الصَّلَاةَ خَلْفَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ، وَنُصِّلِي عَلَى مَنْ مَاتَ مِنْهُمْ.

107) *И считаме за валидна молитвата [е-с-сала, отслужена] зад всеки праведен и грешник от хората на қибле [мюсюлманите] и отслужваме молитвата [ж-назе] за всеки мъртъв от тях.*

Обяснение:

Коего означава, че молитвата е-с-сала, отслужена зад грешник е валидна и това е становището на болшинството учени от Ехлю-с-Суннет ъе-л-Жема'ат. Но това не значи, че ние сме задължение да отслужваме молитвата си [е-с-сала] зад тях.

١٠٨) وَلَا تُنْزِلْ أَحَدًا مِنْهُمْ جَنَّةً وَلَا نَارًا، وَلَا نَشْهَدْ عَلَيْهِمْ بِكُفْرٍ وَلَا بِشِرْكِ وَلَا بِنِفَاقٍ، مَا لَمْ يَظْهَرْ مِنْهُمْ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ، وَنَذَرُ سَرَائِرَهُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى.

108) *И не въвеждаме [не заявяваме категорично за] никого от тях, нито в Рая [Женнета], нито в Ада [Жехеннем]. И не засвидетелстваме нито куфр [безверие], нито ширк [сдържаване], нито нифақ [лицемерие] за никого от тях дотогава, докато те не покажат явно някое от тези неща и оставяме тайните им [скритите им черти] на Всевишния Аллаh.*

Обяснение:

Учените като цяло казват, че делата не са безверие, колкото и да са лоши. Освен специални действия, за които Пророка ﷺ, Аллаh да благослови и приветства него и семейството му, е казал, че последствието от тях е Жехеннем. Но дори и в такъв случай казваме, че не самото дело е безверие, а че в последствие това дело води до безверие. И Аллаh знае най-добре!

Ние като търсачи на истината следваме учените, които са наследници на пророците, а пък пророците гледат на цялата Вселена с окото на милостта. Тази религия е религия на състраданието, религия на милостта и религия на позитивния принос към хората и човечеството. Знанието, което притежаваме не е меч, с който да обезглавяваме хората. Целта на знанието, което притежаваме е да даваме живот на мъртвите души, а не да убиваме живите души. То не е оръжие за масово унищожение, например: "Цялата тази група хора са безверници и лицемери." А то е средство за масово наставление. Лесно е да се руши, но е трудно да се гради.

Пророкът ﷺ, Аллаh да благослови и приветства него и семейството му, не дойде за да поставя етикети на хората от арабския полуостров, а вместо това се молеше за тяхно добро. Ако ние сме неспособни да възпроизведем този пример, най-добре е да се отстраним.

"Дотогава, докато те не покажат явно някое от тези неща." Т.е. докато те самите не извършат явно нещо, което явно показва лицемерие или безверие и което е толкова еднозначно, че не подлежи на никакво тълкуване. Нещо, което е абсолютно и недвусмислено безверие.

В хадис от Пратеника на Аллаh ﷺ, Аллаh да благослови и приветства него и семейството му, се предава:

كفى بالمرء كذبا أن يحدث بكل ما سمع

Значението на този хадис е следното: "Достатъчна лъжа за човека е да казва всяко нещо, което е чул."

Ако сме заети със собствените си недостатъци няма да ни остане време да се занимаваме с чуждите. Вместо това ние искаме да се почувстваме добре, като принизим останалите, а не като се извисим ние самите чрез Кур'ана и Суннета.

"И оставяме тайните им [скритите им черти] на Всевишния Аллаh." Т.е. не си правим заключения за скритото на базата на косвени доказателства.

١٠٩) وَلَا تَرَى السَّيْفَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا مِنْ وَجَبَ عَلَيْهِ السَّيْفُ.

109) *И не изваждаме меч [не разрешаваме убиването] срещу никого от общността на Мухаммед, Аллах да го благослови и приветства [него и семейството му], освен онези, на които се полага меч [крито заслужават наказание според шери'ата].*

Обяснение:

١١٠) وَلَا تَرَى الْخُرُوجَ عَلَى أَمْنَتِنَا وَوَلَاةِ أُمُورِنَا وَإِنْ جَارُوا، وَلَا نَدْعُو عَلَيْهِمْ، وَلَا نَنْزِعُ يَدًا مِنْ طَاعَتِهِمْ، وَنَرَى طَاعَتَهُمْ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَرِيضَةً، مَا لَمْ يَأْمُرُوا بِمَعْصِيَةٍ، وَنَدْعُو لَهُمْ بِالصَّلَاحِ وَالْمَعَاوَةِ.

110) *И не приемаме [въоръженото] въставане против ръководителите ни [справедливо избраните и способни за това] и управниците на делата ни, та дори и да постъпват несправедливо. И не се молим против тях [не им пожелаваме зло] и не преставаме да им се подчиняваме, и смятаме подчинението към тях за подчинение към Аллах, Всесилния и Всемогъщия, - наше задължение – стига да не ни заповядват неподчинение [извършване на грях]. И се молим за тяхното добро и опрощение.*

Обяснение:

Има разногласие между учените от Ехлю-с-Суннет ъе-л-Жема'а за качествата, които трябва да притежава мюсюлманския водач. Но мнозинството от признават властта дори и на тираните и престъпниците дотогава, докато те не заповядват извършване неподчинения и престъпления на своите подчинени.

Освен това те трябва да бъдат справедливо избрани.

Често се случва да правим лоша дуа за враговете си: “О, Аллах унищожи домовете им...” Но винаги на първо място е милостта. Да се молим за доброто и за напътствието на всички, та дори и да имат различни убеждения от нашите. Ние търсим защита при Аллах от злодеите, но се молим за напътствието на хората и се молим на Аллах да ги спаси и да ги избави, и да ги въведе в Женнета. И също ние се молим за доброто на нашите управници, защото тяхната порядъчност е за доброто на цялата общност.

١١١) وَتَبِعُ السُّنَّةَ وَالْجَمَاعَةَ، وَتَحْتَنِبُ الشَّدُودَ وَالْخِلَافَ وَالْفُرْقَةَ.

111) *И следваме суннета [пътя на Пророка ﷺ] и жема'ата [мнозинството на праведните мюсюлмани] и избягваме отклоненията [на сектите и малцинствата] и противоречията, и разцеплението.*

Обяснение:

В днешно време е обратното – бди различен за да бъдеш разпознат. Онзи, който знае повече възразява по-малко, а онзи, който знае по-малко възразява повече. За всеки въпрос има официално становище, към което се придържа. Що се касае до разногласията – те са за специалистите, които разбират от тях. Важното е хората да се възползват от учените, а не учените да покажат колко много знаят.

١١٢) وَنُحِبُّ أَهْلَ الْعَدْلِ وَالْأَمَانَةِ، وَنُبْغِضُ أَهْلَ الْجَوْرِ وَالْخِيَانَةِ.

112) *И обичаме справедливите и доверените и ненавиждаме несправедливите и предателите.*

Обяснение:

И това трябва да бъде вътрешно присъщо качество за всеки един истински вярващ.

١١٣) وَتَقُولُ: اللَّهُ أَعْلَمُ فِيمَا اشْتَبَهَ عَلَيْنَا عِلْمُهُ.

113) *И казваме: “Аллах знае най-добре!” по отношение на нещата, които са неясни за нас.*

Обяснение:

Пример за това е случката с имам Малик رحمته الله, пред когото бяха поставени четиридесет въпроса от човек, пропътувал цялото разстояние от ел-Мегриб до ел-Медина. Въпреки, че бе известен като най-големия учен за своето време, той успя да отговори на четири от тях, а за останалите тридесет и шест от тях каза: “Не знам!”

١١٤) وَتَرَى الْمَسْحَ عَلَى الْخُفَّيْنِ فِي السَّفَرِ وَالْحَصْرَ، كَمَا جَاءَ فِي الْأَثَرِ.

114) *И признаваме правенето на месх върху мести, както за пътници, така и за местни – така, както е посочено в преданията [хадисите].*

Обяснение:

Това е въпрос от фикх, а не от ‘ақида, но поради проблемите на своето време имам ет-Тахауи го включва в настоящото съчинение.

١١٥) وَالْحُجُّ وَالْجِهَادُ مَا صِيَانٍ مَعَ أُولِي الْأَمْرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، بَرَّهُمْ وَفَاجَرَهُمْ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ، لَا يُبْطِلُهُمَا شَيْءٌ وَلَا يَنْقُضُهُمَا.

115) *И хаджът и джихадът са задължения под ръководството на мюсюлманските управници – и праведните и грешните от тях – до настъпването на Часа. И нищо не може да ги провали или анулира.*

Обяснение:

Тези неща са при ули-л-емр – халифа на мюсюлманската държава.¹

¹ Тъй като обявяването на джихад е единствено по повеля на халифа, обявяването на джихад против, която и да било държава в наши е невалидно, освен в случай на външна агресия. Затова единственият валиден джихад е защитата на собствения живот, имущество и семейство в случай на външна агресия, което е общовалидно право на всеки човек, без значение от неговата религия и убеждения. А големият джихад е борбата против страстите на егото и собствената душа.

**Вяра в задгробния живот [ель-берзеḥ] и
Съдния ден и онова, което съдържа**

الإيمان بالبرزخ ويوم القيامة وما فيه من
المشاهد

(۱۱۶) وَتُؤْمِنُ بِالْكَرَامِ الْكَاتِبِينَ، فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ جَعَلَهُمْ عَلَيْنَا حَافِظِينَ.

116) *И вярваме в Қирām ел-Қятибин [Достойните писари, ангелите [меля'икетата], които записват всяко наше дело], и наистина Аллаҳ ги стори наши пазители.*

Обяснение:

В сұра Қоф, 18-ти айет, Всевишият Аллаҳ казва:

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

Значението на този айет е следното: “Не изрича и една дума, без да има готов надзорник при него.”

(۱۱۷) وَتُؤْمِنُ بِمَلِكِ الْمَوْتِ، الْمُؤَكَّلِ بِقَبْضِ أَرْوَاحِ الْعَالَمِينَ.

117) *И вярваме в Мелек ел-Меът [Ангелът на смъртта], който е натоварен да прибере душите на световите [всяка душа].*

Обяснение:

Не използваме името ‘Азрō’йл, защото това идва от слаб хадис. Понякога се казва “мелек ел-меът” – “ангелът на смъртта” в единствено число, а понякога “меля’ике” – “ангели” в множествено число [, което показва, че е възможно повече от едно меля’ике да е натоварено с прибирането на душите].

(۱۱۸) وَبِعَذَابِ الْقَبْرِ لِمَنْ كَانَ لَهُ أَهْلًا، وَسُؤَالِ مَنْكِرٍ وَنَكِيرٍ فِي قَبْرِهِ عَنْ رَبِّهِ وَدِينِهِ وَنَبِيِّهِ، عَلَى مَا جَاءَتْ بِهِ الْأَخْبَارُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَعَنِ الصَّحَابَةِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ.

118) *И [вярваме] в наказанието в гроба за онзи, който е заслужил. И във въпросите на [меля'икетата] Муңқир и Неқир в гроба му [на умрелия] за неговия господар, неговата религия и неговия пророк така, както са дошли преданията от Пратеника на Аллаҳ Аллаҳ да го благослови и приветства [него и семейството му] и [както е съобщено] от сподвижниците [сахъба], Аллаҳ да е доволен от тях.*

Обяснение:

Тук и по-надолу думата “қабр” не означава буквално “гроб”, а “берзеҳ”. Защото не всеки изпитал смъртта е погребан, но всеки изпитал смъртта е преминал в измеренията на отвъдния живот.

(۱۱۹) وَالْقَبْرِ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، أَوْ حُفْرَةً مِنْ حُفْرِ النَّيِّرَانِ.

119) *И гробът е градина от Райските [Женетските] градини или дупка от Адските [Жехенемските] дупки.*

Обяснение:

Доказателство за наказанието в гроба е 46-ти айет от сұра ел-Гōфир:

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

Значението на този айет е следното: “В огъня ще бъдат слагани и сутрин, и вечер. А в Деня, когато настъпи Часът: “Въведете хората на Фараона в най-суровото мъчение!”

(۱۲۰) وَتُؤْمِنُ بِالْبَعْثِ وَحِزَاءِ الْأَعْمَالِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَالْعَرْضِ وَالْحِسَابِ، وَقِرَاءَةِ الْكِتَابِ، وَالثَّوَابِ وَالْعِقَابِ، وَالصَّرَاطِ وَالْمِيزَانِ.

120) И вярваме в съживяването и въздаянието за [извършените] дела на Съдния ден, и в представянето [на делата] и в равностойността [за делата], и в прочитането на книгата [с делата], и в наградата и в наказанието, и в моста [сирот – над Ада - Жехеннем] и във везните [претеглящи делата].

Обяснение:

Повечето предания, които описват сирот – преминаването над Жехеннем и мизян – тегилката на делата, са слаби, затова ние не навлизаме в тяхното описание. Някои муа'тезиле казват, че това е метафора. Затова ние използваме тези думи, без да влагаме конкретно описание в тях.

۱۲۱) وَالْجَنَّةُ وَالنَّارُ مَحْلُوقَتَانِ، لَا تَفْنَيَانِ أَبَدًا وَلَا تَبِيدَانِ.

121) И Рая [Женнет] и Ада [Жехеннем] са създадени. Не ще бъдат погубени и не ще изчезнат никога.

Обяснение:

Тук е важно да споменем думите на имам ел-Бейхақи رحمته: “Вечното съществуване на Адла̣х не трябва да бъде бъркано [сравнявано] с безкрайността на Рая [Женнет] и Ада [Жехеннем], защото Рая и Ада не са вечни.” Рая и Ада ще съществуват вечно само защото Адла̣х така е пожелал, а не защото те са вечни сами по себе си. Това, че Рая и Ада ще съществуват вечно също е едно от основополагащите мюсюлмански убеждения.

В сѳра ел-Жинн (72), айет 23-ти, Всевишният Адла̣х казва:

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا

Този айет ясно посочва: “А който се противи на Адла̣х и Неговия Пратеник – за него е Огъня на Ада. Там ще пребивава вечно.”

От тук следва, че онзи, който отрича безкрайното съществуване на Огъня е отрекъл този айет, а от там, че е отрекъл Кур'ана и Пророка ﷺ, Адла̣х да благослови и приветства него и семейството му. А онзи, който е взел за лъжа или взема за лъжа Кур'ана – той е напуснал Исляма.

۱۲۲) وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ قَبْلَ الْخَلْقِ، وَخَلَقَ لَهُمَا أَهْلًا، فَمَنْ شَاءَ مِنْهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ فَضَلًا مِنْهُ، وَمَنْ شَاءَ مِنْهُمْ إِلَى النَّارِ عَذَابًا مِنْهُ، وَكُلٌّ يَعْمَلُ لِمَا قَدْ فُرِعَ لَهُ، وَصَائِرُ إِلَى مَا خُلِقَ لَهُ.

122) И Адла̣х създаде Рая [Женнет] и Ада [Жехеннем] преди творенията и [после] създаде обитатели за тях. И който от тях пожелае въвежда в Рая [Женнета], заради Своята щедрост, и който от тях пожелае въвежда в Ада [Жехеннема], заради Своята справедливост. И всеки постъпва според онова, което му е предписано [в Опазените Скрижали – ел-Леѳх ел-Мехѳуз] и върви към онова, за което е създаден.

Обяснение:

Творенията се люшкат между Адла̣ховата справедливост и Адла̣ховата щедрост. Достатъчно зло за човека е да се помолим: “О, Адла̣х, отнеси се към него справедливо!”, защото човек е неспособен да се отплати на Всевишния дори и за най-нищожните от неговите блага. Вместо това ние се молим и надяваме на Адла̣ховата щедрост.

Доброто, злото и отговорността [на човека]

الخير والشر والتكليف

123) И доброто и злото са отредена съдба за рабите.

Обяснение:

(١٢٤) وَالْإِسْطَاعَةُ الَّتِي يَجِبُ بِهَا الْفِعْلُ مِنْ نَحْوِ التَّوْفِيقِ الَّذِي لَا يَجُوزُ أَنْ يُوصَفَ الْمَخْلُوقُ بِهِ، فَهِيَ مَعَ الْفِعْلِ، وَأَمَّا الْإِسْطَاعَةُ مِنْ جِهَةِ الصَّحَةِ وَالْوُسْعِ وَالتَّمَكُّنِ وَسَلَامَةِ الْأَلَاتِ فَهِيَ قَبْلَ الْفِعْلِ، وَبِهَا يَتَعَلَّقُ الْخِطَابُ، وَهُوَ كَمَا قَالَ تَعَالَى ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾. وَأَفْعَالُ الْعِبَادِ خَلْقُ اللَّهِ، وَكَسْبٌ مِنَ الْعِبَادِ.

124) И способността, чрез която се извършва дадено дело и която е теуфйк [успех от Аллах] не бива да се приписва на творенията и идва със самото дело. А способността по отношение на здраве и възможности, и сила, и невредимост на органите [изправност на средствата] – тя е преди [извършването на] делото и човек е отговорен [за спазване на задълженията си], заради тази способност така, както казва Всевишният: “Аллах не натоварва никого извън способностите му. [ел-Бақара (2): 286]” И делата на рабите са творение на Аллах и [в същото време са] придобивка на рабите.

Обяснение:

Способността или възможността за извършване на дадено нещо бива два вида:

1) Теуфйк: това е милостта на Аллах, която позволява на даден човек да изпълни дадена заповед или да спази дадена забрана.

Тя [този вид способност] винаги е свързана с даденото дело и не съществува преди неговото извършване. Тя не може да бъде приписана на творенията, защото те нямат контрол върху нея.

2) Обща способност: тя се дължи на здраве, наличност на нужните средства, достъп до тях и [способност за] използване на човешките органи.

Този вид способност предшества даденото дело. Човек бива държан отговорен и подсъдим за всички заповеди, за които е имал възможността [т.е. за които е имал “обща способност”] да изпълни. Както казва Всевишният Аллах в сүра ел-Бақара (2), 286-ти аят:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا

Което значи: “Аллах не натоварва никого извън способностите му.”

И делата на хората са сътворени от Аллах, но хората сами ги придобиват [заради способностите и уменията, с които Аллах ги е дарил].

Например, ако човек е инвалид, той е отговорен само за повелите, за които има капацитет да извърши. Нещата са взаимно зависими.

Според ебу-ль-Хасен ел-Еш’арй رحمته الله успехът “теуфйк” е отреден изначално, а просто се разкрива при самото дело. А според ебу-ль-Менсур ел-Матуриди رحمته الله успехът “теуфйк” се създава по време на това дело.

(١٢٥) وَلَمْ يُكَلِّفْهُمْ اللَّهُ تَعَالَى إِلَّا مَا يُطِيقُونَ، وَلَا يُطِيقُونَ إِلَّا مَا كَلَّفَهُمْ.

125) И Аллах не ги натоварва с друго освен онова, на което са способни, нито пък те са способни на друго освен онова, с което са натоварени.

Обяснение:

Т.е. съответствието между способности и задължения е едно към едно.

١٢٦) وَهُوَ تَفْسِيرٌ: "لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ". نَقُولُ: لَا حِيلَةَ لِأَحَدٍ، وَلَا حَرَكََةَ لِأَحَدٍ، وَلَا تَحَوُّلَ لِأَحَدٍ عَنِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَّا بِمَعُونَةِ اللَّهِ، وَلَا قُوَّةَ لِأَحَدٍ عَلَى إِقَامَةِ طَاعَةِ اللَّهِ وَالثَّبَاتِ عَلَيْهَا إِلَّا بِتَوْفِيقِ اللَّهِ.

126) И това [кратко вече споменахме] е тълкуването на [думите]: "Няма сила [за избягване] и няма сила [за извършване] освен при Аллах!" Казваме: Никой няма силата да избегне или да се помърдне, или да се отклони от неподчинението към Аллах, освен чрез помощта на Аллах. И никой няма силата да достигне подчинението към Аллах и да постои в него, освен чрез успех [милост] от Аллах.

Обяснение:

"Хауъл" означава "избягване", а "куу'е" – "сила", "способност". Което значи: "Няма сила за избягване на злините и няма сила за извършване на добрините, освен при Аллах."

В тази връзка е и следния стих поезия:

إذا أراد أن يظهر فضله عليك خلق ونسب إليك

"Когато пожелае да щедростта си над теб, създава [делото] и го приписва на теб."

١٢٧) وَكُلُّ شَيْءٍ يَجْرِي بِمَشِيئَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَعَلَيْهِ وَقَضَائِهِ وَقَدَرُهُ، غَلَبَتْ مَشِيئَتُهُ الْمَشِيئَاتِ كُلَّهَا، وَغَلَبَ قَضَاؤُهُ الْحَيْلَ كُلَّهَا، يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ أَبَدًا.

127) И всяко нещо се случва по волята на Всевишния Аллах и Неговото знание, и Неговото предопределение и Неговата съдба. И Неговата воля надделява над всяка друга воля, и Неговото отсъждане надделява над всеки друг план, и Той върши каквото пожелае, и Той никога не угнетява [не извършва несправедливост].

Обяснение:

В 46-ти аят от сүра Фүссилет Всевишният Аллах казва:

وَمَا رُبُّكَ بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ

Този аят означава: "Твоят Господар не е угнетител за рабите."

١٢٨) تَقَدَّسَ عَنْ كُلِّ سُوءٍ وَحَيْنٍ، وَتَنَزَّاهُ عَنْ كُلِّ عَيْبٍ وَشَيْنٍ ﴿لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾.

128) Той е над всяко зло и несправедливост и е пречист от всеки недостатък и порок. "Не Той ще бъде питан какво върши, а те ще бъдат питани. [ел-Енбийа' (21): 23]"

Обяснение:

Някои хора например питат: "Защо свинското е забранено?" А науката казва: "В него има много паразити." Но в действителност само Аллах знае дали това е мъдростта зад тази повеля. Същото се отнася и до въпросите: "Защо вечерната молитва "меғриб" е три ра'ата? Защо се обръщаме към Мекка, а не към Медина? Защо молитвите "салат" са пет, а не шест или седем? Защо са небесата са седем, а не осем?" А отговорът на всички тези въпроси се намира в следния аят:

وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

Който означава: "И рекоха: "Чухме и се подчинихме. Опрости ни, Господи наши! Към Теб е завръщането."" [ел-Беқара: 285]

В последствие може да разберем мъдростите в заложи в това, а може и да не ги разберем. Затова е позволено да цитираме мъдрости, но нямаме право да казваме: "Точно по тази причина Аллах е забранил или заповядал."

١٢٩) وَفِي دُعَاءِ الْأَخْيَاءِ وَصَدَقَاتِهِمْ مَنَفَعَةٌ لِّلْأَمْوَاتِ. وَاللَّهُ تَعَالَى يَسْتَجِيبُ الدَّعَوَاتِ وَيَقْضِي الْحَاجَاتِ.

129) И в ду'а'та [молбата] на живите и тяхната садаќа [милостиня] има полза за умрелите. И Всевишният Аллах отговаря на ду'ите [молбите] и изтъква нуждите.

Обяснение:

Има ли полза в четенето на Курана? Има, поне за теб! Ние се надяваме, че наградата от четенето ще стигне до умрелите, но не можем да твърдим със сигурност. Затова най-доброто за тях е да даваме милостиня – садаќа. Ако всичко е за показност – много хора, добър четец, самохвалство и т.н. – това вреди. Но ако е искрено – всеки да прочете по джуз за да се стори хатм, а после да се стори дуа – това е добро. Въпреки това, вместо да се похарчат хиляди за да се организира голямо събитие за умрелия, където да се чете Кур'ан, е по-добре тези пари да се дадат на бедните и нуждаещите се.

Предава се следния хадис от Пратеника на Аллаh ﷺ, Аллаh да благослови и приветства него и семейството му:

إذا مات بن آدم انقطع عمله إلا من ثلاث صدقة جارية وعلم انتفع به وولد صالح يدع له

Хадисът означава: “Когато умре синът на Адем делата му прекъсват с изключение на три неща: садаќа, която продължава [да дава своите плодове], полезно знание [което е оставил след себе си] и праведно дете, което да се помоли за него.”

Затова когато правим дуа за своите родителите децата ни виждат това и от своя страна, с позволенията на Аллаh, те ще последват примера ни. А също, когато правим дуа, да изградим навик у себе си да се молим за доброто на всички хора.

١٣٠) وَيَمْلِكُ كُلُّ شَيْءٍ وَلَا يَمْلِكُهُ شَيْءٌ، وَلَا غِيَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى طَرْفَةً عَيْنٍ، وَمَنْ اسْتَعْنَى عَنِ اللَّهِ طَرْفَةً عَيْنٍ فَقَدْ كَفَرَ، وَصَارَ مِنْ أَهْلِ الْحَيْنِ.

130) И [Аллаh] владее всяко нещо и нищо не Го владее. И нищо не е способно да просъществува без Аллаh дори и колкото премигването на окото, а който сметне, че може да просъществува без Аллаh дори и колкото премигването на окото се е превърнал безверник и е станал от погубените.

Обяснение:

Който си мисли, че не се нуждае от Аллаh, дори и за един единствен миг е извършил куфр.

В сӯра ел-Ихляс, аят 2-ри Всевишният Аллаh казва:

اللَّهُ الصَّمَدُ

Значението на този аят е следното: “Аллаh е ес-самед [Онзи, който не се нуждае от нищо, а всичко се нуждае от Него].”

А в 15-ти аят от сӯра Фаѳир казва:

يَتَّبِعُهَا النَّاسُ أَنتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

Значението на този аят е следното: “О, хора, вие сте нуждаещите се от Аллах, а Аллах е Пребогатия, Всеславния.”

Всичко се нуждае от Аллаh, а Аллаh не се нуждае от нищо.

١٣١) وَاللَّهُ يَغْضَبُ وَيَرْضَى، لَا كَأَحَدٍ مِنَ الْوَرَى.

131) И Аллāх притежава качествата гняв и задоволство, но те не приличат [по никакъв начин] на качествата на творенията.

Обяснение:

“Недоволство” и “доволство” са физически състояния, при хората, но за Аллāх не важи въпроса “Как?”. Затова “недоволството” се тълкува като лишаване от милост, а “задоволството” като даряване с милост, но и в този случай най-добрият подход към разбирането на тези думи по отношение на Всевишния Аллāх е тефўйд [оставяне на техния смисъл на Аллāх ﷻ], базиран на тензїх [разграничаването на Аллāх от всякакво подобие с творенията].

Семейството и сподвижниците на Пророка

آل البيت والصحابة

۱۳۲) وَحُبُّ أَصْحَابِ رَسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَا تُفْطِرُ فِي حَبِّ أَحَدٍ مِنْهُمْ؛ وَلَا تَنْتَرُّ مِنْ أَحَدٍ مِنْهُمْ، وَبُغْضُ مَنْ يُبْغِضُهُمْ، وَبَغْيُ الْخَيْرِ يَذْكُرُهُمْ، وَلَا نَذْرُهُمْ إِلَّا بِالْخَيْرِ، وَحُبُّهُمْ دِينَ وَإِيمَانًا وَإِحْسَانًا، وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَنِفَاقٌ وَطُغْيَانٌ.

132) *И обичаме сахаба [сподвижниците] на Пратеника на Аллах, Аллах да го благослови и приветства [него и семейството му], но не стигаме до крайности в обичта си към никого от тях, нито пък се отричаме от когото и да било от тях. И ненавиждаме онзи, който ги ненавижда и не ги споменава с добро. И не ги споменаваме с друго освен с добро. И обичта към тях е [признак за] религия и вяра, и добродетелност, а ненавистта към тях е безверие и лицемерие, и престъпление.*

Обяснение:

Какво означава сужбе? Учените от Ехлю-с-Сунна ўе-ль-Жемā'a най-накрая приемат определението на ибн Хажер رحمته: “Всеки който е видал Пророка ﷺ, или Пророкът ﷺ го е видал [защото може да е бил например спял или бебе, та дори и за секунда и е умрял мюсюлманин, без периода от виждането на Пророка ﷺ до смъртта на този човек да е прекъснат от безверие].” Предполага се, че броя на сахаба е около 124 000 души.

“Но не стигаме до крайности в обичта си към никого от тях, нито пък се отричаме от когото и да било от тях.” Т.е. не се придържаме за едни от тях, изоставяйки другите. Нито пък се разграничаваме от някого от тях.

Като цяло две групи хора живяха около Пророка ﷺ – сахаба и ехъ ель-бейт. Някои хора, претендиращи за обич към ехъ ель-бейт и пренебрегвайки Кур'ана и Суннета изоставят и се разграничават от сахаба. Други хора, съсредоточавайки се единствено върху сахаба, пренебрегват ехъ ель-бейт и имат свръхчувствителност към тяхното споменаване. Нито една от тези групи не е праведна, според този текст. А праведността е да вярваме, че и двете групи – сахаба и ехъ ель-бейт – са наши възлюбени и че те не се отричат едни други, а се допълват взаимно.

В достоверен хадис, извън всякакво съмнение, предаден от ет-Тирмизий, ет-Табероний, Ахмед, Муслим и много други се казва:

إنما أنا بشر يوشك أن يأتي رسول ربّي فأجيب وإنّي تارك فيكم ثقلين كتاب الله وعترتي أهل بيتي

Значението на хадиса е следното: “Наистина аз съм човек и скоро време ще дойде пратеникът на моя Господар, а аз ще му се отзова. И наистина аз оставям във вас два авторитета [две тежести]: Книгата на Аллах и моето семейство [‘итра] – ехъ ель-бейт!”

А ‘итра “семейството” са ‘Али, Фатиме, Хасен и Хусейн عليهم السلام, защото самия Пророк ﷺ ги нарече така.

И така, смисълът на тези думи е да не вземем едната група и да изоставим другата, а да вземем и двете.

“И не ги споменаваме с друго освен с добро.” Това не значи, че вярваме в тяхната безгрешност. Някои от тях може да са били близо до това ниво, като ебү Бекр, ‘Умер, ‘Али عليه السلام, но не са абсолютно безгрешни. В сборниците на ель-Бухорий, Муслим и други се предава за сахаба, които са извършвали провинения и са били наказвани. Когато Кур'ана и Суннета предават за техните грешки, ние се учим от тях. Но не вземаме това за знаме, което да развяваме: “Вижте каква грешка са допуснали!” И дори да са допуснали грешки вярваме, че Аллах ги е улеснил да се покаят преди да умрат, заради честта да бъдат сахаба на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му.

Защо обичта към тях е вяра? Защото те са първите хора, които подкрепиха Пророка ﷺ,

Аллах да благослови и приветства него и семейството му, и пренесоха религията на Алла̀х до нас.

١٣٣) وَثَبَّتِ الْخِلَافَةَ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوَّلًا لِأَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَفْضِيلًا لَهُ وَتَقْدِيمًا عَلَى جَمِيعِ الْأُمَّةِ، ثُمَّ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، ثُمَّ لِعُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، ثُمَّ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَهُمْ الْخُلَفَاءُ الرَّاشِدُونَ وَالْأُئِمَّةُ الْمُهْتَدُونَ.

133) И потвърждаваме, че халифата [наследничеството] след [смъртта на] Пратеника на Алла̀х Алла̀х да го благослови и приветства [него и семейството му], най-напред отиде при ебу Бекр – Всеправдивия, Алла̀х да е доволен от него, потвърждавайки неговото превъзходство и твървенство над цялата общност. После при 'Умер ибн ел-Хаттаб, Алла̀х да е доволен от него, после при 'Усмън, Алла̀х да е доволен от него, после при 'Али ибн ебу Талиб, Алла̀х да е доволен от него. Те са праведните халифи и напътнените имами.

Обяснение:

Името на ебу Бекр ес-Сиддик رضي الله عنه е 'Абдуллох ибн Кухъфе. А имам ел-Хасен رضي الله عنه е петият праведен халиф в тази поредица, макар и да управлява за кратко време.

١٣٤) وَأَنَّ الْعَشْرَةَ الَّذِينَ سَمَّاهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَشَّرَهُم بِالْجَنَّةِ، نَشْهَدُ لَهُم بِالْجَنَّةِ، عَلَى مَا شَهِدَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَقَوْلُهُ الْحَقُّ، وَهُمْ: أَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ، وَعُثْمَانُ، وَعَلِيٌّ، وَطَلْحَةُ، وَالزُّبَيْرُ، وَسَعْدٌ، وَسَعِيدٌ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَهُوَ أَمِينُ هَذِهِ الْأُمَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ.

134) И [засвидетелстваме,] за десетимата, които Пратеникът на Алла̀х Алла̀х да го благослови и приветства [него и семейството му], назова и благовести с Рая [Женнета] с онова, което Пратеникът на Алла̀х Алла̀х да го благослови и приветства [него и семейството му], засвидетелства за тях – а думите му са истината. И те са: ебу Бекр, и 'Умер, и 'Усмън, и 'Али, и Талхъ, и ез-Зубейр, и Сеа'д, и Се'ид, и 'Абдурахман ибн 'Афъ, и ебу 'Убейде ибн ел-Жеррах, който е довереник на тази общност, Алла̀х да е доволен от всички тях!

Обяснение:

Така е предадено от Пророка ﷺ, Алла̀х да благослови и приветства него и семейството му – така го приемаме. Това също опровергава онези, които критикуват Талхъ и Зубейр и казват, че ще отидат в Жехеннем, заради противопоставянето им на имам 'Али رضي الله عنه. Но ние вярваме, че ако онова, което са извършили е било грешка, те са се покаjali и Алла̀х опростил грешките им.

١٣٥) وَمَنْ أَحْسَنَ الْقَوْلِ فِي أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَزْوَاجِهِ الطَّاهِرَاتِ مِنْ كُلِّ دَنْسٍ، وَذُرِّيَّاتِهِ الْمُقَدَّسِينَ مِنْ كُلِّ رَجْسٍ؛ فَقَدْ بَرِيَ مِنَ النَّفَاقِ.

135) И който говори добро за сподвижниците [сахаба] на Пратеника на Алла̀х Алла̀х да го благослови и приветства [него и семейството му], и премахва от пречистите му съпруги всяка скверност, и от свящото му потомство всяка мърсотия – той се е избавил от лицемерието [нифах].

Обяснение:

Който е опазил тези три неща: сахаба – сподвижниците, езъаж – съпругите и зуррийе – потомството на Пратеника на Алла̀х ﷺ, Алла̀х да благослови и приветства него и семейството му – той се е избавил от нифах – лицемерие.

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾

“Наистина Аллах желае да премахне от вас всяка мърсотия, ехъ ел-бейт, и да ви пречисти напълно!” [ел-Ехзяб: 33]

Самият Пророк ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, е казал кои са ехъ ел-бейт. А те са гореспоменатите пет човека: Пратеника на Аллах, ‘Али, Фатиме, Хасен и Хусейн عليه السلام. В допълнение към това в хадиса предаден от имам Муслим се посочват и рода на ‘Али, рода на Жеа‘фер, рода на ‘Ақил и рода на Аббас. Съпругите му също са от семейството му, но думите на Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, от хадисите на умм Селеме и Уәсиле ибн ел-Ескаа‘ обхващат само посочените пет. И именно за тяхното потомство се споменава тук, в текста на имам ет-Тахави.

Учените [‘улемā’]
и приближените раби [еўлийā’]

العلماء والأولياء

(۱۳۶) وَعُلَمَاءُ السَّلَفِ مِنَ السَّائِقِينَ، وَمَنْ بَعْدَهُمْ مِنَ التَّابِعِينَ – أَهْلُ الْخَيْرِ وَالْأَثَرِ، وَأَهْلُ الْفِئَةِ وَالنَّظَرِ، لَا يُذَكِّرُونَ إِلَّا بِالْجَمِيلِ، وَمَنْ ذَكَرَهُمْ بِسُوءٍ فَهُوَ عَلَى غَيْرِ السَّبِيلِ.

136) И учените от предиците, които изпревариха [останалите], и онези след тях, които ги последваха, са хора предали известията [хабер – за Пророка ﷺ] и преданията [есер – за отминалите събития] и хора на ислямското право [фиqh] и на правния анализ [незар]. Не трябва да бъдат споменавани освен по най-добрия начин, а който ги спомене с лошо не е на правия път.

Обяснение:

Учените не са безгрешни, но Аллах не ни нарежда да следваме грешките им, а да следваме Қур'ана и Суннета така, както са разяснени от учените. Това, че учените са допуснали грешки не значи, че трябва да ги унижаваме. И когато водата премине количество от қулетейн, мърсотията на ѝ влияе. По същия начин, достойнството на хората достигнали такива висоти в стремежа си към Аллах ﷻ, не се помрачава от дребните грешки, които са допуснали. Затова споменаваме учените само с добро.

Казва имам ез-Зехеби:

كلام الأقران يطوى ولا يروى

“Критиката на учените един към друг се прикрива, а не се разгласява.”

В сүра ез-Зумер, а́йет 18-ти, Всевишният Аллах казва:

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ

Значението на този а́йет е следното: “**Които слушат Словото и следват най-хубавото от него! Тези са, които Аллах е напътил и тези са разумните хора.**”

Затова ние следваме най-доброто и изоставяме неправилното.

И защото в дуа, предадена от Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му, се молим за полезно знание, а да се занимаваме с недостатъците на учените не е полезно знание. Затова нека да учим полезното, което ще ни доближи до Аллах и неговия Пратеник ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му. А пък хората специалисти изучават тези неща, разногласията между учените, не за да ги унижават и да разкриват недостатъците им, а за да си вземат поука от това.

(۱۳۷) وَلَا نَفْضِلُ أَحَدًا مِنَ الْأَوْلِيَاءِ عَلَى أَحَدٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَنَقُولُ: نَبِيُّ وَاحِدٌ أَفْضَلُ مِنْ جَمِيعِ الْأَوْلِيَاءِ.

137) И не даваме предпочитание на никого от еўлийа' [приближените раби, праведните учени] над никого от енбийа' [пророците], мирът да бъде над тях. И казваме: един небий [пророк] е по-добър от всички еўлийа' [приближени раби, праведни учени].

Обяснение:

Но ние не следваме никой в явно нарушение на Қур'ана и Суннета. Никой няма предимство пред Пророка ﷺ, Аллах да благослови и приветства него и семейството му.

(۱۳۸) وَتُؤْمِنُ بِمَا جَاءَ مِنْ كَرَامَاتِهِمْ، وَصَحَّ عَنِ الثَّقَاتِ مِنْ رِوَايَاتِهِمْ.

138) И вярваме в техните қирамати [достойнства, чудеса], които са достигнали до нас чрез достоверни разказвачи.

Обяснение:

И най-голямото чудо на еўлийа' – кироме – е знанието за Книгата на Аллāх и Суннета на неговия Пратеник ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, и практикуването на това знание. И приближените раби – еўлийа' – не са целили нищо друго освен това.

Имām еш-Шāфи'и رحمه الله казва на имām ел-Лейс رحمه الله: “Дори и да лети във въздуха или да ходи по вода, не му вярвай, освен ако [този човек] не е в съответствие с Қур'āна и Суннета.”

Летенето във въздуха не е толкова красиво и дълбоко, колкото летенето във въздуха на Қур'аничната атмосфера, а потапянето във водата и ходенето по водата не е толкова дълбоко, колкото ходенето и потапянето в Қур'аничния океан и събирането на перлите му. В днешно време всеки може да полети във въздуха или да се потопи във водата, но не всеки е дарен с успеха да знае Книгата на Аллāх ﷻ и Суннета на неговия Пратеник ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, и да ги практикува.

В хадїс от Пратеника на Аллāх ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му, се предава:

من يرد الله به خيرا يفقهه في الدين

Значението на този хадїс е следното: “Онзи, когото Аллāх му пожелае доброто, го дарява с разбиране на религията.”

Това не значи, че еўлийа' не са имали чудеса. Но значи, че най-истинското и най-голямото им чудо е в честото им споменаване на Аллāх и следването им на Қур'āна и Суннета, и извличането на познание от тях, и разграждане на егото им в тях. До такава степен, че те самите вече не съществуваха, а Қур'āна и Суннета съществуваха в тях.

**Вяра в признаците на часа и че Ислямът е
умерена религия, която отхвърля
преувеличенията и крайностите**

الإيمان بأشراط الساعة و الإسلام هو دين
الوسطية يرفض الغلو و التطرف

١٣٩) وَتُؤْمِنُ بِأَشْرَاطِ السَّاعَةِ مِنْهَا: خُرُوجَ الدَّجَالِ، وَنُزُولَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنَ السَّمَاءِ، وَتُؤْمِنُ بِطُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا، وَخُرُوجَ دَابَّةِ الْأَرْضِ مِنْ مَوْضِعِهَا.

139) И вярваме в признаците за Часа, сред които: излизането на Антихриста [Дежда], слизането на 'Исá сина на Мерйем, мир нему, от небето, и вярваме в изгрева на слънцето от запад, и излизането на Звяра [Даббе ел-'Ерд] от неговото място.

Обяснение:

Дяббе означава, че ходи по земята. Какво точно представлява – Аллāх знае най-добре. Дяббе ще разграничава вярващи и неверници.

Защо не е споменат Мехди ﷺ? Защото повечето хадиси за Мехди са с проблеми във веригите. Това не значи, че няма Мехди, а че съвкупността от всички хадиси за Мехди стига до степен на достоверност, както е показал имām ес-Суйути.

Но дори и когато дойде Мехди, той няма да стори всичко сам, а ще очаква нашето съдействие. А пък от нас се очаква да вършим добрини така или иначе, без значение дали ще дочакаме Мехди или не или пък дали Мехди ще дойде или не.

Що се касае до 'Исá ﷺ - той ще дойде в качеството на човек от общността на Пророка Мухаммед ﷺ, Аллāх да благослови и приветства него и семейството му. Много учени казват, че хадисите относно идването на 'Исá ﷺ достигат степената на мутеуатир.

١٤٠) وَلَا تُضَدِّقْ كَاهِنًا وَلَا عَرَفًا، وَلَا مَنْ يَدْعِي شَيْئًا يُخَالِفُ الْكِتَابَ وَالسُّنَّةَ وَإِجْمَاعَ الْأُمَّةِ.

140) И не вярваме на предсказатели, нито на гадатели. Нито пък на онзи, който зове към нещо противно на Кур'ана и Суннета, и Ижма'та [единодушието] на общността.

Обяснение:

Трябва да се опитаме да сме по-обединени. Но обединението и единството не означават еднообразие. Трябва да се научим, че може да гледаме едно и също нещо, но да го виждаме по различен начин и да престанем да се делим и да вадим ножове един против други. И това важи за цялото човечество, а не само за мюсюлманите.

١٤١) وَتَرَى الْجَمَاعَةَ حَقًّا وَصَوَابًا، وَالْفُرْقَةَ زِينًا وَعَذَابًا.

141) И вярваме, че жема'ата [обединението върху справедливост] е истина и прав път, а разединението е отклонение [от правия път] и наказание.

Обяснение:

١٤٢) وَدَيْنُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ وَاحِدٌ، وَهُوَ دَيْنُ الْإِسْلَامِ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾.

142) И религията на Аллāх на земята и небето е една и тя е религията Ислям. Казва Всевишият Аллāх [по смисъл]: "Наистина религията при Аллāх е Ислямът. [Яли 'Имрāн (3): 19] И казва Всевишият: "И одобрих Исляма за ваша религия. [ел-'Ма'иде (5): 3]"

Обяснение:

١٤٣) وَهُوَ بَيْنَ الْغُلُوِّ وَالتَّقْصِيرِ،

143) И тя е между [две крайности:] преувеличението [фанатизма, екстремизма] и небрежността [пропуските, невниманието],

Обяснение:

(١٤٤) وَبَيَّنَ التَّشْبِيهَ وَالتَّعْطِيلَ،

144) И между антропоморфизма [тешибх] и отричането [на качества на Аллах – те'пиль],

Обяснение:

(١٤٥) وَبَيَّنَ الْجَبْرَ وَالْقَدْرَ،

145) И между фатализма [отричане на свободната воля] и абсолютизма [отричане на предопределението, съдбата],

Обяснение:

(١٤٦) وَبَيَّنَ الْأَمْنَ وَالْيَأْسَ.

146) И между сигурността [липсата на страх от наказанието на Аллах] и отчаянието [от милостта на Аллах].

Обяснение:

(١٤٧) فَهَذَا دِينُنَا وَاعْتِقَادُنَا ظَاهِرًا وَبَاطِنًا، وَنَحْنُ بَرَاءٌ إِلَى اللَّهِ مِنْ كُلِّ مَنْ خَالَفَ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ وَبَيَّنَّاهُ.

147) Това е нашата религия [вяра] и нашето убеждение, и външно [онова, което се вижда чрез делата] и вътрешно [онова, което е скрито в сърцата]. И ние се разграничаваме при Аллах от всеки, който се възпротиви на онова, което споменахме и разяснихме.

Обяснение:

Двадесет и втора глава

Завършек и ду‘а’

الخاتمة والدعاء

١٤٨) وَنَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُثَبِّتَنَا عَلَى الْإِيمَانِ، وَيُخَيِّمَ لَنَا بِهِ.

148) *И се молим на Всевишният Аллах да ни утвърди върху [пътя на] вярата и да ни запечата [живота] с нея.*

Обяснение:

١٤٩) وَيَعْصِمَنَا مِنَ الْأَهْوَاءِ الْمُخْتَلِفَةِ، وَالْأَرَءِ الْمُتَفَرِّقَةِ.

149) *И да ни предпази от различните страсти и разните [погрешните] становища.*

Обяснение:

١٥٠) وَالْمَذَاهِبِ الرَّدِّيَّةِ، مِثْلَ الْمُشَبَّهَةِ وَالْمُعْتَرِزَةِ وَالْجُهْمِيَّةِ وَالْجُبُرِيَّةِ وَالْقَدَرِيَّةِ وَغَيْرِهِمْ، مِنَ الَّذِينَ خَالَفُوا السُّنَّةَ وَالْجَمَاعَةَ، وَحَالَفُوا الضَّلَالََةَ، وَنَحْنُ مِنْهُمْ بَرَاءٌ، وَهُمْ عِنْدَنَا ضَلَالٌ وَأَزْدِيَاءُ وَبِاللَّهِ الْعِصْمَةُ.

150) *И от заблудените течения като мушеббихе [антропоморфизъм], и муа'тезиле [абсолютен рационализъм], и жехмиййе [пантеизъм], и жебриййе [фатализъм], и қадериййе [абсолютизъм на свободната воля], и всички други като тях които се отклониха от Суннета [пътя на Пророка ﷺ] и жема'ата [обединението, болшинството, мнозинството на мюсюлманите], и се обединиха със заблудата. Ние се разграничаваме от тях и според нас те са в заблуда и в грешка. И при Аллах е защитата [от всяка грешка].*

Обяснение:

